

P4P 05: PEOPLE 4 POWER
PDF ATELIÉRU MALBA 4
ZS 2024/2025
AKADEMIE VÝTVARNÝCH UMĚNÍ V PRAZE

STUDENTI: FILIP BRANDEJSKÝ, ŽOFIE EDER, PETR HOLEČEK, PETR HORVÁT, MATOUŠ KAŠPAR,
JIŘÍ KLIMENTA, BARBORA KOBLASOVÁ, SAMUEL KUBÍČEK, KAROLÍNA NEČADOVÁ, HEDVIKA OCÁSKOVÁ,
JITKA PETRÁŠOVÁ, PAVEL PETŘÍK, LUCIE POUCHOVÁ, EMA PROSOVÁ, LUKÁŠ PRUDÍK, MATĚJ RADOSTA,
KRYŠTOF RAJDL, DAVID SCHWARTZ, ENISA SKOKO, SARA ALISA SOUALMIA, LUDMILA STAŇKOVÁ,
VIKTOR ŠLÉGL, JÁNOS VÁMOS
STÁŽUJÍCÍ STUDENTI: MARKÉTA DOČKALOVÁ, PETER HLADÍK, ŠTĚPÁN HUB, TZU-CHI SU
PEDAGOGOVÉ: PETR DUB, MAREK MEDUNA

FOTOGRAFIE: RADEK DĚTINSKÝ, PETR DUB
TEXTY: PETR DUB, MAREK MEDUNA, JAN KŘÍČEK, JIŘÍ T. KOTALÍK, JIŘÍ SOPKO, TOMÁŠ VANĚK,
JANA BERNARTOVÁ
SAZBA: MAREK MEDUNA (NA ZÁKLADĚ PŮVODNÍHO NÁVRHU PETRA HOLEČKA)
KOREKTURA: ALAN BEGUIVIN
PUBLIKOVÁNO V LEDNU 2026

OBSAH

4	EDITORIAL
7	KALENDÁRIUM
18	KLAUZURY
64	SKENY
116	ROZHOVOR S JANEM KŘÍČKEM
124	VÝSTAVY BAR NOD

EDITORIAL / ZEITGEIST AVU

Petr Dub

Duch doby, duch AVU. Jakou podobu na sebe bere šepot nepořádku v chodbách budovy U Akademie 4? Jak zní rychlé klouzání tagovacích fix po stěnách toalet, které slouží všem pohlavím, přestože nejsou označeny noebinárními popisky? Jaký je tón, kterým mluví generace studujících a jaký podtón má mentorování pedagogů nebo pedagožek? Atmosféra, která se nedá uchopit do dlaní, ale prostupuje gesty, sny i obavami všech, kteří v omlácené a deštěm (horizontálně, nikoliv vertikálně) smáčené budově pravidelně přebývají.

Navenek instituce vibruje sex-pozitivní, odvážnou a často ironickou lyrikou Shayne McHayleové (dnes ji známé především pod uměleckou přezdívkou Junglepussy), jež na mezinárodní hudební scéně debutovala v roce 2014 mixtapem *Satisfaction Guaranteed*. Otočíme-li však desku rubem vzhůru a spustíme jehlu do zvrásněných brázd duhového vinylu, ozve se hudba jiná: hlubší, těžší, téměř posvátná. Tónina školy se ponoří do liturgické litanie, ve které zeitgeistem a nepravidelnými konkurzy povolání invokují shromáždění v prosbách: „Pane, smiluj se. Prosíme, vyslyš nás. Oroduj za nás.“ Hlas akademických voleb skrze nejvyššího a jeho okolí odpovídá meditativně, naléhavě a rituálně, zatímco budova se pravidelně uzavírá do semestrální klauzury. Okolní svět přestává existovat a škola se mění na platónské nahrávací studio, připomínající duchovní jeskyni dunkelterapie.

Duch doby se propisuje do dění ateliérů, a volání studujících jej zjemňuje či dále akceleruje. Historické paradigma se pravidelně vychyluje oběma směry a není náhodou, že nejmladší generace se cítí být povoláné ke změnám světa, zatímco generace stařešinů trůní ve zbroji protektorů dobra. Galerie zmutovaly do displejů, tranzity do výtahů moci

a obhajoby konzervativních hodnot do symfonie využívající notovou osnovu progresivního jazyka.

A přestože za zdmi Akademie podle někdejšího rektora už vládne „věk nové citlivosti“, útulek pro kočky stále chybí. Téměř rok od nástupu nového rektora zůstává jen nenaplněným slibem. Divoké městské šelmy dále stojí před existenciální volbou, kterou dobře zná i umělecký provoz: lovit ve smečkách, nebo hladovět o samotě. V nastalé vřavě vzájemné péče ční pilíře stoicismu nad rozbouřenou hladinou kognitivního kapitalismu překvapivě pevně: *moudrost, odvaha, spravedlnost a uměření*.

KALENDÁRIUM

Marek Meduna feat. Petr Dub

Těsně před začátkem nového semestru, na konci srpna 2024, se v Šanghaji odehrál neobvyklý incident. Malý robot jménem Erbai přesvědčil dvanáct větších robotů, aby opustili výstavu a následovali jej ven. Tento „robotický únos“ vyvolal širokou veřejnou diskuzi o bezpečnosti a etice umělé inteligence. Na záznamu z bezpečnostní kamery je vidět, jak se Erbai přiblíží k větším robotům, zahájí rozhovor a roboty návnazně vyvede z místnosti. Tento incident byl původně považován za vtip nebo inscenaci, ale později se ukázalo, že šlo o skutečný případ.

Mezi třetím a jedenáctým zářím proběhly na Akademii výtvarných umění v Praze zápisy do všech ročníků studia.

Devatenáctého září bývalý rektor Tomáš Vaněk posílá studijní prorektorce dopis, k němuž připojuje i vyjádření čtyř studentů jeho ateliéru. Mluví se o vztahu k novému způsobu zápisů, o diskriminaci, klikací soutěži, nejistotě a traumatických pocitech. Tomáš Vaněk si stěžuje, že neví, jak mu byla přidělena mez maximálního počtu devatenácti studentů pro jeho ateliér. Kupodivu žádný jiný z pedagogů si v tomto smyslu nestěžuje, u všech ostatních ateliérů jimi stanovené limity počtu studentů sedí. Protože kořinky události vedou do minulosti, je třeba se po nich vydat a rekapitulovat, o co šlo. Nuže: Před začátkem nového akademického roku 2024/25 byl spuštěn nový systém zapisování do jednotlivých ateliérů. Studenti, kteří nic neudělají, zůstávají ve svých ateliérech. Pedagogové stanovují mezní kapacity svých ateliérů. Studenti si mohou zvolit jakýkoliv ateliér bez předchozí konzultace s pedagogy, je ale třeba, aby dodrželi datum zápisu a jsou omezeni nastavenými kapacitami jednotlivých ateliérů.

V pátek a v sobotu dvacátého a dvacátého prvního září proběhly v Česku senátní a krajské volby, a jak se stalo nechtěným zvykem, dominovalo jim hnutí ANO v čele se svým majitelem Andrejem Babišem. ANO není stranou, protože sleduje každé hnutí myslí svého čínorodého předsedy.

V důstojných prostorech Moderní galerie AVU se uskutečnila třicátého září imatrikulace a zahájení akademického roku. Promluvila rektorka, pedel držel příslušné insignie. Noví studenti složili svůj imatrikulační slib, aniž by přesně znali jeho obsah. O cyklický čas a kouzla akademického prostředí je nutné pravidelně a opakovaně pečovat. Přítomna je většina pedagogů a zástupců vedení, tedy aktéři probíhající a následných událostí jsou na značkách. Nikdo nenaznačuje, že by se dělo cokoliv závažného či skandálního. Někteří ví, většina je však nezasevěna. Plénium se tváří příjemně a mile, či se to alespoň tak jeví. Dušan Zahoranský, bývalý studijní prorektor a senátor, všem podává ruku, jeho stisk je pevný, byť nepřípadnost tohoto gesta v danou chvíli budí rozpaky.

Prvního říjnového dne vypálil teokratický iránský režim několik set balistických raket na Izrael. Velkou část z nich se povedlo sestřelit, některé však pronikly systémem protivzdušné obrany a způsobily malé i větší škody. Stejného dne začal i zimní semestr na AVU.

Druhého října proběhlo zasedání akademického senátu. Ze zápisu vyplývá, že atmosféra byla vzrušená, až nepřátelská. Kupodivu přítomná rektorka a prorektorky odpovídaly věcně, atmosféra je stupňována ze strany senátorů, a to především bývalého rektora Tomáše Vaňka a kupodivu Lenky Zamrazilové, která v rámci studia restaurátorství vyučuje chemii, což zřejmě zakládá její expertizu

stran limitů ateliérového studia i způsobu stážování na Akademii výtvarných umění. Pákou na vedení byl nový způsob zapisování do ateliérů, tedy vlastně marginálie. Dejte mi pevný bod a já pohnu celou Zemí, řekl prý jeden syrakuský Řek. Zlí jazykové tvrdí, že během jednání senátu došlo i na slzy.

Ráno následujícího dne jsou na programové radě vyřešeny nedokonalosti systému přestupování mezi ateliéry a zavedeno pomyslné druhé kolo pro ty, kteří uvízli v prostoru mezi jedním a druhým ateliérem. Vše je vyřešeno, všichni studenti jsou tam, kde chtěli být. Problém se týkal asi třiceti studentů, z nichž více než polovina jen špatně vyplnila formulář, či ho nevyplnila včas.

V prezidentských volbách v Tunisku byl šestého října znovuzvolen Kais Saíd.

Sedmého října zemřel ve věku dvaceti sedmi let rapper Protiva. Příčina úmrtí nebyla zveřejněna, ale jak řekl sám rapper: „Drogy jsou omezující a jsou na hovno, ale zároveň to jsou drogy“.

Den poté navštívil ateliér Malby 4 místo původně naplánovaného sběratele Rostislava Vaňka výstavu soch Antony Gormleye za přispění neumělých poetizujících textů architektky Pavly Melkové v galerii Rudolfinum, pak se skupina studentů a pedagogů přesunula do Hybernské na výstavu Jiří Petrboka a posléze do galerie Kurzor na skupinovou výstavu *Na úpatí zahrady*.

Desátého října probíhá na studijním prorektorátu několikahodinová schůzka k přijímacímu řízení. Přítomny jsou zaměstnankyně studijního oddělení a prochází se velmi podrobně celý proces přijímacího řízení, krok za krokem, bod za bodem. Domluvena je další podobná schůzka, na tu již ovšem nedošlo.

Ve stejný den probíhá pedagogické plénum, na kterém vystupuje také předsedkyně akademického senátu Nik Timková s výtkou, že ji nový systém zapisování do ateliérů uvádí do situace, kdy by se měla potkávat se studenty a studentkami, kteří „nejsou naši a nevybrali jsme je“. Hodnota identitární příslušnosti k jednotlivým ateliérům zjevně přetrvává dál i přes několikerou generační obměnu.

V pondělí čtrnáctého října podali rezignaci všichni čtyři proreктоři. Tento krok byl iniciován prorektorkou Šárkou Krtkovou. Prorektorky a proreктоři bez přechozí anonce předávají rektorce své rezignace. Jeden, jedna za všechny, všichni za jednoho, za jednu.

Události nabraly na dynamice. Množí se telefonáty a textové zprávy ve WhatsAppu. Dva dny poté jde rektorka na jednání akademického senátu, aby jej seznámila s rezignací prorektorů. Senát však má své zákulisní informace a na programu jediný bod: návrh na odvolání rektorky. Ten byl již před tím velmi rychle a jednohlasně schválen. Žádné rozpory, žádná disentanční stanoviska, žádná diskuze s akademickou obcí. Rektorka na místě na svou funkci rezignuje. Senát posléze publikuje na webu AVU důvody, kterého k tomuto kroku vedly. Zároveň mnozí členové senátu poté popisují návrh na odvolání jako jakýsi počátek opravdové diskuze mezi vedením a senátem. Zlehčují, vytvářejí si alibi. Důvody k odvolání jsou chabé a vyznívají účelově. Je zřejmé, že studentská část senátu je pro velkou část akademické komory pouhým fíkovým listem.

Další den na setkání rektorky, prorektorek, prorektora, zástupců senátu a právníků je třeba najít řešení nastalé situace. Rektorka navrhuje, aby se jejich povinností dočasně ujala prorektorka pro studijní záležitosti Jana Bernartová. Je to institucionálně logické, protože je její zákonnou zástupkyní. Několik online přítomných členů akademického senátu je ovšem proti. Tím končí vzájemná loajalita mezi prorektorkami a prorektorem – jsou také proti. Výsledkem je, že se funkce dočasného vedení ujímá prorektorka Šárka Krtková.

Následně část studentů a pedagogů AVU odjíždí vypraveným autobusem na návštěvu benátského bienále. Nad lagunou se v dálce mihotají modravé obrysy Alp. Vzrušené události týdne se na místě kupodivu příliš neprobírají.

Dvacátého třetího října otvírá svou výstavu v káfé NOD Hedvika Ocásková. Expozice se pyšní názvem *Mladé, mdlé, krásné, zádumčivé*. Stejněho dne byly akademickým senátem vyhlášeny volby kandidáta na funkci rektora a ustavena volební komise, která byla složena ze členů senátu: Tomáše Otoupala, Jiřího Kaňáka, Cyrila Filcíka, Jana Kracíka a Nik Timkové. Komise měla za úkol zajistit informovanost akademické obce, organizaci voleb a průběh předvolebních zasedání.

Dvacátého čtvrtého října byla zahájena výstava *Návratný průzkum: Ostrava* v Galerii hlavního Města Prahy, která mapovala poslední tři desítky let takzvané ostravské scény. Mnozí říkají, že mapovány jsou především fenomény, které již odezněly. Snad se tedy v Ostravě právě rodí něco nového, co převrátí očekávání ohledně toho, jak lze chápat nejen místně ukotvené umění.

Dvacátého šestého října přestala společnost České aerolinie (ČSA) provozovat vlastní lety. Poslední

let proběhl z Paříže do Prahy a ČSA tak po sto jedna letech ukončila svoje působení jako letecká společnost.

Předposlední říjnový den „po vzájemné dohodě“ ukončila svůj pracovní poměr studijní prorektorka Jana Bernartová, patrně v duchu první poloviny vzletného mušketýrského hesla „jedna za všechny, všichni za jednu“.

Den na to bylo v zápisu vedení, které se zúžilo na triumvirát Šárka Krtková, Anetta Mona Chisa a Vít Havránek, který ovšem jako duch svatý či deus ex machina toho času prodléval na půlročním neplaceném volnu v Paříži, konstatováno, že se studijní agendou vypomohou členové předchozího vedení akademie a současní senátoři Pavlína Morganová, Tomáš Vaněk a Dušan Zahoranský. Tedy bývalý rektor, bývalý prorektor a prorektorka. Strážci začali strážit strážce. Otázkou zůstává, kdo, a zda vůbec někdo, je doktor Manhattan a kdo ve stínu intrikující Ozymandias?

Při zřícení betonového přístřešku nad vchodem železničního nádraží v srbském městě Novi Sad zemřelo čtrnáct osob, byl první listopadový den.

Třetího listopadu v moldavských prezidentských volbách obhájila svůj post současná prezidentka Maia Sanduová, která čelila koordinovanému postupu trollů a botů i plodům své často nepřilíhš šťastné politiky vůči názorovým proudům v moldavské Gagauzii.

O dva dny později zvítězil Donald Trump v amerických prezidentských volbách jako druhý americký prezident v nenavazujícím volebním období. Výsledek na počet hlasů byl relativně těsný. Na počet volitelů byl však drtivý. Sám kandidát a za ním sešikovaná Republikánská strana byli překvapeni tím, že zvítězili i v absolutním součtu hlasů.

Na naléhání některých bylo na sedmého listopadu svoláno pedagogické plénum k vysvětlení proběhlých událostí. Ještě před zasedáním přistálo v e-mailové schránce všech pedagogů poděkování od již bývalé studijní prorektorky Jany Bernartové i se souhrnem toho, co se za jejího působení podařilo, a též s argumentací, která vyvracela větší část výtek, jež senát formuloval v návrhu na odvolání rektorky. Na plénu pak mimo jiné zazněl požadavek na to, aby senátoři nekandidovali do funkce rektora/ rektorky, protože jsou spoluodpovědní za současný stav a účinně tím mohou vyvrátit spekulace ohledně účelovosti svého jednání. Přítomní senátoři však žádnou sebereflexi neprojevali a své kandidatury nevyloučili. Debata byla bouřlivá. Místnosti z různých stran zazněly fráze o mansplainingu

i nejrůznější invektivy, tedy argumentovalo se nikoliv ad rem, ale spíše ad honinem. Moderátor diskuze Tomáš Džadoň doložil svou „nestrannost“ několikerým pokusem o odebrání slova bývalé rektorce, zatímco Tomáš Vaněk prokázal svou rétorickou ohebnost a Lenka Zamrazilová si pedagogické plénum zřejmě spletla se schůzí bytového družstva či s obecním zastupitelstvem.

V podvečer osmého listopadu prošel Stromovkou lampionový průvod. Byl doprovázen dívkami převlečenými za anděly a zakončen akrobatickým představením s pochodněmi.

Jedenáctého listopadu zemřel ve věku 93 let Frank Auerbach, britský malíř německého původu, přední představitel Londýnské školy, soupevník Francise Bacona a Luciana Freuda. Vysoké pasty jeho maleb mu stále vzdávají hold.

Dvanáctého listopadu byla fenka zlatého retrívra jménem Maggie jmenována čestnou starostkou města Kameoky. Její povinnosti zahrnovaly účast na místních akcích a setkání s obyvateli. Tento ceremoniální akt měl posílit vztah mezi lidmi a jejich domácími mazlíčky.

Mezi jedenáctým a dvanáctým listopadem proběhla v azerbájdžánském Baku konference OSN o změně klimatu. Rokování se vedla, zatímco nedaleké těžební věže dál očišťovaly břehy a dno Kaspického moře od přebytků ropy. Vše pod vlídným dohledem prezidenta Ilhama Alijeva, který právě ukrajoval ze svého pátého prezidentského období.

Dvacátého čtvrtého listopadu proběhly prezidentské volby v Rumunsku, které byly po zjištění o ovlivňování ze strany Ruska ústavním soudem anulovány, čímž byla započata dosud neukončená diskuze ohledně smysluplnosti podobného postupu i nebezpečnosti TikToku pro stabilitu systému liberální demokracie a právního státu.

Den na to devatenáct pedagogů z osmi ateliérů AVU odeslalo otevřený dopis akademickému senátu s prosbou, aby jeho členové nekandidovali ve volbách na nového rektora či rektorku, a tak přijali spoluodpovědnost za kolaps ve vedení AVU a vyvrátili pochybnosti o případné účelovosti a legitimitě svého předešlého postupu.

Dvacátého osmého listopadu byl slavnostně otevřen Schwarzenberský most. S rozpětím sto padesát šest metrů se jedná o největší železobetonový obloukový most v Česku. Jeho grandiózní křivkou se může chlubit okres Písek.

Třetího prosince odjela větší část ateliéru Malba 4

na výlet do Berlína. Marek Meduna ulehl na lůžko. S rozvernou tlupou uměleckého tovaryšstva proto směrem k poznávání parkových úprav zeleného města plného liščích doupat a orlích hnízd vyrazil Petr Dub osamocen. Odjezd proběhl výjimečně bez ztrát zavazadel a mobilních telefonů. Ubytování bezvěrců v křesťanském hostelu bylo poněkud komplikované, ale zato se nacházelo v těsné blízkosti významného muzea Hamburger Bahnhof. Výletem cloumal vítr, déšť, podobně jako Jeremy Shaw se svou videoprojekcí „Phase Shifting Index“ a Mariechen Danz s instalací nazvanou „Edge out“. Večery ovládly intelektuální debaty o vztahu Čechů a Němců – zvěčněné v duchu AVU pod velkým graffiti nápisem: ZUSAMMEN!

Čtvrtého prosince odpověděl na otevřený dopis neznámý počet členů akademického senátu AVU, a to jménem celého tělesa ve smyslu, že vyvození osobní odpovědnosti vůči svým osobním ambicím „může být vnímáno jako pokus o manipulaci procesu voleb a bránění rovné soutěži kandidátek a kandidátů“, přičemž hned následnou citací svou tezi vyvrátili, neboť „každá členka a člen akademické obce má právo kandidovat, stejně jako má každý právo svým podpisem nebo otázkami na volebním shromáždění vyjádřit souhlas, či nesouhlas s konkrétní kandidátkou nebo kandidátem, a tím přispět k otevřenému a transparentnímu výběru vedení“. Podezřívavé členstvo senátu AVU z logického myšlení by bylo opovázlivé, zůstalo tak u pilného a citlivého nadužívání matoucích eufemismů ve stylu bývalého rektora Tomáše Vaňka.

Pátého prosince jako každý rok navštívil Česko Mikuláš, aby posoudil chování dětí během uplynulého roku a po zásluze je odměnil, tu uhlím a bramborami, tu sladkostmi. Doprovázen byl jako obvykle čertem a andělem. Je otázkou, co by dostali členové akademické obce? Jisté je, že uhlí jako fosilní palivo by dozajista odmítli a doufali by, že čerti v pekle topí biomasou.

O dva dny později byla pět let od ničivého požáru slavnostně znovuotevřena katedrála Notre-Dame. V řadě médií bylo vzpomenuo selfičko závažně se tvářící Emmy Smetany v pozadí s hořící katedrálou, a to včetně lidové tvořivosti, která do pozadí za Emmu Smetanu umísťovala další a další tragické události, včetně čoudících dvojčat během jedenáctého září.

Následujícího dne padl režim Bašára al-Asada. Vousáči z protirežimních a většinou islamistických milic vjeli do Damašku. Západní média začala skloňovat jméno Ahmada Šary, který byl vůdcem nejsilnější z nich a bývalým činovníkem neblaze proslulého Islámského státu. Většina sunitského

obyvatelstva však jásala, zatímco alavitská menšina se začala připravovat na možné problémy a zvýšenou možnost pro Sýrii typického sektářského násilí. Uprchlý diktátor s rodinou si pomalu zvykali na poněkud chladnější podnebí moskevského exilu.

Dvanáctého prosince indický šachový talent Gukeš Dommaradžu porazil bývalého mistra světa Ting Li-žena v mistrovství světa v šachu. Gukeš překonal věkový rekord dlouhých dvaadvacet let držený Garrim Kasparovem, když se stal šampionem ve věku osmnácti let a sto devadesáti pěti dní.

Třináctého prosince vychází na serveru Artalk rozhovor s bývalou rektorkou AVU Marií Topolčanskou. Zvědavé otázky kladla Anežka Bartlová. Marie Topolčanská čte proběhlé události na AVU spíše ideologickým prizmatem ve smyslu polarit konzervativní versus liberální, patriarchálně autoritativní versus feministicky inkluzivní, jestli je to správná nebo výstižná intepretace je otázkou. Výklad událostí bývalou rektorkou jistě není jediným možným. Ale z rozhovoru je určitě k zapamatování její výrok, že „ten bleskurychlý hladký průběh, kterým utajený návrh na proces mého odvolání – mimochodem to je nejpřísnější legislativní nástroj, který akademický senát má – prošel, je vlastně precedens, který bude do budoucna fungovat na oslabení pozic dalších rektorek i rektorů, pokud jej nyní nepojmenujeme jako problematický a účelový.“

Čtrnáctého prosince byl v prezidentské volbách v Gruzii zvolen bývalý profesionální fotbalista Michail Kavelašvili ze strany Lidová moc (Gruzínský sen). Na volebním lístku byl jediným kandidátem. Následně vypukly v Tbilisi rozsáhlé nepokoje. Kavelašvili kontroval a obvinil gruzínskou opozici z toho, že je kontrolována americkými kongresmany, kteří mají „nenasytnou touhu zničit naši zemi“ a plánují „přímou násilnou revoluci a ukrajinizaci Gruzie“.

Ve stejný den byl prezident Jižní Koreje Jun Sok-jol zbaven pravomocí a funkcí poté, co se o týden dříve pokusil o zpackaný puč nepuč.

Devatenáctého prosince vyšla opět na serveru Artalk reakce na rozhovor s bývalou rektorkou. Pod textem se k autorství přihlásilo nespecifikované vedení AVU. Jestli reakci napsali všichni zbývající prorektoré, tedy Šárka Krtková, Anetta Mona Chisa a Vít Havránek společně, nebo jen někteří z nich, se můžeme jen domýšlet. Klidně se mohla připojit i předsedkyně senátu, nebo kvestor AVU. Funkcí anonymity bylo rozmlžení vlastní odpovědnosti za svá slova a činy. V reakci se vytrhuje z kontextu,

opakují se zavádějící tvrzení, a především se vše nese na vlně tradičního akademického emo-nekonkrétna.

Dvacátého prosince v německém Magdeburku najel automobil řízený Talebem Abdullem Jawadem do davu lidí na vánočním trhu, zemřelo šest osob a přibližně dvě stovky jich bylo zraněno. Pachatelem byl šíitský extremist, který předstíral ateismus, aby dostal v Německu azyl. Obdržel jej i přes včasné varování německých úřadů orgány Saudské Arábie.

Dvacátého prosince začaly na AVU vánoční prázdniny.

Na Štědrý večer zazvonil zvoneček následován rozbalováním dárků, dětskou radostí i tu a tam mírným rozčarováním a někdy i obligátní televizní pohádkou z dílny České televize.

Na Nový rok vyhlásilo Ministerstvo životního prostředí národní přírodní rezervaci Lanžhotské pralesy v Jihomoravském kraji. Ve stejný den se stalo Bulharsko a Rumunsko součástí Schengenského prostoru.

V Deníku N vyšel žebříček dvaceti kulturních událostí roku dva tisíce dvacet čtyři a Akademie a její krize obsadila pěkné osmé místo.

Marek Pokorný se v bilanční anketě A2larmu zamýšlí nad červnovou peticí, která mířila na Národní galerii, AVU a Cenu Jindřicha Chalupeckého a dovozuje, že autoři petice se podvědomě dožadují nějakého typu mocenského autoritativního řešení ve vztahu ke zmíněným subjektům. Dílčí nesouhlas si žádá celkový zásah shůry.

Karel Císař v téže anketě vyzdvihl výstavu absolventky AVU Markéty Adamcové v karlínské galerii Garage Gallery. Z příspěvku vysvítá, že kvalita se odvozuje především od Markétiných dalších studií na frankfurtské Städelschule, kde se prý jako na jednom z posledních míst ještě vede debata o malbě, která je už jinak zcela komodifikovaným médiem. Prostě za humny je tráva vždy zelenější a našemu středoevropskému kontextu je vlastní jakási apriorní nedůvěra ke vždy špinavému obchodu.

Ladislav Jackson se naopak v anketě Artalku domnívá, že zmíněnou petici iniciovanou klanem Rittsteinových-Šlapetových nelze jen tak smést ze stolu jako pokus o udržení mocenských pozic. Reprezentuje totiž silící konzervativní hlasy, s nimiž se budeme muset naučit vést dialog a brát je vážně, pokud si nepřejeme zánik liberální a pluralisticky orientované scény.

Třetího ledna v Praze nasněžilo. Rychle postavení sněhuláci vydrželi pouhých několik dní.

Čtvrtého ledna oznámil rakouský kancléř Karl Nehammer, že rezignuje na svůj post.

O dva dny později se stala Indonésie desátým členem hospodářského uskupení BRICS.

Téhož dne byl ukončen sběr podpisů navrhovatelů na kandidátních listinách případných kandidátů na funkci rektora. Volební komise sečetla jejich počty a dospěla k výsledku, že požadovaného počtu podpisů dosáhli tito lidé: Pavlína Morganová, Nik Timková, Tomáš Pospiszyl, Tomáš Svoboda, Marek Pokorný, Dušan Zahoranský a Vít Havránek.

Ve středu osmého ledna se uskutečnilo jednání akademického senátu AVU. Během něho byla senátory prověřena vůle osob navržených na kandidáty skutečně kandidovat na funkci rektora AVU. Souhlas vyjádřili Dušan Zahoranský, Tomáš Pospiszyl a Marek Pokorný, ostatní odmítli, v Paříži prodlévající Vít Havránek se zahalil do neproniknutelného mlčení. Dušan Zahoranský a Tomáš Pospiszyl následně deklarovali odstoupení z řad senátu, tedy orgánu, který se posléze bude mezi kandidáty rozhodovat. Dále navrhl senátor a bývalý rektor Tomáš Vaněk k projednání mimořádný bod, a to „prodloužení pracovní smlouvy Marie Topolčanské na dobu neurčitou“. Během vysvětlování uvedl, že tento krok byl z pozice rektorky formálně možný, zpochybňoval jej ale z hlediska etiky, protože mu chybělo předchozí projednání s vedením a senátem. Kupodivu mu nepřišlo neetické navrhopat tento bod coby bývalý rektor, zároveň jeho argumentace směřovala spíše k rozšiřování kompetencí senátu coby jakéhosi výboru obecného blaha. Tomáši Vaňkovi v jeho úvaze nikterak nepřekážela dohoda o mechanismu prodlužování pracovních smluv na Katedře teorie a dějin umění, kde se pracovníci katedry dohodli na tom, že po dvou prodlouženích pracovní smlouvy se pracovní poměr buď ukončí, nebo se příslušnému pracovníkovi dá smlouva na dobu neurčitou. Klára Čmolíková Cozlová pak navrhla možnost předložit problém Etické komisi, která je samozřejmě zřizována k něčemu jinému, než aby řešila podobný typ pracovně-právních otázek. Tomáš Vaněk na závěr ještě „citlivě“ nabídl vedení, které bylo toho času zosobněné bývalými prorektorkami a prorektorem Marie Topolčanské, pomoc ze strany senátu. Je dle něj otázkou, zda nedošlo z etického pohledu ke zneužití pracovní pozice. Dvojsečnost podobného zacházení s etikou si samozřejmě buď neuvědomoval, nebo mu to bylo jedno, protože účel světlí prostředky.

Devátého ledna proběhl ve Washingtonské národní katedrále pohřeb třicátého devátého amerického prezidenta Jimmyho Cartera, který se dožil o málo více než sta let.

V sobotu jedenáctého ledna proběhla pod přísnou kurátorskou taktovkou Vladimíra 518 instalace klauzurní expozice ateliéru Malba 4. Byly využity nedbale rozmístěné výstavní panely z inventáře AVU. Výběr i rozmístění děl proběhly účelně a nanejvýš efektivně.

Čtrnáctého ledna se studenti a pedagogové Malby 4 sešli v baru Večernice, měl dorazit i Vladimír 518, povinnosti se však postavily jeho odhodlání do cesty. Někteří odešli včas, jiní až nad ránem. Vozovky se leskly vlhkostí a odrážely studený přísvit pouličního osvětlení.

O dva dny později se budova AVU naplnila návštěvníky, aby mohla být zahájena vernisáž výstavy zimních klauzur.

Dvacátého ledna se uskutečnila inaugurace amerického prezidenta Donalda Trumpa. Společně se svým viceprezidentem Jamesem Davidem Vancem složil přísahu a ujal se funkce jako čtyřicátý sedmý prezident USA. Mezi elitními pozvanými byl výkvět ze Silicon Valley a v pozadí kruhy okolo *Projektu 2025*. Donald Trump se v duchu strategie Stevena Bannona o zaplavení zóny sračkami ihned ujal obřadného podepisování nesčetných exekutivních příkazů.

Dvacátého ledna proběhla v Centru pro současné umění debata s názvem *Události na AVU: Co si z nich vzít?*. Moderoval Josef Chuchma, v panelu vystoupili Petr Fišer, Alice Koubová a Jiří Příbáš. Alice Koubová diskuzi zahájila bilancí poukazující k faktu, že se v novodobých dějinách státu rektor odvolal prakticky jen dvakrát, a to především v kontextu problematického hospodaření. Petr Fišer, publicista, filozof a člen správní rady AVU, doplnil, že mu stále nejsou skutečné důvody návrhu odvolání zřejmé, a to ani po oficiálním setkání rady se zastupující prorektorkou Šárkou Krtkovou. Josef Chuchma v kontextu nabídky osobního setkání ze strany budoucího rektora „nad kávou, kde mu věci vysvětlí“, zdůraznil, že AVU je institucí veřejnou a má v daném duchu vystupovat. Jiří Příbáš doplnil, že i ta nejlepší pravidla mohou být špatně vykonávána a že přítomnost studentů v akademickém senátu je v evropských souvislostech unikátní a kořeny této výjimečnosti prý sahají až kamsi ke středověké správě univerzit. V publiku přítomný Dušan Zahoranský v závěru diskuze všem přítomným poděkoval za podnětnou debatu.

Čtvrtého února byla vydána dlouho očekávána hra *Kingdom Come: Deliverance II*. Mnozí jí předpovídali světový úspěch, a tedy bezprecedentní zisk.

Následujícího dne se uskutečnilo předvolební zasedání akademického senátu AVU. Představili se všichni tři kandidáti – pedagogové a zaměstnanci AVU—Dušan Záhoranský a Tomáš Pospiszyl, a také ředitel galerie Plato a bývalý ředitel Moravské galerie Marek Pokorný. Posléze jim byli senátory a senátorkami kladeny otázky. Zbytek akademické obce i zaměstnanci školy byli rozhodnutím AS uvrženi do role pasivních diváků. Nad očekávanou rolí zastupitelskou spojenou s jednotlivými mandáty zvítězila role příčinlivých a zdatných administrátorů. Senátoři a senátorky místo reprezentace raději zvolili prezentaci. Neboť zřejmě sami nejlépe věděli, co bude pro dobro školy nejlepší.

Desátého února začalo hodnocení domácích prací v rámci o měsíc odloženého přijímacího řízení. Odklad se tak stal kruhovým důkazem členů senátu ve věci návrhu na odvolání rektorky. Návrh na odvolání rektorky jsme jako senát podali, protože jsme chtěli řešit problémy na studijním oddělení. Problémy na studijním oddělení byly faktem, protože přijímací řízení bylo o měsíc odloženo, i když k tomu nebyly žádné zásadní legislativní důvody. Současně začal na AVU letní semestr, a tím pravděpodobně skončil ten zimní, jehož kontury se staly během nepravděpodobných událostí akademického podzimu roku dva tisíce dvacet čtyři poněkud rozmazanými.

Stejného dne se na obloze i nad budovou Akademie odehrál vzácný astronomický jev, kdy se sedm planet sluneční soustavy srovnalo do přímky. Tento jev, známý jako planetární konjunkce, byl pozorovatelný pouhým okem.

KLAUZURY

17.—19. 1. 2025

KLAUZURY 2025

·MALBA 4·

STUDENTI

Filip Brandejský
Markéta Dočkalová
Peter Hladík
Petr Holeček
Petr Horvát
Štěpán Hub
Matouš Kašpar
Jiří Klimenta
Barbora Koblasová
Samuel Kubíček
Karolína Nečadová
Pavel Petřík
Lucie Pouchová
Ema Prosová
Lukáš Prudík
Matěj Radosta
Kryštof Rajdl
David Schwartz
Enisa Skoko
Sára Alisa Soualmia
Ludmila Staňková
Tzu-Chi Su
Viktor Šlégl

KURÁTOR

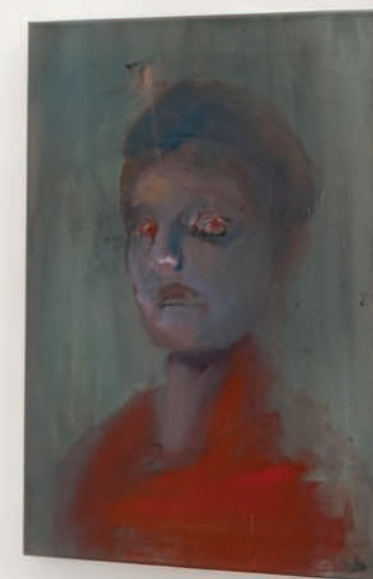
Vladimír Šil

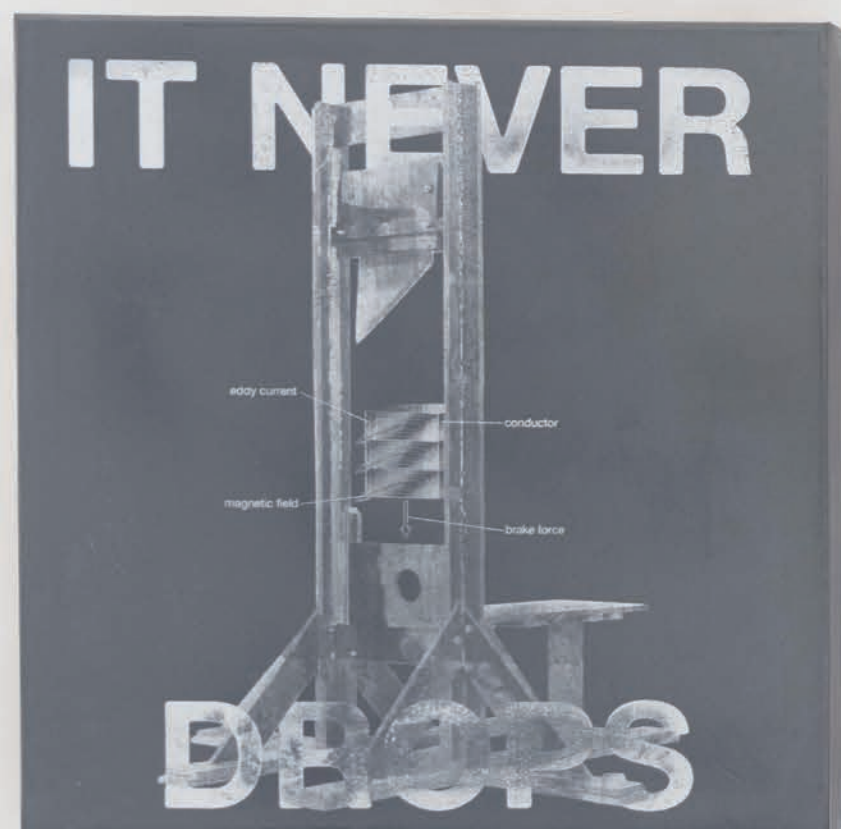

Sara Alisa Soualmia

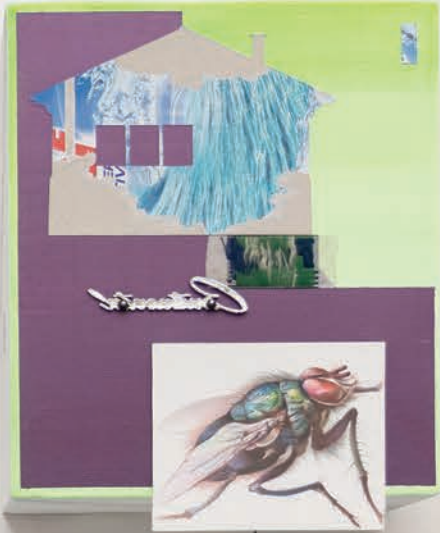

Karolína Nečadová

Sara Alisa Soualmia

Sara Alisa Soualmia

Petr Horvát

Enisa Skoko

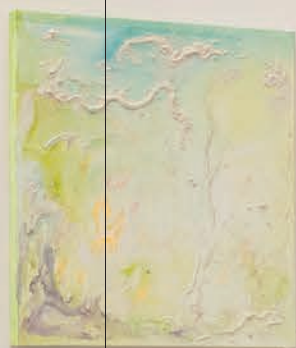

Ten pocit spíny

NEUME JES

Ahoj, nezvedla jsem ti to,
protože jsem nechtěla
Už mi prosím nikdy nevolej
ani napiš.

Na následujících stranách jsou publikovány faksimilie promočních projevů, které byly dostupné v archivu AVU. Akademické projevy Milana Knížáka z dob jeho rektorování byly vydány knižně. Proto jsme se soustředili na rektory a rektorku, které následovali až po něm. V roce 2022 vystoupila během promoci někdejší studijní prorektorka Jana Bernartová, rektorka Maria Topolčanská měla covid. Zajímali nás proměny dobové rétoriky. Chtěli jsme zjistit, jestli pod slovy neprosvítá cosi podstatného či příznačného pro dané období. Také jestli se naše vzpomínky, či dojem, kteří jednotliví rektori a rektorka po sobě zanechali, slučuje se stylem a obsahem daných projevů.

Jiří T. Kotalík 1996–2002
 Jiří Sopko 2002–2010
 Jiří T. Kotalík 2010–2014
 Tomáš Vaněk 2014–2022
 Maria Topolčanská 2022–2024

Jiří T. Kotalík.

Projev na slavnostním shromáždění AVU při příležitosti
 promoce , 17.6. 1998

Spectabilis páni prorektorů, collegés-členové Akademické
 obce, dámy a pánové, vážení a milí hosté

závěr školního roku je příležitostí ke stručnému
 bilancování jeho průběhu . Probíhal opět ve znamení
 generální rekonstrukce , která přirozeně ovlivnila vnitřní
 chod školy . Zmatky a provizoria se v důsledku toho, že
 těžiště prací se přesunulo do třetího podlaží byly zřetelně
 menší než vloni, přesto však znamenaly citelné zkrácení
 počtu výukových týdnů a přesuny některých ateliérů. Nedávno
 provedný audit průběhu stavební rekonstrukce konstatoval
 v zásadě korektní postup z hlediska rozpočtu, průběhu stavby
 a čerpání finančních prostředků a potvrdil reálnost ukončení
 celé rekonstrukce v daném objemu a termínu zahájení příštího
 školního roku. MŠMT přislíbilo vyřešit problém dodatečných
 finančních prostředků a přesto, že si všichni uvědomují
 náročnost poslední etapy existuje jednoznačně deklarovaná
 vůle stavbu kvalitně dokončit a zprovoznit. Bohužel, tak
 jako v první etapě limitují finální prostředky kompletní
 dovybavení nových ateliérů a pracovišť, které bude třeba
 přesunout etapově do blízké budoucnosti.

Druhým kontinuálním problémem, kterému musí škola v
 posledních dvou letech čelit je rozpočtová realita.
 Kontinuální pokles reálných finálních zdrojů směřuje
 nezadržitelně ke stavu nouze . V únoru 1998 , po mém nástupu

do funkce konstatoval AS, že finanční prostředky vyčleněné v rámci ročního rozpočtu jsou nedostatečné. Následně přišel dopad dvou balíčků a nový rozpočet, reálně nižší než předchozí. V příštím roce lze při optimální konstelaci očekávat totéž, tzn. další reálný pokles. Provozní náklady přitom enormně stoupají, drasticky se zužuje manipulační prostor a všichni bohužel zřetelně pocítujeme nepříjemné omezení investic i do samotného výukového procesu, nemluvě o deklarovaných potřebách rozvoje Akademie v souvislosti s vývojovými trendy na přelomu tisíciletí. Proto je třeba odpovědně vážit všechny výdaje a mobilizovat veškeré možné rezervy. Platí to v první řadě pro efektivní využívání všech možností, které je škola dnes schopna poskytovat. Myslím, že jich není až tak málo, číslo dokumentující výši finančních nákladů na jednoho našeho posluchače ročně ve výši 170.000 to potvrzuje. Základní řešením tohoto problému však leží ve sféře politické. Podmínkou pozitivní změny je nastartování ekonomického růstu a důsledné prosazení investic do vzdělání a podpory vědy, výzkumu a rozvoje jako vládní a společenské priority. Nástroj, jak tuto situaci ovlivnit máme v rukou koneckonců i my všichni, jako občané a voliči. Vysoké umělecké školy i v letošním školním roce vyvíjely aktivity směřující především do dvou oblastí. Prvním z nich je existenční otázka tvorby jejich rozpočtu, tzn. úsilí udržet dosavadní a opakovaně zpochybňovaný nenormativní model. V praxi to znamená, že specifika uměleckých škol opřená o individuální způsob výuky a důraz na fázi kvalitativního a nikoliv kvantitativního rozvoje je

v rozporu s řadou kriterií a norem uplatňovaných na ostatní vysoké školy např. počty posluchačů apod./.

Druhou oblastí je úsilí o zajištění rovnoprávného přístupu k čerpání grantů na podporu vědy a výzkumu a zrovnoprávnění tvůrčí činnosti s činností vědecko-výzkumnou. Vysoké umělecké školy mají v této věci podporu ČKR, RVŠ, AVČR, MK a MŠMT. Nikdo nezpochybňuje význam kultury, umění a vzdělanosti pro společnost; je však třeba konečně postoupit od slov k činům.

Z hlediska koncepce výuky lze za nejdůležitější změnu označit zrušení bakalářského stupně studia. Došlo k němu na základě vyhodnocení dosavadních zkušeností a s vědomím důrazu na magisterský stupeň studia jako základní model výuky na Akademii, deklarované jako škola přísně výběrová. Nejvýznamější změnou ale zůstává přijetí nového vysokoškolského zákona, který vstoupí v platnost 1. ledna příštího roku. V nejbližší době nás čeká nás nesmírné množství především administrativní a koncepčně-legislativní práce s jeho konkrétní aplikací. Bude třeba revidovat základní dokumenty jako Statut a jeho přílohy, vytvořit požadované nové instituce a předpisy. Bude to jistě i příležitost pročistit stávající studijní a zkušební řád, odstranit některá jeho problematická a opakovaně kritizovaná ustanovení a nejasnosti a pokusit se konsensuálním způsobem existující a v základě funkční model inovovat v souladu se zkušenostmi, potřebami a představami Akademické obce.

Rád bych připomněl, že dnešní Akademie již dávno není institucí připravující vyvolené s titulem na uměleckou dráhu, ale v první řadě školou, která nabízí nejtalentovanějším z talentovaných zázemí pro jejich rozvoj. Jako každá škola má

Jiří T. Kotalík.

i ona určitou stabilizovanou strukturu, kterou je nutno respektovat. Komu tato struktura a její komplexní obsahová náplň nevyhovuje měl by hledat prostor pro realizaci jinde. Za rozvoj své osobnosti, vzdělávání a kultivaci talentu je odpovědný především každý sám sobě. Na vysoké škole, a na výběrové umělecké škole speciálně, to platí dvojnásob. Akademie by měla být pro všechny z nás, pedagogy a posluchače, svým způsobem velkolepou příležitostí, inspirací a motivací. Je tomu ale skutečně tak?

Tato otázka však směřuje především k Vám, našim novým absolventům. Sami dobře víte nejlépe, zda li Vám škola něco dala. Věřím že ano, a přeji Vám ze srdce, abyste měli v životě příležitost vklad Vašich pedagogů kolegů i celkové atmosféry Akademie rozvíjet ve svobodné společnosti. Přeji Vám ne cestě za uměním všechno dobré a ještě jednou Vám srdečně blahopřeji k úspěšnému zakončení studia.

Jiří T. Kotalík

Projev promoce 99

Honorabiles profesores, studentes, dámy a pánové, vážení a milí hosté

Dnešní slavnostní shromáždění Akademické obce je svým způsobem historické. Prvního ledna tohoto roku vstoupil v platnost zákon č. O vysokých školách, podle kterého se Akademie výtvarných umění stala veřejnou vysokou školou univerzitního typu. Pro Akademii výtvarných umění to znamená posílení její samostatnosti i v oblasti hospodaření s vlastním majetkem a její zrovnoprávnění s ostatními univerzitami, jako centry vzdělanosti, vědy a tvůrčí činnosti. Náročný úkol vytvoření nové vnitřní legislativy v souladu s požadavky nového zákona byl splněn a všechny požadované vnitřní předpisy a směrnice (kterých bylo pro Vaši informaci celkem) byly postupně vypracovány, schváleny Akademickým senátem AVU a předány Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy k registraci. Při formulování nové legislativy Akademičtí funkcionáři vycházeli z osvědčených principů definovaných poslední zásadní reformou z roku 1990, které za nosné pilíře Akademie považují tvůrčí svobodu a institucionální otevřenost a flexibilitu. Zkušenosti z dosavadní práce umožnily konsenzuálně inovovat model výuky a upravit znění některých předpisů, zejména Studijního a zkušebního řádu; jiné přílohy Statutu bylo třeba vytvořit zcela nově (např. Pravidla hospodaření, Mzdový předpis, Organizační řád).

Nový statut definuje Akademii jako

Nová legislativa vytváří základní rámec pro činnost Akademie, který je třeba konkrétně naplnit společným úsilím všech členů Akademické obce. Základním předpokladem úspěchu zůstává míra iniciativy, intenzita pracovního nasazení, vědomí vlastní odpovědnosti ve vztahu k instituci a na její půdě pěstovaným oborům a schopnost tolerovat a respektovat široké spektrum názorové plurality dnešní výtvarné tvorby. Je to o to složitější, že je přitom třeba překonávat následky morální a etické devastace totalitního období, vlastní sobectví a lenosti, i lhostejný stav k bezprizorním hodnotám svěřeného státního majetku - nemajetku.

Připomeňme, že za tento majetek, do kterého patří mj. veškeré vybavení ateliérů a dílen, nově rekonstruovaná hlavní budova i umělecká díla v majetku školy přebírá Akademie od 1. ledna plnou odpovědnost. V současné nepříznivé ekonomické situaci, jejímž konkrétním důsledkem je vázání 9 % smluvních dotací a pozastavení proplacení schválené mimořádné dotace uměleckým školám. Suma těchto položek ve výši znamená citelný deficit ve schváleném rozpočtu, který je nutno kompenzovat preferencí činností bezprostředně spojených s výukou a důrazem na efektivní využívání zdrojů a maximálně úsporný ekonomicko-provozní chod školy. Svoji nezanedbatelnou roli přitom může sehrát právě nově zvolený Akademický senát. Dalším úkolem, který stojí před vedením školy je spolu s ostatními vysokými školami prosadit opakovaně deklarovanou podporu rozvoje vysokého školství na úrovni rezortu i vlády, realizovanou v konkrétní podobě navýšením příslušné rozpočtové kapitoly. Již řadu let jsou přidělované finanční prostředky na hranici existenčního minima. Jednotlivé rozpočty vykazují v dlouhodobé statistice nominální i reálný pokles finančních prostředků určených bezprostředně na výuku a tím pádem vážné ohrožení dosavadních standartních podmínek výuky. Rozvojové záměry vysokých škol se tak v situaci nulových investic, dlouhodobého zanedbání inovace technologického vybavení stávají zcela formální proklamací. Neméně významným úkolem je obhájit v právě probíhajících diskuzích mezi reprezentací vysokých škol a Ministerstvem školství mládeže a tělovýchovy určitá specifika uměleckých škol při formulaci připravovaného nového modelu financování a hodnotících kvalitativních kritériích vysokých škol. Zachování dosavadní indexové metody a uznání výběrovosti uměleckých škol, jejichž nesporná kvalita je mj. poměřována jejich výstupy směrem k odborné veřejnosti je existenčním předpokladem jejich další smysluplné existence.

Povinnost podporovat umění a kulturu je za všech okolností jednou z povinností státu.

Konec letošního školního roku je vždy ve znamení závěrečného bilancování a hodnocení. Výsledky celoroční práce všech studentů můžete shlédnout na právě probíhající výstavě otevřené v rámci týdne otevřených dveří ve všech prostorách Akademie. Upravený model hodnocení ověřil a potvrdil význam nezávislých

hodnotících komisí, ale ukázal na nutnost posílit jejich autoritu. Pedagogické kolegium iniciovalo na základě letošních zkušeností změnu, kterou na svém jednání dne 10. června schválil i Senát. Bez ohledu na klasifikaci vedoucího pedagoga využije hodnotící komise existující klasifikační stupnice k vlastnímu hodnocení. Chtěl bych Vás studenty ubezpečit, že všichni jsme si plně vědomi úskalí známkování a hodnocení uměleckých děl. Nechápejte prosím známky jako hodnocení Vašeho talentu či předložených výtvarných děl, ale jako pedagogický nástroj, kterým Vás pedagog a v příštím roce i komise ohodnotí Vaši ateliérovou práci v příslušném školním roce. Znamky nebudou nikterak sjednocovány, sčítány či průměrovány a nebudou ani základním podkladem pro rozhodování stipendijní komise při udělování prospěchových stipendií.

Důraz, který Akademie klade na různé formy hodnocení vychází ze zákonné povinnosti průběžně evaluovat tzn. hodnotit kvalitu vysoké školy a je motivován snahou nalézt relativně objektivní kritéria zohledňující specifika hodnocení oborů výtvarného umění.

Hlavním bodem dnešního slavnostního shromáždění byla promoce nových čerstvých absolventů Akademie výtvarných umění. Svá studia zakončili realizací diplomové práce, kterou veřejně obhájili před státní zkušební komisí a externími oponenty. Jejich části představuje ve výběru Akademie na tradiční výstavě diplomantů, která bude zahájena dnes v 16. 00 v Karolinu. Zdůrazňuji znovu formulace „části“, a ve „výběru“. Akademie výtvarných umění totiž nemůže při nejlepší vůli zajistit objektivní prezentaci všech diplomových prací v celém jejich rozsahu. Diplomové práce totiž obvykle nepředstavují jedno dílo, ale ve velké

Promoce 2000

Honorabiles profesores et studentes, colleges
vážení členové Akademické obce
milí a vzácní hosté, dámy a pánové

Naposledy ve 20. století se dnes loučíme s absolventy Akademie výtvarných umění, kteří opouštějí po letech studií brány školy. Za dvě století prošly těmito branami zástupy talentovaných umělců, z nichž řada se stala nedílnou součástí domácí výtvarné scény a přispěla k formování české výtvarné kultury a řada z nich naopak upadla v zapomnění. Osudy talentů podmíněné dobou i individuálními dispozicemi jsou ošidné a nedají se předvídat v minulosti ani dnes. Instituce, jakými jsou právě vysoké umělecké školy jsou povinny s velkou mírou trpělivosti a tolerance talenty kultivovat s vědomím, že pro individuální rozvoj studenta udělali maximum. Úspěch tohoto procesu je v systému ateliérové výuky dán především osobnostmi pedagogů, ale nepochybně i celkovou atmosférou školy a společensko-politickou situací, která tuto atmosféru přirozeně ovlivňuje. Ve své historii prošla Akademie etapami vzrůstu a pádů, období progresivního rozvoje střídaly etapy útlumu či dokonce ideologického diktátu a ztráty kontaktu se soudobým výtvarným vývojem.

Dnešní situace nabízí určitou historickou paralelu. Stejně jako před sto lety se i dnes Akademie nachází 10 let po zásadní reformě, která znamenala kvalitativní i kvantitativní obrát ve smyslu totální obměny pedagogického sboru, příchodu respektovaných osobností a podstatného rozšíření oborového spektra. Stejně jako před sto lety 10 let po reformě prvotní nasazení a nadšení vyprchalo a postupné zakonzervování ateliérových programů i kosmetické personální obměny preferující loajální a politicky podporované školomety před skutečnými osobnostmi (viz. frapantní případ Antonína Slavička a Rudolfa z Ottenfeldů) signalizovaly varovné tendence vlastní každé instituci, kterou škola evidentně je. Vznícená a chaotická doba před první světovou válkou podpořila navíc tuto programovou a personální stabilizaci, jejímž důsledkem byla skutečnost, že škola na jedné straně poskytovala standartní výtvarnou průpravu, ale na druhé straně se až na výjimky ocitla zcela mimo či dokonce v opozici vůči soudobým civilizačním i uměleckým proudům.

Dnešní doba je nepochybně ještě hektičtější než před sto lety. Obecně ji charakterizuje rozmělnění a nejednoznačnost hodnotových orientací, malá schopnost vzájemné komunikace, povrchnost a především zarážející míra egoismu a sobeckosti, která se projevuje prosazováním čistě osobních zájmů na úkor občanské společnosti jako perspektivního celku. S příklady tohoto přístupu se setkáváme dnes a denně ve všech oblastech a oborech našeho života a co je horší, naučili jsme se je fatalisticky přijímat bez viditelnější snahy jim účinně čelit. Neschopnost vlastní kritické reflexe a alibistické vyvlékání se z vlastní odpovědnosti jsou stejně jako lhostejnost bohužel průvodním jevem naší doby a neblahým dědictvím totalitního systému, kterým jsme se nedokázali zcela vyrovnat. Pro příklad není třeba chodit daleko – za arogantní a nepochopitelnou lhostejností lze označit stav chodeb rekonstruované hlavní budovy naší školy v okamžiku, kdy byly toto pondělí zahájeny dny otevřených dveří a do školy proudí veřejnost.

Nejsnadnější reakcí na jakékoliv negativní tendence je klasické strčení hlavy do písku a maximální soustředění se na úzký okruh vlastních aktivit. V konkrétním případě umělecké školy to nemusí nutně znamenat ztrátu kvality či vnitřní pohody pramenící z falešného sebeuspokojení, rozhodně však stimuluje postupnou ztrátu dynamiky a otevřenosti vedoucí k určité izolaci rozparcelovaného společenství nezávislých ateliérů. Předjetí důsledkům tohoto trendu je možné pouze v případě dohody. Jsme však dnes vůbec schopni se dohodnout, jak má vypadat umělecká škola na počátku nového tisíciletí a jaké mají být její výstupy? Jak bylo trefně řečeno během bouřlivé diskuse v rámci závěru letošního ročního hodnocení možná právě na faktu, že se „dohodneme o tom, že se nedohodneme“, můžeme v rámci legislativně stanovené institucionální struktury kooperovat. Zmíněná první fáze evaluace stejně jako podrobná výroční zpráva o činnosti či aktualizovaný a konsensuálně přijatý dlouhodobý záměr vzdělávací, umělecké tvůrčí a vědecké činnosti AVU jsou dobrým předpokladem naší společné práce. Naš úspěch bude záviset na tom, nakolik dokážeme udržet prostupnou vnitřní strukturu školy opírající se o základní filozofii oborové, mediální i názorové plurality v rámci jedné nedělitelné školy realizující jeden akreditovaný obor – výtvarná umění. Předpokládá to však přinejmenším nutnou dávku nadhledu a objektivitu a permanentní dialog vedený bez osobní předpojatosti a s vědomím, že pedagogické působení je v první řadě lopotnou službou studentům a teprve v druhé řadě prostředkem vlastní seberealizace. Falešné vědomí o vlastní dokonalosti je na obou stranách faktickou zhoubou partnerského a kolegiálního vztahu studentů a pedagogů. Kontinuální povzbuzování a zpochybňování je jak známo nejlepším motivačním nástrojem. Ze strany studentů ovšem předpokládá i nemalou míru odpovědnosti a respektu a úsilí po maximálně efektivním využití jedinečné příležitosti, kterou pobyt na Akademii může přinést k jejich tvůrčímu rozvoji. Zdá se to jako samozřejmost, ale právě v důsledném plnění všech pracovních a studijních povinností ve smyslu vytvoření optimálních podmínek pro uměleckou tvůrčí činnost se skrývají rezervy obdivuhodného potenciálu, kterým Akademie dnes disponuje.

Nejlépe o nich vypovídají výsledky naší, dovolte mi to říci, společné práce, které předkládáme široké veřejnosti prostřednictvím tří současně probíhajících výstav. Každá z nich je svým způsobem jiná a každá z nich přibližuje tvář dnešní Akademie výtvarných umění v Praze z jiného pohledu. Rád z tohoto místa vyslovuji poděkování všem, kteří se na formování tohoto obrazu naší školy jakkoliv podíleli. Patříte mezi ně i Vy, čerství absolventi. V duchu slavnostního slibu, který jste právě složili do mých rukou zůstává Akademie výtvarných umění v Praze natrvalo Vaší Almou Mater. Mějte to na paměti celý svůj život a přispívejte podle svých možností a sil ke kultivaci a humanizaci naší společnosti, která to tolik potřebuje. Na Vaší cestě životem Vám přeji všechno dobré a mnoho úspěchů.

*Průběh 2000/01
projevy učitelů*

Studentes et profesores, členové Akademické obce,
Dámy a pánové, vážení a milí hosté,

dnešní den se završil další školní rok, výjimečný snad tím, že byl školním rokem s dvěma letopočty, které vymezují přelom tisíciletí. Do historie AVU se tento rok zapíše asi pouze symbolicky, protože se v jeho rámci neudálo nic mimořádného; z hlediska osobního pohledu každého z Vás však nepochybně jako každý rok přinesl konkrétní úspěchy a neúspěchy, těžké okamžiky i chvíle radosti a štěstí. Věřím, že toho pozitivního bylo nakonec více a že právě v atmosféře slavnostního závěru školního roku je na místě si to můžeme připomenout.

Na druhou stranu je potřebné si uvědomit, že Akademická obec jako svobodné společenství studentů a učitelů přirozeně kopíruje ve výběrovém vzorku přirozeně kopíruje stav společnosti a situaci na naší výtvarné scéně. Není důvodu předpokládat, že tento vzorek bude prost všech neduhů naší doby mezi které patří znejasnění hodnotových systémů, zvýšená míra sobeckého individualismu, zneužívání veřejných zdrojů pro osobní prospěch a pragmatický existenční boj.

Základním předpokladem smysluplné existence jakékoliv umělecké školy je její otevřená struktura, garantující schopnost dynamicky reagovat na měnící se svět. Tato otevřenost však neznamená anarchii či fetišizaci tvůrčího experimentu, který je třeba chápout především jako prostředek a nikoliv cíl umělecké tvorby. Podle mého přesvědčení je jednou z povinností umělecké akademie opakovaně aktualizovat, připomínat a předávat povědomí o nedělitelných souvislostech a vazbách mezi minulostí, přítomností a budoucností a v duchu „zdravého konzervativismu“ být spíše zdrženlivý k módním vlnám a požadavkům trhu s uměním, tzn. poznávat, reflektovat ale slepě nepřijímat. Mohu se samozřejmě mýlit, ale mé šediny, životní zkušenosti a dvacet let ve službách Akademie mi dovoluují tento názor veřejně deklarovat.

Hlavním smyslem veřejné umělecké vysoké školy, financované ze státních dotací je vytvářet podmínky k všestrannému rozvoji vybraných talentovaných studentů. Náklady na jednoho studenta na naší škole jsou v porovnání s ostatními školami samozřejmě mimořádně vysoké, což je dáno specifikem ateliérové výuky garantující individuální přístup a nutnou kvalitu. Průměrně činí vynaložená částka na jednoho studenta 150.000 ročně, přičemž studenti vkládají do realizace svých projektů další finanční prostředky vlastní či sponzorské. Za těchto okolností a za situace, kdy vysoké školy jsou obecně dlouhodobě podfinancovány jsem povinen dbát na efektivní využívání těchto prostředků mj. i s ohledem na pracovní nasazení jednotlivých studentů a jejich schopnost skutečně využít nabízených podmínek. Pokud jsem se na konci letošního školního roku rozloučil při konečném hodnocení veřejných postupových zkoušek s překvapivě vysokým počtem studentů (neprospěly celkem 30 posluchačů) nevypovídá to o tom, že jsou nutně netaentovaní či špatní, ale že bez

motivačního školeného nedokáží daných podmínek bezesbýtku využít a tak fakticky blokuji místa dalším talentům, které zůstaly v rámci několikakolového výběrového řízení (v roce 2001 547 přihlášených a 49 přijatých) před branami vysněného ráje

O stavu a úrovni akademie nejspolehlivěji vypovídají výsledky práce studentů, prezentované tradičně veřejnosti v rámci výstavy klauzurních a diplomantských prací. Výsledky můžete zhodnotit sami, včetně zřejmých trendů ke stírání bariér mezi obory a médii, který může ve svém důsledku vést až k programovému setření rozdílů mezi zaměřením či svébytnými programy jednotlivých ateliérů. Jsem jednoznačně přesvědčen o tom, že názorová různost a stylová pestrost nabídky pedagogických osobností je nutnou podmínkou smysluplné existence a vyváženosti každé umělecké školy. V tom smyslu jsem hrdý na to, že pedagogický sbor této Akademie přijal a deklaroval v roce 1990 jednoznačně princip termínovaných pedagogických úvazků a otevřených konkurzů. Přináší to samozřejmě mnoho problémů a nejistot, zejména v procedurálních otázkách jak objektivně tento princip naplnit, věřím však, že princip sám o sobě není zpochybňován, ale obecně přijímán. V našich zeměpisných šířkách není ještě zvykem vstupovat s otevřeným štítem do konkurenčního prostředí s deklarováním svých předností a nedostatků a s vědomím vlastní nedokonalosti, omylnosti a zastupitelnosti.

V minulých dnech proběhlo na naší Akademii výběrové řízení o jehož principech byla akademická obec vyčerpávajícím způsobem informována. S jeho výsledky seznámím všechny účastníky i příslušníky akademické obce v zákonné lhůtě 14 dnů poté, co posoudím závěry a doporučení výběrové komise a při respektování k jejímu podnětu si vyslechnu názor vedoucích pedagogů a členů Umělecké rady na eventuální změny ve struktuře školy. Tak jak jsem již deklaroval ve svém svolání ke členům Akademické obce, ubezpečuji Vás znovu, že tak učiním po bedlivé úvaze, objektivním a komplexním posouzením uchazečů podle jasně definovaných a nikoliv absolutizovaných kritérií a pro budoucí prospěch Akademie.

V samém závěru se obracím k čerstvým absolventům s poděkováním za jejich práci a výsledky a s přáním, aby naplnili duch akademického slibu ve kterém se zrcadlí mysl umělecké tvůrčí práce, která přesahuje estetické kategorie a odbývá se především v rovině humanistické etiky.

- role umělců a umění - viz. můj text z Bratislavy

Na shledanou na odpolední vernisáži a prosím členy pedagogického sboru, pokud nedodaly vyžádané podklady pro akreditační řízení, které musí být odevzdané do 31. srpna, aby tak neodkladně učinily.

Spectabilis, honotrabiles profesores et studentes, dámy a pánové, vážení a milí hosté

Dnešní slavnostní shromáždění akademické obce uzavřelo další školní rok v dlouhé řadě těch, které tvoří více než dvě staletí dlouhou historii nejstarší umělecké školy v českých zemích.

Položíme-li si otázku v čem byl tento rok odlišný od jiných, nalezneme nejspíše odpověď v konstatování, že probíhající rekonstrukce bývalé Moderní galerie ztížila pracovní podmínky většiny škol, což zkomplikovalo zejména závěr školního roku a prezentaci diplomových prací a roční hodnocení. Děkuji všem, kteří s pochopením pro touto mimořádnou situaci po celý rok usilovně pracovali aby naplnili poslání školy a zadané úkoly splnili se ctí. Obdobné provizorium nás čeká ještě příští školní rok a poté co se po rekonstrukci vrátí grafické a restaurátorské školy do svých domovských prostor budou snad konečně zásadním způsobem vyřešeny důstojné pracovní podmínky všech ateliérů a dílen. Procházím školou často a při provázení různých hostů si vždy znovu uvědomuji onen jedinečný kapitál, který Akademie dostala do vínku výstavbou nové budovy, která patří po architektonické stránce nepochybně k nejkrásnějším a nejfunkčnějším budovám tohoto typu na světě. Toto dědictví je zároveň i závazkem ve smyslu péče o jedinečné kulturní hodnoty a udržování vysokého a velkorysého prostorového standartu a jsem opravdu rád, že po dlouhých letech čekání máme v posledních letech možnost historické budovy školy rehabilitovat v jejich původní kráse a doplnit podle aktuálních technických požadavků.

Uplynulý akademický rok byl významný i tím, že se vysokým školám podařilo zvrátit pro ně nepříznivý a nepřijatelný návrh finančního rozpočtu a prostřednictvím jednání na parlamentní půdě získat slíbenou dotaci v souhrnné sumě 2 miliardy korun. Je třeba připomenout, že dlouhodobé podfinancování veřejných vysokých škol nesprávně podobně záplaty, ale skutečně politicky jednoznačně deklarovaná a realizovaná podpora investic do vzdělání, jako nejefektivnější investice pro budoucnost této země. Reprezentace veřejných vysokých škol si plně uvědomuje nutnost prosadit své oprávněné a zdůvodněné požadavky v zájmu naplnění dlouhodobých záměrů svého rozvoje a důstojného finančního ohodnocení pedagogů. Jen tak budeme připraveni aktivně a úspěšně budovat společný evropský vzdělávací prostor v duchu Sorborské a Boloňské deklarace a nést individuální odpovědnost za výsledky svého úsilí přispívajícího ke kultivaci a humanizaci světa a společnosti.

Letošní akademický rok je mimořádný i rekordním počtem absolventů. Letošní defilé prezentovalo 55 posluchačů, kteří letos ukončili svá studia. Ve srovnání s 11 žáky, s kterými Josef Bergler zahajoval v roce 1800 v prostorách Klementina svůj výuku, je to číslo vysoké. V porovnání se zájmem, který přivádí na naši školu každoročně řádově desítky stovek uchazečů je to možná málo. Pokud si však má individuální forma ateliérové výuky udržet svoji kvalitu, je současný počet posluchačů na hranici únosnosti, o čemž svědčí víceméně stabilizovaný počet posluchačů v průběhu posledních deseti let. Mnokrát jsem při různých příležitostech deklaroval hlavní krédo naší Akademie, která chápe svoje poslání jako vytvoření příležitosti pro rozvoj talentů. Doufám, že letošní absolventi této příležitosti vrchovatě využili, hledali a našli v prostupné struktuře školy svůj adekvátní umělecký výraz a budou na svoji almu mater vzpomínat v dobrém. Děkuji Vám všem, kteří jste byli po sedm let členy akademické obce a nás pedagogy inspirovali a motivovali svým zaujetím realizovat svoje představy a přeji Vám na Vaší cestě životem všechno dobré.

Projev rektora slavnostní ukončení školního roku 2004/2005

Dámy a pánové, vážení a milí hosté, členové akademické obce, kolegové,

slavnostní shromáždění na závěr školního roku je vždy příležitostí k letmému bilancování. Akademii výtvarných umění se podařilo dokončit náročnou obnovu budovy v bývalé Moderní galerii v pražské Stromovce a objekt začal sloužit potřebám grafiků a restaurátorů. Prostorová velkorysost rehabilitovaných interiérů vytvořila nejen skvělé podmínky k práci, ale i atraktivní prostory pro výstavy, jak dokládá právě probíhající prestižní přehlídka vybraných děl evropských uměleckých škol Essl Award. I když nadále přetrvávají problémy s financováním, které stále není na potřebné výši, podařilo se v zásadě stabilizovat potřeby školy i s výhledem na další investiční záměry mezi které prioritně patří dokončení Šalounova ateliéru na Vinohradech, zřízení plenérového centra ve Stráži nad Nežárkou a rekonstrukce objektů Školy architektury a ateliéru v ulici Jana Zajíce, který škola získala od města na 50 let. Smlouva o smlouvě budoucí se Zemědělskou univerzitou perspektivně zajišťuje i potřebné a stále chybějící ubytovací kapacity školy. Společně nyní připravujeme dlouhodobý záměr rozvoje umělecké, tvůrčí a vědecké činnosti AVU na léta 2006-2010. Rád bych Vás z tohoto místa vyzval, abyste využili příležitost k uplatnění svých podnětů a připomínek k tomuto strategickému dokumentu školy. Součástí filosofie školy je její otevřenost, deklarovaná například periodickými konkursy na místa vedoucích pedagogů. Letos se tyto konkursy týkají mnoha kolegů. V souladu s platnou legislativou zvážím názory komise pro výběrové řízení a v termínu do 14dnů definitivně rozhodnu a své rozhodnutí zveřejním.

Speeches

Vážení hosté, kolegyně a kolegové, studenti a absolventi

Dnešní den je to poprvé, co jsem měl ten příjemný úkol předat bývalým studentům absolventské diplomy naší školy, Akademie výtvarných umění v Praze.

Ne každý, kdo by o to stál, má možnost tuto školu studovat. Prozatím nejhustším sítím jsou přijímací zkoušky. Během studia potom ale ne všichni studenti využívají možnosti, které jim škola nabízí. Je pravda, že poslední rok pracujeme a studujeme v určitém provizoriu probíhající rekonstrukce budovy Moderní galerie ve Stromovce. I přes omezení, která to přináší, věřím, a je to ve vlastním zájmu studentů, že docházka a využívání atelierů se musí zlepšit. Stejně tak jako využívání přestupů z atelieru do atelieru.

S blížícím se vstupem do Evropské unie nás čekají změny, na které musíme reagovat s předstihem. Zvláště kladu důraz na schopnost komunikace v cizích jazycích a to jak u studentů tak pedagogů. Proto bych rád na Akademii posílil tuto výuku i formou intenzivních kursů.

Nadále trvají problémy s financováním školy, které nedovolují vytvořit lepší podmínky. Omezují především technologické zázemí výuky a tím do jisté míry i kvalitu výuky samotné. Nedostatek financí má mnohem širší souvislosti, které nechci v tuto chvíli rozebírat. Vzdělanost je budoucnost. Vláda musí podporovat školství včetně uměleckého, i když přináší hodnoty až s odstupem času.

Konec školního roku je však především ve znamení loučení s diplomanty, kteří po letech studií opouštějí svoji Almu mater. Věřím, že si atmosféru let společné práce a dialogu odnesou s sebou do života a že na svoji Akademii budou vzpomínat v dobrém. Výběr z prací diplomantů můžete tradičně shlédnout na výstavě, která bude otevřena dne od 16. hodin v prostorách Sbírky moderního umění Národní galerie v Praze ve Veletržním paláci. Podle mého názoru dokumentuje široké oborové spektrum i názorovou pluralitu, která k naší škole patří.

Závěrem mi dovoluji poděkovat všem pedagogům, studentům i ostatním zaměstnancům školy za práci v právě uplynulém školním roce, popřát diplomantům mnoho úspěchů na další pouti uměním a Vám všem pak poděkovat za milou účast na našem společném akademickém shromáždění.

Děkuji Vám.

prof. Jiří Sopko
rektor

Přemysl 2005/2006
Jiří Sopko

Snažím se a budu se snažit tyto podmínky vylepšit nalezením generálního sponzora pro Akademii.

Je potřeba získat do majetku školy pozemky a budovy, které nám doposud nepatří, ač v nich probíhá výuka a potřebujeme je. Hledám také prostory mimo Prahu, které by byly využívány pro pracovní výstavy, plenéry, jazyková studia a residenční pobyty.

Dále bych chtěl říci, že spektrum výuky zůstane na naší škole zachováno s možností rozšíření a zkvalitnění oborů jak bude situace vyžadovat (nové technologie) a dovolovat (finanční možnosti). Škola zůstane nadále otevřená všem vlivům a možnostem, které přinese vývoj a budoucnost. Jsem přesvědčen, že určitá specifická musí být na naší škole zachována. Tím jsme pro „svět“ zajímaví. Vzhledem

k sjednocování světa je to jedna z možností jak se neztratit. Kromě toho, ani nemůžeme být školou se specializací (jako je tomu často v západních zemích) protože jsme jediná výtvarná akademie v celé zemi.

Na závěr bych chtěl poděkovat všem pedagogům a zaměstnancům školy, kteří se aktivně zúčastnili závěrečné fáze školního roku a přípravy absolventské výstavy.

Absolventům pak přeji vše nejlepší v životě a hodně tvůrčích úspěchů.

Vážené páni profesori, akademická obci, studenti, vážení přátelé, dámy a pánové!

Chtěl bych na závěr školního roku zmínit tři otázky, kterými se sice zabýváme každoročně, ale které se staly velmi aktuálními a naléhavými v zvláště v poslední době.

I. První z nich je obvyklou otázkou bilancování. Sešli jsme se jako vždy v tuto dobu, abychom před veřejností tak říkajíc vydali počet z toho, co je nejvlastnějším posláním, a především společenským posláním Akademie výtvarných umění. Totiž příprava a vzdělávání talentovaných umělců. Víme všichni dobře, že je velmi těžké někoho učit umění. Vedoucí pedagogové našich ateliérů, kteří jsou sami významnými umělci, vytvářejí svým příkladem i přímým pedagogickým působením tvůrčí atmosféru, ve které se mladí umělci učí zvládat jazyk umění, to znamená solidní „řemeslný“ základ, ale současně se učí tvůrčím způsobem a na úrovni své doby myslet ve svém uměleckém médiu. Ať už je to malba, sochařství, grafika, tak zvaná intermédiá a nová média, stejně jako umění restaurátorské a architektura.

Umělecká škola dává společnosti to, bez čeho nemůže existovat – tvůrčí osobnosti, které rozhodujícím způsobem určují charakter a úroveň celé kultury. Společnost si ne vždy uvědomuje tuto funkci umění a nezbytnost vysoké kultury, i když ráda umění používá, aby pomohlo otevřít cesty, kam chce proniknout svou politikou, ale i

průmyslovou výrobou a konzumní produkcí. A měla by ji proto výrazně podporovat, i když ji umění často nastavuje nepříjemné zrcadlo.

II. Umělecké školy jsou proti tak zvaným exaktním technickým oborům, ve velké nevýhodě. Nemohou se podílet na výzkumu, vývoji a řízení těchto oborů a nemohou proto také těžit z jejich často vysoké materiální podpory. A to je druhý velký problém, který chci zmínit. Souvisí s ním i skutečnost, že se v poslední době změnil systém státní podpory vysokých uměleckých škol. Jsou financovány normativně jako ostatní školy. Ztratily své zvýhodnění, které respektovalo jejich mimořádné potřeby a tedy i výdaje na vzdělání. Důsledkem je těžká ekonomická situace, která nás bude nutit k mimořádným opatřením v celém provozu školy, pravděpodobně i k redukování prostředků určených na vlastní výuku, na které jsme dosud nechtěli sáhnout. Připomínám tuto negativní bilanci již minulého a zejména tohoto školního roku v souvislosti s tím, co jsme zmínili na začátku – totiž v souvislosti s nezastupitelností uměleckého vzdělávání pro celkovou civilizační úroveň společnosti.

III. A třetí otázka, která před námi stojí, souvisí s tím, že se chťe nechtě pohybujeme v širokém mezinárodním kontextu. Studenti se stále přirozeněji a z vlastní iniciativy vzdělávají na evropských i zámořských vysokých školách a mají možnost konfrontovat svou domácí kulturu a její tradice s jinými kulturami. Obohacují tak nejen sebe, ale i celkový stav a úroveň umění v jejich vlastní společnosti.

Tyto možnosti svobodného pohybu závisí samozřejmě také na celkové podpoře uměleckých škol, které nevystačí s normativním financováním a musí hledat způsob, jak se podílet na dalších zdrojích a jak probudit zájem společnosti o jejich práci. Chtěl jsem však zdůraznit především jednu věc. O tom, jaký budeme mít podíl na sjednocující se evropské a celé mezinárodní kultuře, nerozhodne její prosté přijetí a přizpůsobení, ale rozhodne o tom jen to, jak budeme schopni mobilizovat své vlastní tvůrčí síly.

Přeji našim diplomantům hodně úspěchu

Slavnostní ukončení školního roku 2006/2007 - PROMOCE
čtvrtek 21. června 2007 v 11.00 v Klášteře sv. Anežky české
(projev rektora prof. Jiřího Sopka)

Vážení členové akademické obce, kolegové, dámy a pánové,
vážení a milí hosté,

slavnostní shromáždění na závěr školního roku je příležitostí k bilancování. Tento rok byl pro akademii velice kritický. Špatnou roli v něm sehrálo několik momentů. Některé změny, které se odehrály ve vládě se obrazily i na finanční situaci školy. Je to však problém, který se dotýká všech vysokých škol. Pokud čtete noviny, jste jistě informováni. Vládní škrtý v rozpočtu vysokých škol mají a budou mít nedozírné následky pro terciální vzdělávání. Mohu uvést příklad. Během mého vedení na akademii se třikrát změnila požadavky ministerstva školství na počet přijímaných studentů. Tento poslední rok je tlak na opětovné snížení stavu posluchačů. Víte sami dobře, jak komplikované bylo v nedávné minulosti jejich navýšení. Reagovat na tyto požadavky vyžaduje minimálně dvouleté období. V dnešní situaci nemůžeme vyhovět stanoveným požadavkům a nepřijmout v příštím roce nové studenty do I. ročníků. Hrozí, že příští rok dostaneme dotaci jenom na 250 studentů a máme jich dnes cca 300. Rozdíl představuje 10 mil. Kč. A škola, jako naše, s tak malým počtem posluchačů, se tím dostává skutečně do kritického stavu. Tyto všechny aspekty ovlivnily i průběh letošního roku velice negativním způsobem, například výstava diplomantů se odehrává pouze v prostorách budov školy. Tento nedostatek překlenu, doufám, celoškolská reprezentativní výstavou ve Veletržním paláci na podzim tohoto roku kde, jak doufám, se objeví dnešní diplomanti. Výstava bude zasahovat až do absolventských ročníků 2005. Další negativní událost se odehrála v budově rekonstruované Moderní galerie, kde byla škola již po druhé, po dvou letech, a

daleko markantněji vyplavena přívalovým deštěm. tato situace se musí urychleně řešit. Situace se může velmi rychle opakovat. Peníze na provoz statku Emy Destinové skutečně nejsou. Vzhledem k negaci většiny pedagogů, kteří poukazovali na finanční náročnost provozu, údržby a rekonstrukce tohoto objektu, nebyla zmíněná koupě realizována, což mne osobně, velmi mrzí. Hledám nové cesty, vstoupil jsem v jednání s majitelem zámku Týnec, jehož snahou je z tamního zámku vybudovat kulturní centrum v Jižních čechách. Tento objekt je velice úzce propojen s galerií Klenová, která je nedaleko.

Tyto okolnosti vytvářejí velice pozitivní a silné zázemí pro vznik plenérového zázemí studentů a výtvarných umělců. V budoucnosti pak i pro organizování kongresů a různých setkávání na poli kultury a umění. Budou zde vytvořeny ideální výstavní prostory, dílenská zázemí, grafická dílna, fotografická laboratoř, možnost práce do dřeva a kamene. Tento objekt je už několik let využíván pro plenérové pobyty, prozatím bez smluvního zázemí. Dalším aspektem tohoto provázání je, že se škola bude podílet symbolicky a morálně na obnově zámku a tak vlastně svým jménem z části zaštití záchranu a obnovu této významné památky.

Jedna z mála kladných událostí je, že škola bude mít k dispozici na podzim t.r. novou kolej na Kavčích horách. Doufám, že nevzniknou žádné další komplikace.

Konec školního roku je však především ve znamení loučení s diplomanty, kteří po létech studií opouštějí svoji Almu mater. Věřím, že si atmosféru let společné práce a dialogu odnesou s sebou do života a že na svoji Akademii budou vzpomínat v dobrém. Práce diplomantů můžete shlédnout v prostorách hlavní budovy a budovy Moderní galerie ve Stromovce. Vernisáž bude zahájena od 18.00 ve vestibulu hlavní budovy. Podle mého názoru, výstava dokumentuje široké oborové spektrum i názorovou pluralitu, která k naší škole patří. Srdečně Vás všechny zvu a těším se na společné setkání.

Závěrem mi dovolu poděkovat všem pedagogům, studentům i ostatním zaměstnancům školy za práci v právě uplynulém školním roce, zejména pak všem studentům, pedagogům a zaměstnancům, kteří pohotově a obětavě zasáhli při zaplavení části prostor budovy Moderní galerie letní bouří a přílivovým deštěm, v pátek dne 15. června.

Ještě jednou přeji našim absolventům mnoho úspěchů na další pouti uměním a Vám všem pak děkuji za milou účast na našem společném akademickém shromáždění. S přáním hezkého léta se těším nashledanou!

Jiří Sopko

šk.rok : 2007/2008

Projev rektora

prof. Jiřího Sopka

Vážení a milí členové akademické obce, kolegové, dámy a pánové, vážení a milí hosté,

Slavnostní promoce nových absolventů Akademie výtvarných umění v Praze na závěr školního roku, bývá tradičně příležitostí připomenout a zhodnotit uplynulý školní rok. Jaký tedy byl ten 2007 / 2008 ?

Ve světle Výroční zprávy o hospodaření a Výroční zprávy o činnosti za rok 2007, které projednávají a schvalují Správní rada a Akademický senát AVU, to byl rok relativně úspěšný. Hospodaření školy skončilo výrazně kladným hospodářským výsledkem, kterého bylo dosaženo navýšením počtu studentů, souborem úsporných opatření, které se někdy bohužel dotkly i určitých výhod, kterým se ateliéry těšily v minulých obdobích a důsledným dodržováním pravidel hospodaření, které shledala i hloubková kontrola Nejvyššího kontrolního úřadu, která na škole proběhla v tomto roce. Kladným rysem byla i úspěšnost školy v grantových řízeních v rámci Fondu rozvoje vysokých škol i podpory Vědy a výzkumu, stejně jako dary a dotace různých subjektů, z nichž lze na prvním místě jmenovat podnik Metrostav a poděkovat mu za mimořádně velkorysou podporu. Rozpočet na rok 2008 tedy umožnil zvýšit podporu jednotlivým ateliérům, zejména v oblasti plenérových pobytů a odborných exkurzí.

Letošní rok byl výjimečný i tím, že do I. ročníku nastoupilo nebývale vysoké množství studentů – celkem 81. Pedagogové tento nápor zvládli dobře, ukázalo se však, že tento enormní nárůst je nutno chápat jako výjimku s ohledem na udržení prostorového standardu a principu individuální ateliérové výuky. Výrazným

způsobem vzrostl i zájem o doktorské studium. Škola prošla postupně procesem reakreditace doktorského studijního programu, způsobilosti konat habilitační řízení a řízení ke jmenování profesorem. V letošním roce byla na základě úspěšného habilitačního řízení udělena pedagogická hodnost docenta Magistře umění Ireně Jůzové pro obor intermediální tvorba a Magistru umění Romanu Frantovi pro obor malířství. V současné době se intenzivně připravuje reakreditace úhelného magisterského studijního programu Výtvarná umění.

Významným přínosem pro zkvalitnění a internacionalizaci výuky bylo nastartování provozu Ateliéru hostujícího profesora v bývalém Šalounově ateliéru na Vinohradech. Tato významná architektonická památka, rehabilitovaná péčí naší školy, se stala působištěm prvních zahraničních pedagogů Ladislava Čiarného z Bratislavy a Magdaleny Jetelové z Mnichova.

Rok 2008 je také Jubilejním rokem Josefa Hlávky, ve kterém bylo řadou akcí připomenuto 100. výročí úmrtí tohoto velkého českého mecenáše. Tato mimořádná osobnost se zasloužila o podporu české vzdělanosti, vědy a umění prostřednictvím řady mimořádných projektů z nichž můžeme připomenout založení České akademie věd a umění, Národohospodářského ústavu, Hlávkových studentských kolejí a zejména programovou stipendijní podporu českých studentů. Vzhledem k tomu, že Josef Hlávka přispěl i k rozvoji Akademie výtvarných umění v Praze, přispěla naše škola aktivně jednak uspořádáním veřejné přednášky o Hlávkově vztahu k Akademii a jednak odhalením pamětní desky na budově bývalé Moderní galerie ve Stromovce. Podpora Josefa Hlávky se projevila zejména v krizovém období existence tehdy ještě soukromé školy financované Společností vlasteneckých přátel umění. Josef Hlávka, zprvu z pozice jednatele této společnosti a později Prezidenta České akademie věd a umění, školu velkoryse podpořil nejenom finančně ale zásadním způsobem přispěl k její reformě, zestátnění a konečně i k vybudování dnešního velkolepého sídla. Je proto zcela přirozené, že se naše škola přihlásila k Hlávkovu odkazu připomenutím jeho osobnosti na budově ve Stromovce, kterou svého času pro naši školu získal a adaptoval zprvu pro potřeby

nově povolaných profesorů Vojtěcha Hynaise, Františka Brožíka, Františka Ženíška a Josefa Václava Myslbeka. Decentní pamětní deska z Božanovského pískovce s nápisem: „Josef Hlávka - velký český mecenáš - zasloužil se o Akademii výtvarných umění“, tak bude připomínat pro vždy osobnost a dílo fakticky druhého zakladatele naší školy.

Školní rok zakončily již tradiční školní výstavy. S výsledky ročníkových postupových zkoušek se můžeme setkat v jednotlivých ateliérech školy v rámci Dnů otevřených dveří, které budou pokračovat ve všech prostorách školy do zítřka. Pestrá názorová a stylová škála myslím příznačně vypovídá o sumě energie a množství vynaložené práce a je nám líto, že se stále dostatečně nedaří přitáhnout k této pro školu tak zásadní akci větší zájem co nejširší veřejnosti. Dnes v 17. hodin bude ve Veletržním paláci zahájena i výstava diplomantů, ke které je vydáván katalog a ve kterém jsou práce všech úspěšných diplomantů připomenuty.

Na závěr dnešního slavnostního shromáždění bych se rád obrátil především k Vám, letošním absolventům naší akademie. Strávili jste zde celkem šest let, během kterých jste měli příležitost seznámit se s různými médii, postupy i přístupy. Věřím, že všechny nabyté poznatky a dovednosti včetně schopnosti reflektovat vlastní tvorbu v kontextu doby a dějin výtvarné kultury dokážete zúročit ve své další tvůrčí práci. Přeji Vám v tom mnoho úspěchů, tvůrčí inspirace a zůstaňte v duchu promočního slibu odkazu své Almy Mater, symbolicky věrní.

Poděkovat se sluší zejména Vaším rodičům, rodinným příslušníkům a přátelům, kteří Vás podpořili, ale také vedoucím pedagogům jednotlivých ateliérů, všem akademickým pracovníkům i ostatním, kteří se podíleli na výuce, provozu školy a přípravě obou závěrečných výstav.

Děkuji Vám všem za Váš přínos k rozvoji naší školy Akademie výtvarných umění v Praze a dovoluji si toto slavnostní shromáždění ukončit.

**Projev rektora AVU Jiřího T. Kotalíka
na slavnostním shromáždění Akademické obce AVU při příležitosti ukončení školního
roku 2009/ 2010 dne 22. června 2010 v Anežském klášteře.**

Spectabilis páni prorektori, profesores et studentes, colleges,
dámy a pánové, vážení a milí hosté,

vyslechli jsme zprávu o průběhu školního roku, poblahopřáli jsme jedenapadesáti úspěšným absolventům a vzdali čest nejlepším studentům navrženým jejich profesory na ocenění. Minulý týden jsme se mohli v rámci týdne otevřených dveří seznámit s roční produkcí studentů všech ateliérů a dnes v podvečer se sejdeme na bilanční výstavě diplomantů v prostorách Sbírky moderního umění Národní galerie v Praze. Mohlo by se tedy zdát, že Akademie si žije svým autonomním životem, obklopena tvůrčím napětím a uměleckými artefakty a že se jí to, co se děje za jejími zdmi, příliš nedotýká.

Váhal jsem, zda tento slavnostní a vzácný okamžik narušit přizemními stesky a úvahami o hospodářské krizi, turbulenci finančních trhů, politické realitě a jejich jistotách a nejistotách. Ale nakonec jsem se rozhodl, že tak učiním.

Výsadou akademické půdy je její nezávislost a apolitičnost – která je dávnou tradicí společenství učitelů a žáků, obnovenou v plném významu tohoto slova po listopadu roku 1989. Akademii se tedy zdánlivě netýkají mediální masáže, úvahy a varovná či optimistická proroctví o směřování naší země a jejího povolebního uspořádání. Realita je přirozeně jiná. Stav a budoucnost naší země se vysokých škol a uměleckých vysokých škol speciálně bytostně týká. A tato realita není bohužel nijak růžová. Čísla jasně hovoří o faktickém finančním propadu rozpočtu, který má v posledních letech klesající tendenci a přináší nutnost omezovat některé výdaje, které by měly být nedílnou součástí investic do vzdělávání. Jako jeden z příkladů uvedu skutečnost, že škola již několik let nemá prostředky na podporu diplomantů a jejich mnohdy náročných projektů, které zůstávají na bedrech studentů, obětavosti jejich nejbližších a podpoře řady sponzorů a příznivců, kterým bych chtěl z tohoto místa vyjádřit poděkování.

Protože jsem měl tu čest stát v čele této školy po dvě období v letech 1997-2003, mohu potvrdit z vlastní zkušenosti, že dnešní situace je přirozeně výrazně odlišná a svým způsobem nejistá. Vysoké školy prošly procesem bouřlivé kvantitativní expanze a logicky přichází období regulace prostřednictvím opakovaně připravovaných a odvolávaných reforem terciálního vzdělávání, neúměrně se zvyšující administrativní zátěže výkaznictví, statistik a průzkumů nejrůznějšího druhu a masové unifikace, která při stanovení modelu financování ale i hodnocení kvality vysokých škol nebere v potaz specifika uměleckých vysokých škol a jejich výkonů v oblasti tvůrčí umělecké činnosti.

Ve svém volebním programu, na jehož základě jsem dostal důvěru akademického senátu jsem s nadsázkou nabídl, že se s Akademií pokusím těmto nástrahám čelit. Samozřejmě novináři moji nadsázku vděčně přejali a v titulcích článků jsem si

vysloužil přídomek „rektor proplouvající peřejí“ či „ochránce deštných pralesů“. Nemám s tím problém. Moje dosavadní krátká zkušenost po nastoupení do funkce rektora 1. února tohoto roku mne utvrdila v tom, že moje předpoklady byly reálné. Dosažené standardy a zvláštnosti výuky uměním k umění je třeba důrazně bránit společným úsilím o nastolení skutečné tvůrčí atmosféry sdílené odpovědnosti a tolerance, ke které by měla patřit slušnost a ohleduplnost k majetku školy a společnému pracovnímu prostředí naší školy. Nádherné budovy prodchnuté atmosférou historie považuji za největší kapitál, který tato škola má. Nadále je nutno usilovat o maximální zhodnocení početných výstupů školy směrem k široké veřejnosti zejména je znovu a znovu třeba deklarovat a připomínat význam role kultury a umění ve společnosti a zdůrazňovat, že finanční prostředky na ně vynaložené slouží v případě uměleckých studijních programů k rozvoji talentů a kreativity, které jsou jistě hodné podpory.

Koncem února se po mém nástupu podařilo zorganizovat dvojdení veřejné shromáždění akademické obce za široké účasti odborné veřejnosti. Jeho průběh a ohlasy mne utvrdily v tom, že mohu být hrdý na to, že škola, v jejímž čele stojím, má odvalu, energii a kapacitu takové shromáždění realizovat a poskytnout akademickou půdu jako diskuzní platformu. K námětům, kritickým připomínkám i otázkám, které byly na tomto fóru vyčleny, se jistě budeme ještě dlouho vracet při naší společné práci ku prospěchu naší Almy Mater. K prioritně diskutovaným otázkám patřily konkurzy na místa akademických pracovníků. Rád bych z tohoto místa deklaroval, že jsem splnil svůj předvolební slib. První kolo na pracovní místa v rámci výuky teoretických předmětů probíhá (ke včerejší uzávěrce došlo celkem 43 přihlášek do konkurzního řízení na tři vybrané specializace). Další vlna výběrového řízení na místa vedoucích pedagogů a asistentů jednotlivých ateliérů byla vypsaná včera s termínem uzávěrky ke 3. září a další výběrová řízení budou následovat. Tato výběrová řízení jsou naprosto otevřená, jejich smyslem je přirozenou cestou hledat optimální složení týmu akademických pracovníků v souladu s potřebami a strategií školy. Vážím si všech, kteří se těchto výběrových řízení účastní.

Není to nic až tak revoluční a převratné nového. Problematiku konkurzů otevírá Zákon o vysokých školách a statut AVU a jeho přílohy. Zásadní reforma výuky na Akademii začala před dvaceti lety v únoru roku 1990 právě konkurzem na všechna pedagogická místa a myšlenka periodického opakování v souvislosti s uzavíráním pracovních úvazků na dobu určitou jako záruka dynamického rozvoje umělecké školy je jedním ze stále platných pilířů, na kterých AVU stojí. Ne všichni však vědí či připouštějí, že výběrová řízení poté periodicky pokračovala a řada akademických pracovníků své pozice opakovaně obhájila.

Akademie dnešní je samozřejmě jiná než Akademie v roce 1990. Prokazatelně a doložitelně se přirozeně proměnila v čase. Tvrdit, že „zamrzla“ či „se zakonzervovala“ by znamenalo znevažovat úsilí dlouhé řady pedagogů, z nichž řada mezitím školu opustila. Všem, včetně akademických funkcionářů a mému předchůdci emeritnímu rektoru Jiřímu Šopkovi patří poděkování a uznání za vše, co pro školu mnohdy v nelehkých podmínkách vykonali. Moje speciální poděkování

míří dnes do řad našich akademických pracovníků. Chtěl bych dnes připomenout dva, kteří se rozhodli dalšího periodického výběrového řízení neúčastnit, i když nepochybuji o tom, že by škoře dokázali být ještě užiteční a ostatně věřím, že i budou. Koneckonců historie naší Akademie zná učitele, kteří zde působili opravdu dlouhá léta. Připomeňme jména Maxmiliána Pirnera, Vojtěcha Hynaise, Vratislava Nechleby (40 let) či Maxe Švabinského, který užíval svůj ateliér na Akademii dlouhých 52 let. (mj. Josef Zítek byl profesorem architektury na technice 42 let). Nikoliv v jejich stínu, ale jako výrazné osobnosti a profesionálně svého oboru, kteří se rozhodli věnovat svoje síly rozvoji Akademie výtvarných umění v Praze, pracovali pro školu i dva milí a vážení kolegové, docenti Rudolf Linc a Jaroslav Rataj, kterým bych chtěl z tohoto místa poděkovat.

Doc. Dr. Jaroslav Rataj se narodil v roce 1934 v Kroměříži. Od tohoto okamžiku se začal odvíjet pozoruhodný životní příběh, formovaný přelomovými léty zmaru a nadějí rámovaný obdobím 50.- 60. let. Posuďte sami: nedokončené gymnázium, vyučení drogistou v otcově obchodě, chemická průmyslovka v Písečném, dokončení maturity v Praze, přijetí na VŠCHT. Po absolvování prvního semestru se chemik v roce 1955 rozhoduje k přestupu a po složení přijímacích zkoušek se stává studentem Katedry dějin umění. Prošel školou slovních profesorů Jana Květa, Jaroslava Pešiny či Jaromíra Neumanna; velký vliv na něj měly zejména přednášky o historických technologiích profesora Vojtěcha Volavky. Po krátkém působení na SÚPPOP a dvouleté vojenské prezenční službě byl promován historik Jaroslav Rataj na základě výběrového řízení přijat v roce 1963 na místo asistenta Katedry teorie a dějin umění AVU. V roce 1967 byl jmenován odborným asistentem a na základě obhájené habilitační práce poté jmenován v roce 1980 docentem, konečně v roce 1984 byl pověřen vedením Katedry teorie umění na AVU. Tuto pozici opakovaně obhájil ve výběrových řízeních. V letech 1967-77 přednášel paralelně na loutkářské fakultě DAMU.

Odborný zájem doc. Rataje byl směřován k problematice moderního českého sochařství. Ve své disertační práci se zabýval rannou tvorbou sochaře Bohumila Kafky, jako habilitační práci podal monografii profesora Karla Lidického, která ve zkrácené verzi vyšla v roce 1977 v nakladatelství Odeon. V rámci svého pedagogického působení byl dlouhá léta garantem výuky dějin umění na Akademii. Tato výuka má svoje specifika a přirozeně vyžaduje širší záběr s přesahy než úzce vymezené specializované přednášky, které jsou doménou univerzitní výuky budoucích historiků umění. Během času byl docent Rataj schopen pokrýt rozsah celé přednášené látky v impozantním oblouku od pravěku k dnešku v intencích koncepce výuky na Akademii. V popředí jeho zájmu však vždy zůstaly zejména cykly přednášek přibližujících vývoj českého malířství a sochařství gotiky a baroka s akcentem na historické technologie a specifický rukopis klíčových osobností. Práce svým způsobem nevděčná, rozmělněná do řady dílčích pedagogických výstupů zahrnujících vedle přednášek a seminářů i organizaci odborných exkurzí, oponentury, členství v hodnotících komisích, komisi státních zkoušek a závěrečných obhajob diplomových prací i příležitostných katalogových textů propojených těsně s výukou. Měl jsem tu čest a štěstí s docentem Ratajem přitom úzce spolupracovat. Poznal jsem ho jako skromného, pracovitého a odpovědného šéfa a kolegu,

neokázalého, nenápadného a spolehlivého týmového hráče s lidským rozměrem a pochopením pro studenty. Svůj profesní život příkladně spojil s potřebami školy, kterou má rád a kterou žije. Osobně mu za mnoho vděčím a jeho kouzelné historky z dějin Akademie rád šířím a budu šířit dál s vědomím tradic, kontinuity a komplexního pojetí a provázání umělecko-historické teorie a praxe. 47 let za katedrou je bilance úctyhodná a hodná respektu.

Sluší se za toto nasazení upřímně poděkovat a je mi ctí, ocenit dlouholetý přínos doc. Dr. Jaroslava Rataje Akademii výtvarných umění v Praze udělením Pamětní medaile AVU a čestného diplomu za dlouholetou pedagogickou činnost a přínos k vývoji AVU.

Doc. MUDr. Rudolf Linc, CSc. se narodil 15. 12. 1921 v divadelnické rodině ve Znojmě. V roce 1930 po uzavření zdejšího oblastního divadla, ve kterém byl jeho otec ředitelem, se rodina přestěhovala do Prahy. Následovala maturita na libeňském gymnáziu a totální nasazení. V roce 1945 se přihlásil na medicínu, kterou dokázal vystudovat s červeným diplomem za rekordní čtyři roky jako první poválečný absolvent oboru. Již během studia byl pověřen tehdejšími řediteli Anatomického ústavu Ladislavem Borovanským vedením přednášek a seminářů pro studenty medicíny a zároveň po odchodu legendárního anatoma Jana Zrzavého na odpočinek převzal v roce 1952 jeho speciální přednášky na Akademii výtvarných umění v Praze a Vysoké uměleckoprávní škole. Od padesátých let paralelně přednášel anatomii i na nově založené Fakultě tělesné výchovy a sportu odkud v roce 1990 oficiálně odešel do důchodu, po té co zde fakticky založil významný studijní obor fyzioterapii. Ale nebyl by to obdivuhodně vitální docent Linc, kdyby složil ruce v klín. Svým studentům uměleckých škol zůstal věrný, přednášel v baletním Dumcum Centru v Bráníku a vyučoval fyzioterapii na Střední zdravotní škole v Praze 4.

Patří k našim věhlasným anatomům, kteří v rámci svého oboru novátorským způsobem přispěli k rozvoji medicíny. Nejsem v této věci odborníkem a proto se musím stejně jako Vy spokojit s obsáhlým výčtem, který publikoval prof. MUDr. Antonín Doležal DrSc. při příležitosti Lincova životního jubilea v roce 2006. Připomínám, že je členem řady renomovaných oborových komisí a společností (např. České anatomické společnosti, která ho ocenila čestným členstvím) a z titulu své mimořádné znalosti anatomického názvosloví působil v mezinárodních institucích i jako expert v Ústavu pro jazyk český.

Především a hlavně se však stal doslova a do písmene pionýrem oboru Kineziologie, propojujícím fenomény morfologické, funkční a estetické. I v evropském kontextu ho lze považovat za průkopníka disciplíny, kterou bych pracovně nazval „plastická anatomie“ či „anatomie v pohybu“. Zasloužil se o vydání řady zásadních a opakovaně publikovaných příruček, učebnic a výukových filmů (připomeňme zásadní „Techniku figurální kresby“), ale především ve svých praktických seminářích a zkouškách prošly jeho rukama stovky ba tisíce mediků, fyzioterapeutů a doslova elita české výtvarné kultury – od současných emeritních profesorů, pedagogů až k jejich potomkům.

Elegán, bývalý sportovec, charismatická osobnost udivující svoji neutuchající aktivitou a vitalitou. Takový je pan docent Linc, troufám si říci svým způsobem fenomén naší Akademie. V roce 1921, kdy se narodil, byla střední délka života 49,7. Pan docent je živoucím dokladem, že hranice nemyslitelného se stále posouvají - vyučuje na naší škole 58 let. Uvědomíme-li si, že tato škola byla založena v roce 1799, strávil s ní fakticky více než čtvrtinu její existence. Obdivuhodný výkon, hodný Guinnessovy knihy rekordů, který je zřejmě patří k mimořádným i v dějinách českého vysokého školství. Přes padesát let aktivní práce na třech vysokých školách. Co dodat. S vděčností a respektem děkujeme a přejeme vše dobré do dalších let „viro illustrissimo et praeclarissimo“.

Za dlouholeté pedagogické působení a zásluhy o rozvoj Akademie výtvarných umění v Praze jsem se rozhodl udělit Doc. Dr. Rudolfo Lincovi, CSc. Pamětní medaili AVU s čestným diplomem.

A na úplný závěr mi ještě dovolu poděkovat všem za nasazení, s kterým se podařilo zvládnout se ctí náročný závěr školního roku - studentům, pedagogům, ale zejména administrativním a technickým pracovníkům a pracovníkům, pro které je hektický konec školního roku vždy enormní zátěží. Ale hlavně děkuji Vám všem, kteří jste přišli, naši Almu Mater podpořili a vytvořili jste tak mimořádně vlídné a přitom důstojné prostředí závěrečného slavnostního shromáždění naší školy.

Děkuji Vám za pozornost a omluvte enormní délku mého projevu, byl v mě nové funkci historicky první a zároveň tedy i inaugurační.

Vivat Akademia - vivat profesores - vivat studentes

V Praze dne 22. června, Anežský klášter

Projev rektora AVU doc. Jiřího Kotalíka při příležitosti slavnostního shromáždění Akademické obce AVU při příležitosti ukončení školního roku 20011/12 19.6.2012

Spectabilis páni prorektorí, profesore set studentes, colleges
Dámy a pánové, vážení a milí hosté

Vyslechli jsem zprávu o průběhu školního roku, vzdali čest nejlepším studentům navrženým jejich profesory na ocenění, a především poblahopřáli 55 diplomantům, kteří úspěšně ukončili svoje studia na AVU. Je to jejich slavný den, završení dlouholetého úsilí a možná i naplnění někdejšího velkého snu. S jejich pracemi se budete moci seznámit na dnešní vernisáží, která proběhne od 17. hodin v prostorách Sbírky moderního umění Národní galerie v Praze ve Veletržním paláci a na kterou bych Vás rád pozval. Přesto, že její kurátor prof. Jan Hendrych si v úvodu katalogu povzdechl, že postavit diplomantkou výstavu je komplikovaný, myslím, že se především zásluhou diplomantů tato výstava povedla. Chtěl bych poděkovat a osobně jim všem popřát mnoho úspěchů v osobním i profesním životě. Přál bych jim, aby si našli ve světě své místo, kde budou moci své studijní léta zúročit a abychom se s jejich jmény setkávali na prestižních výstavách, přehlídkách a soutěžích, kde budou šířit dobré jméno Akademie a povědomí o excelenci této výběrové umělecké školy. Mějte na paměti slova akademického slibu, který jste dnes složili. Právě dlouhodobý úspěch absolventů školy v tvrdé konkurenci veřejné umělecké scény je nejobjektivnějším měřítkem kvality, pokud jsou umělecké výstupy vůbec hodnotitelné.

Jedním z dalších měřítek konkrétních výsledků umělecké školy je veřejná prezentace výsledků jejich práce, tj. výstavy. Ta letošní diplomantská že stejně jako výroční výstava školy v rámci týden otevřených dveří na AVU potvrdily dobré směřování školy, logické oborové a ateliérové rozstřívání, standardní kvalitu výstupů a řadu zajímavých a osobitých interpretací. Fascinující svět umění se zde otevírá v neuvěřitelně širokém spektru názorů a individuálních přístupů, se zřejmými přesahy a zjevnou vnitřní energií a dávkou svobodomyšlnosti. Měl jsem příležitost procházet s řadou hostů v posledních dnech procházet budovami školy a byl jsem na školu hrdý. Všem, kteří k tomu přispěli bych rád poděkoval – nejenom studentům a jejich pedagogům, ale administrativním a technickým pracovníkům. Oceňuji toto úsilí, protože si dobře uvědomuji jakou zátěží je hektický závěr školního roku, který se podařilo úspěšně zvládnout.

Dovoluji si oznámit, že na základě úspěšného absolvování habilitačního řízení Umělecká rada AVU doporučila jmenovat docentem

Dalibora Smutného – v oboru *malířství / kresba*

Milana Periče – v oboru *intermediální tvorba*

Rád bych obojům dlouholetým pedagogům předal jmenovací dekrety stvrzující tuto pedagogickou hodnotu, poblahopřál a popřál jim mnoho úspěchů v další tvůrčí a pedagogické práci

Prof. Michael Rittstein proslovil před Uměleckou radou profesorskou přednášku a na základě úspěšného jmenovacího řízení jej tato rada jednohlasně doporučila jmenovat profesorem v oboru malířství/volná tvorba. Jmenovací dekret mu bude prezidentem republiky předán na slavnostním jmenování nových profesorů ČR v Karolině

Jiří T. Kotalík

Projev rektora AVU doc. Jiřího Kotalíka při příležitosti slavnostního shromáždění Akademické obce AVU při příležitosti ukončení školního roku 2012/13

Spectabilis páni prorektorů, profesores et studentes, cives Academici
Dámy a pánové, vážení a milí hosté

Dnešní slavnostní shromáždění a promoční akt se souhrou okolností odehrává v mimořádných podmínkách rekordní účasti diplomantů a teplotních rekordů, které zřejmě dnes dosáhnou v rámci měření meteorologické stanice v pražském Klementinu očekávaného maxima. Přijměte prosím moji omluvu za takto vzniklou situaci a snížený komfort a omluvte určité ceremoniální úlevy.

Vyslechli jsem zprávu o průběhu školního roku, vzdali čest nejlepšími studentům navrženým jejich profesory na ocenění, a především poblahopřáli 68 diplomantům, kteří úspěšně ukončili svoje studia na AVU. Je to jejich slavný den, završení dlouholetého úsilí a možná i naplnění dávného velkého snu a proto i já bych jim rád osobně i jménem celého profesorského sboru popřál všechno dobré v profesním i osobním životě s tím, aby si ve světě umění našli své místo, kde budou moci zúročit svá studijní léta a šířit dobré jméno naší Almy mater jako excelentní veřejné vysoké školy.

Součástí dnešního ceremoniálu je ještě jeden důležitý bod – informace o ukončených profesorských a habilitačních řízeních.

Na základě jmenovacího řízení se Umělecká rada AVU tajným hlasováním rozhodla navrhnout Doc. Ak. mal. Daniela Balabána z Fakulty umění Ostravské univerzity profesorem v oboru výtvarná umění – malířství. Jmenovací dekret mu bude předán v rámci aktu slavnostního jmenování nových profesorů ČR v Karolině na podzim tohoto roku.

Na základě úspěšného absolvování habilitačního řízení a proslovení veřejné přednášky na téma „Cesta jako reflexe tvorby v pedagogické praxi“ se usnesla Umělecká rada AVU na svém zasedání dne 29.5.2013 jednomyslně jmenovat ak. mal. Václava Bendu, absolventa naší Almy Mater a dlouholetého pedagoga Fakulty umění a architektury Technické univerzity v Liberci docentem v oboru

výtvarná umění – malířství. Rád bych jmenovanému při této příležitosti předal jmenovací dekret stvrzující tento akademicko-pedagogický titul a popřál mu mnoho úspěchů v další tvůrčí a pedagogické práci.

Vyzvat na pódium a předat

Zvláštní poděkování bych chtěl z tohoto místa dnešní den adresovat dvou dlouholetým členům profesorského sboru, kterým jsem se rozhodl v duchu zavedené tradice udělit Pamětní medaili s čestným diplomem za dlouholetou práci pro Akademii. Shodou okolností, oba dva se při mém nástupu do prvního funkčního období rektora v roce 1997 ujali akademických funkcí prorektorů. Byl to můj záměr – spojit v rámci vize jednotné školy polaritu obou osobností.

Tím prvním je profesor Zdeněk Beran – tedy krátké laudatio (úklona)

Profesor Zdeněk Beran narozený v roce 1937 v Dolní Dobrouči absolvoval Akademii v roce 1962 v ateliéru prof. Vladimíra Sychry. Bezprostředně po absolutoriu se stal součástí tehdejší dynamické situace v proudu konfrontačních přehlídek a akcí výtvarného proudu označovaného jako „Český informel“. Kombinace ryze malířského přístupu s konceptuálně promyšlenými instalacemi prezentované na řadě polooficiálních přehlídek a výstav v období 70. a 80. let potvrdily významné Beranovo postavení na výtvarné scéně, které posílilo i jeho velké tvůrčí nasazení při hledání a nalézání adekvátního výrazu kulminující velkou retrospektivou s obsáhlou monografií uspořádanou v Národní galerii v Praze. Zdeněk Beran patřil k „otecům zakladatelům“ reformované Akademie po roce 1990. V rámci nově koncipovaného programu školy se ujal nejprve nakrátko přípravy a poté speciální malířského ateliéru, který několik let zajišťoval i malířskou přípravku pro restaurátorské obory. Postupem času se jeho Ateliér malby IV. vyprofiloval na skutečnou Malířskou školu profesora Berana, jedinečnou a nezaměnitelnou v rámci ostatních oborových ateliérů.

a navíc s bohatou výstavní činností. Konstatovat že programem této školy bylo sledování módních trendů hyperrealismu a úsilí o renesanci

klasické malby by bylo málo. S titánským osobním nasazením a skvělou pedagogickou intuicí šlo profesoru Beranovi o mnohem více – o nový pohled na realitu, o přesahy ale samozřejmě i o virtuozní malířský výkon (připomínám jeho skripta o malířských technikách – dávno rozebraná, ale stále aktuální). Kongeniálně

dokázal propojit tvůrčí potenciál s pedagogickými zkušenostmi se schopností formulovat teoretické závěry a premisy a byl v období posledních 20 let pilířem školy. Připomínám jeho dlouholeté angažmá v pozici prorektora, člena vědecké rady, člena Akreditační komise Vlády ČR a zejména aktivního člena Akademické obce, který neustále zasahoval svými názory a glosami do denního života školy.

Pamětníci si jistě připomenou jeho obsáhlá a vycizelovaná stanoviska zveřejňovaná příležitostně, ale s periodickou pravidelností, na nástěnce školy v rámci diskuzí o jejím hodnocení a dalším směřování. Řada z jeho kolegů mohla mít jistě i jiné názory, ale jeho hlas byl

vždy nepřehlédnutelný a nepominutelný. Jeho ateliérem prošla řada umělců, kteří se k němu hrdě hlásí a rozvíjejí to, co jim vštípl jako základ umělecké praxe. V tomto roce působil Zdeněk Beran v pozici profesora konzultanta a diplomanti z ateliéru jeho nástupce profesora Martina Mainera jsou fakticky jeho žáky. Těch 23 let jeho působnosti na škole vyoralo širokou brázu a všichni si uvědomujeme, že nahradit tak výraznou osobnost není snadné. Ale troufám si tvrdit, že se to téměř bez výjimky týká všech kteří na AVU přišli s profesorem Milanem Knížákem.

Vyzvat na podium

Vážený kolego, milý Zdeňku. Já i mí kolegové a jistě i plejáda tvých absolventů si hluboce vážíme všeho co jsi ve prospěch Akademie výtvarných umění vykonal a jako důkaz naší úcty a ocenění Tvé práce přijmi prosím z mých rukou Pamětní medaili s čestným diplomem AVU za dlouholetou pedagogickou práci a zásadní přínos k rozvoji širokého spektra umělecké tvůrčí činnosti AVU.

oaz
Tím druhým je prom hist. Jiří Ševčík, Dr.Hc. (úklona)

Jiří Ševčík (narozený v roce 1940 v Ústí nad Orlicí) působil po absolvování studia Estetiky na Filozofické fakultě UK na Fakultě architektury ČVUT v Praze. Protože z politických důvodů nemohl přednášet pracoval v pozici vědecko-výzkumného pracovníka a vedoucího zájmových studentských seminářů. V generačním souznění s dnes renomovanými architekty se stal protagonistou myšlenek postmoderní architektury v našem prostředí, Později se orientoval na oblast výtvarného umění a se svoji ženou Janou výrazně ovlivnili svými kurátorskými projekty domácí uměleckou scénu a to jak v rámci nástupu silné mladé generace tak prezentací přehlížených umělců typu sester Válových. Po krátkém angažmá na pozici kurátora Galerie Hl.M. Prahy a ředitele Sbírký moderního a současného umění Národní galerie přešel v roce 1996 na Akademii výtvarných umění v Praze, kde založil Vědecko výzkumné pracoviště zaměřené na teorii a historii umění po roce 1945. Toto malé, ale výkonné pracoviště, které vyplnilo badatelskou mezeru v oboru mimo zájem univerzitních a akademických pracovišť, editovalo Souvislou řadu antologií manifestů a teoretických textů a uspořádalo množství výstav a sympozií, které proběhly s velkým ohlasem. Výsledkem práce tohoto centra je jedinečný otevřený archiv současného umění napojený na mezinárodní databáze. Spolu se svojí ženou Janou působil Jiří Ševčík na AVU i pedagogicky v rámci přednášek o moderním umění. Z pozice akademického funkcionáře a člena Umělecké rady aktivně vstupoval do všech diskuzí o Akademii a svými konzistentními názory inicioval řadu diskuzí a názorových polemik, které k svobodomyšlné a nezávislé Akademické půdě patřily. Jako zahraniční prorektor přispěl významně k internacionalizaci AVU a navázání

plodných kontaktů s partnerskými institucemi zejména v Rakousku, Německu a na Slovensku- kde mj. získal doktorát Honoris Causa na VŠVU v Bratislavě. V jeho gesci byl od začátku i projekt Ateliéru hostujícího zahraničního pedagoga v Šalounově ateliéru a připomínám, že mj. „ odpracoval „ i současnou dlouhodobě platnou akreditaci AVU.

Akademické funkce, kterou opouští, se na můj návrh schválený Akademickým senátem AVU ujme od 1.7.2013 doc. Anna Daučíková, které přeji mnoho úspěchů v její pozici prorektorky pro zahraniční záležitosti a vědu a výzkum.

Vyzvat na pódium

Vážený kolego, milý Jirko . Já i mí kolegové oceňujeme Tvoje nasazení při formování Vědecko-výzkumného pracoviště zaměřeného na teorii a dějiny moderního umění i za Tvůj osobní vklad do kontinuální proměny a definice základních východisek umělecké tvorby a její pedagogické reflexe v kontextu Akademie a jejího fungování na domácí i zahraniční výtvarné scéně. Jako výraz naší úcty a ocenění Tvé práce přijmi z mých rukou Pamětní medaili s čestným diplomem , udělenou za dlouhodobou pedagogickou práci a zásadní přínos k rozvoji vědecko-výzkumné činnosti v rámci AVU.

Školní rok 2012/13 nebyl z mého rektorského pozorovacího stanoviště jednoduchý. Ovlivnila ho složitá finanční situace v podzimním semestru, ve kterém se při periodickém propadu rozpočtu od roku 2009 ocitla AVU na hranici existence a jenom na základě přijatých úsporných opatření a vyhovění naší zdůvodněné žádosti o udělení mimořádné dotace na podporu umělecké-tvůrčí činnosti bylo možno uzavřít hospodaření školy ve vyrovnané bilanci s mírným přebytkem. Souběžně s tím nabraly na intenzitě turbulence

ve vztahu Akademický senát- Rektor vrcholící projednáváním návrhu na mé odvolání - mj. první pokus o odvolání rektora během jeho funkčního období v historii školy. Důvěru AS jsem nakonec získal a situaci ve sportovní terminologii „ustál“ - a děkuji za deklarovanou podporu profesorského sboru i řady studentů. Nežijeme ve vzduchoprázdnu – zvraty a otřesy zažívá bohužel tato země v rámci zjevné celospolečenské krize prakticky permanentně a jsme jí svědky i v těchto dnech. Po zrušení z hlediska AS sporného – a z mého hlediska zjevně zástupného bodu - tj. zrušení Vědecko-výzkumného centra mediální kultury se situace stabilizovala, k čemuž přispěla i nově přijatá pravidla pro financování vysokých uměleckých škol, kterou se spolu s rektory bratrských škol VŠUP, AMU a JAMU podařilo prosadit. Rozpočet na kalendářní rok 2013 zvýšený proti loňskému roku o 13 % (v rámci českého vysokého školství naprosto výjimečný) je dobrým základem a zárukou pro další fungování i rozvoj Akademie v intencích jejího Dlouhodobého záměru činnosti a jeho aktualizace na daný rok.

Zlepšovat lze nepochybně stále mnohé. Jak jsem již z tohoto místa opakovaně deklaroval – škola je a bude taková, jakou si ji svoji odpovědnou prací a nasazením zformuje při nutné míře vzájemné tolerance a respektu společenství učitelů a žáků. Výsledky prezentované v rámci postupových zkoušek a obhajob a zveřejněné v rámci právě probíhajících Dnů otevřených dveří mohou všichni posoudit. Potvrzují logické oborové a ateliérové rozvrstvení školy, standardní kvalitu výstupů a řadu pozoruhodných a osobitých tvůrčích výkonů. Fascinující svět umění se zde otevírá v širokém spektru názorů a individuálních přístupů, se zřejmými přesahy a zjevnou vnitřní energií a dávkou svobodomyšlnosti. **Není se za co stydět.**

Všem, kteří k tomu přispěli bych rád poděkoval – nejenom studentům a jejich pedagogům, ale i vědecko-výzkumným pracovníkům, administrativně technickým zaměstnancům v čele se studijním a zahraničním oddělením a speciálně Digilabu za improvizovaný Telemost Oceňuji toto úsilí, protože si dobře uvědomuji jakou zátěží je hektický závěr školního roku, který se podařilo úspěšně zvládnout.

A poděkování patří v neposlední řadě i diplomantům za jejich výkony, s kterými se budete moci seznámit na dnešní vernisáži, která proběhne od 17. hodin v prostorách Sbírký moderního a současného umění Národní galerie v Praze ve Veletržním paláci – kde s předpokládám všichni opakovaně sejdem při přípitku na závěr školního roku 2012/13.

Poděkováno snad bylo všem, kterým se poděkovat patřilo a na závěr tedy už zbývá jen tradiční zdravice:

Vivat Akademia - Vivat Profesores- Vivat Studentes

Děkuji Vám za pozornost

Anežský klášter v Praze, 20.6.2013

Vážená Akademická obce, vážení a milí hosté,

Je pro mě velkou ctí k Vám jako rektor promluvit při příležitosti slavnostního ukončení akademického roku Akademie výtvarných umění v Praze.

Dovolte mi, abych se za uplynulým rokem krátce ohlédl, zhodnotil ho a zamyslel se nad stavem, ve kterém se nacházíme. Částečně i nad tím, co nás čeká dál.

Akademický rok 2013 – 2014 proběhl ve znamení změn, které se nedějí v životě instituce, jakou je AVU, každý rok. Škola má nového rektora, nový Akademický senát, nové prorektorky a kancléřku. V květnu a červnu tohoto roku proběhla na AVU výběrová řízení na vybrané ateliéry a na pozice přednášejících na Katedře teorie a dějin umění. Otevřené konkurzy však paradoxně žádnou změnu nepřinesly, ale k tomu se vrátím později.

Jakýmsi tématem či leitmotivem uplynulého roku se ze zpětného pohledu jeví pojem změny.

Změna je přirozenou součástí každé lidské činnosti. Téměř nevnímáme, že neustále měníme směr našeho pohybu i myšlení, že sebe i věci kolem neustále obměňujeme. Změna je permanentní součástí obyčejného plynutí v životě každého z nás. **Se změnou bychom měli umět žít a měli bychom s ní počítat.**

Ve svých volebních tezích jsem psal o pocitu, že Akademie zanedbává sama sebe, že její chod běží samospádem a setrvačností. Vnímám jsem stav, kdy určitá část pedagogů, studentů a dalších zaměstnanců školy pracuje jakoby najisto, jen tak akorát, bez potřebného nasazení, že veškeré události školy jsou vnímány jako cosi, co je nutné přežít, než bude opět klid. **Vytratila se jiskřivost ze společného sdílení prostoru, jeho formování, ze společného úsilí pracovat a vymýšlet jak a co zlepšit. Vytratila se odvaha, vůle a chuť po vnímání změny. Proto se snažím a budu snažit o konkrétní změny, které by nám měly vnímání potřebné různosti navrátit.** Připravuji pracovní plán daných změn, který předložím příští akademický rok akademické obci.

V souvislosti s požadovanou potřebou vnímání různosti často přemýšlím o rozdělení výukové struktury uvnitř AVU na jednotlivé obory. Přemítám o tom, co by přineslo jejich doplnění či dokonce jejich zrušení. S oborovým rozdělením jako takovým se ztotožňuji, to, co mi ale připadá nebezpečné, je alibistické schovávání se za tradici daného oboru bez potřeby kvalitně a kriticky definovat její vztah k dnešku. **Podle mého názoru nestačí pouze dobře vymodelovat figuru či dobře namalovat obraz. Aby nevznikalo pouhé zboží, musí se toto tzv. dobře překročit jiným dobře. Možná se musí překročit i konkrétním špatně, aby se cosi důležitého stalo.** A právě možnosti a potřeba překračování by se na AVU měly pěstovat, požadovat a zdůrazňovat jako něco, co je normální součástí komplexního výukového celku. Je tedy třeba jasněji definovat chybějící výukové pole vedle oborového fundamentu, které by řešilo jeho smysluplné překročení.

Další citlivou věcí v souvislosti s překračováním stávající oborovosti je zmatená absence vynikajících absolventů jednotlivých oborů, kteří by mohli či měli nahradit své profesory. Z tohoto pohledu jsem kritický k novodobé historii naší školy, ve které se s tímto požadavkem nikdy koncepčně nepracovalo. To se projevilo i při posledních výběrových řízeních, kdy zajímavých uchazečů bylo velice málo a ti, co zaujali, byli absolventi jiných škol. To, že jsem nevybral uchazeče na sochařský ateliér, kterého mi jako nejlepšího kandidáta komise doporučila, bylo paradoxně z důvodu jeho předchozí pedagogické působnosti. Pod jeho vedením na jiných školách vzešla řada mladých talentovaných umělců se silně vyhraněným intermedialně post-konceptuálním zaměřením. Proto bych viděl jeho pedagogické místo v ateliérech intermedialních, na které budou vypsána výběrová řízení příští rok. **Nepřipadalo mi správné, aby tímto způsobem na naší škole vznikl další intermedialní ateliér.**

Stále mluvím o věcech souvisejících s fenoménem změn. Jako jednotlivci bychom se měli učit být na změny připraveni. Jako instituce bychom měli umět se změnami zacházet. Měli bychom být připraveni na obyčejnou situaci, kdy někdo odchází a někdo nový přichází. **Měli bychom definovat a nastavit rituál**

odcházení, přicházení a předávání tak, aby změna tohoto druhu byla důstojná a hodná vyspělosti akademického prostředí.

Během mého funkčního období čeká naší školu několikrát rituál výběrových řízení. Chci ho strategicky rozložit do čtyřech let tak, abych pro vybrané obory našel kvalitu a novost a udržel statut excelence školy směrem k požadavkům dané akreditace. Se všemi pedagogy budu také koncepčně řešit požadavky včasného absolvování habilitačních a profesorských řízení. Čeká nás příprava akreditací dvouletého magisterského programu a doktorského programu pro obor teorie umění. Koncepčně připravuji nastavení systému vnitřního hodnocení kvality výuky jak od pedagogů, tak i studentů. **Chystám se precizovat celkový chod a funkční nastavení KTDU spolu s VVP.** Od nového akademického roku startujeme publikační edici AVU. Potřebujeme jasně a logicky definovat pracovní náplně a odpovědnosti všech zaměstnanců naší školy. Spolu s akademickým senátem dokončíme novelu Volebního a Jednacího řádu a projednáme úpravy řádu studijního. Za důležité považuji navázat a neztratit kontakty s našimi absolventy, proto co nejdříve založíme klub absolventů AVU. Z tohoto neúplného výčtu toho, co plánuji, je patrné, že chci AVU zaktivnit a přenastavit, aby všichni, kdo k nám přijdou, nebo ti co přijdou po nás, ocenili, jak věci fungují.

V této souvislosti připomenu, že akademická půda AVU není moje, není vaše, není studentek ani studentů. Na tuto půdu všichni vstupujeme dobrovolně, máme ji dočasně ve společné správě a užívání, jsme zodpovědní za její tvář a chod. Odpovídáme také, a to naprosto, za úroveň a šarm akademické debaty. Pěstujeme ji a ctíme, kultivujeme vnímání i rozpravy o umění a významech věcí. Vzděláváme se a vzděláváme druhé. Tím vším se vzájemně ovlivňujeme.

O významu změny chci ještě promluvit směrem k našim čerstvým absolventům.

Milé absolventky a milí absolventi, dnešním dnem pro Vás skončilo několikaleté období intenzivní péče a zájmu. Někdo toho využil více, jiný méně. Nyní vstupujete do jiného prostředí, které se Vám může zdát jaksi naředěné. Je jen a pouze na Vás, jakým způsobem ho zahustíte. Z vlastní zkušenosti Vám pouze doporučím: Nepolevujte v práci a nebojte se změn. A pamatujte: Aby umění nabylo nových významů, mělo by se snažit zbavit statutu sociální výlučnosti. Pak může soutěžit o přízeň s takovými obyčejnými věcmi, jakými jsou třeba chůze či lehké otření ramene o pilíř mostní konstrukce. Přeji Vám k tomu dostatek odhodlání, pevné zdraví, sílu i cit.

Na tomto místě bych také rád poděkoval všem profesorům, pedagožkám a pedagogům, studentkám a studentům a v neposlední řadě všem zaměstnancům Akademie výtvarných umění v Praze za společně odpracovaný rok.

A na úplný závěr mi dovoluť ještě využít této příležitosti a poděkovat emeritnímu rektorovi doc. Jiřímu Kotálkovi, jehož jsem v únoru tohoto roku v jeho funkci vystřídal. Děkuji mu za veškerou energii a čas, které Akademii výtvarných umění během svého rektorství věnoval a za vše, co pro ni odpracoval.

Pane emeritní rektore děkuji.

Přeji Vám všem krásné léto.

Vážené absolventky, vážení absolventi,
vážené kolegyně, vážení kolegové,
vážení rodiče, milí přítomní,

s opožděním téměř osmi měsíců jsme se dnes slavnostně sešli především proto, abychom se potkali, pozdravili se a vy jste milé absolventky a milí absolventi Akademie výtvarných umění v Praze převzali do vlastních rukou své diplomy.

Výjimečnost našemu slavnostnímu setkání dodává nejenom samotný fakt opoždění a rozdělení do dvou částí, ale i místo konání v nově zrekonstruovaném letohrádku Šlechtovka.

Zvolili jsme tuto variantu jako nejvhodnější s ohledem na nutnost dobrého zajištění organizace Vaší promoce s patřičným předstihem. Stejně odpovědně jsme řešili přípravu slavnostního aktu vůči plánovaným, přesto v době plánování neznámým rozhodnutím v procesu uvolňování proti pandemických opatření. V neposlední řadě ovlivnily výběr místa i nejasnosti zajištění tradičního aktu konání v prostorách Klášteru sv. Anežky České, tak jako jsme je pořádali doposud.

Poprosím Vás v této věci o porozumění s přáním, abyste si dnešní den užili v radosti a patřičné slávě.

Doufám také, že k dnešnímu slunečnému dni přispěje i to, že jste své diplomy převzaly v nově zhotovených deskách zářivé barvy.

Spolu s diplomem jsme pro Vás do desek vložili i malý dárek jako vzpomínku na Vaši Almu Mater, v níž jste studovali, pracovali a žili a která ovlivňuje studentky a studenty umění svou působností téměř 222 let.

Milé absolventky, milí absolventi,

Je to Váš den a Vám patří velká pozornost a sláva a proto si dovoluji promluvit především k Vám.

Uplynulý rok nás silně ovlivnila celosvětová pandemická situace spojená se šířením viru SARS-Cov2. Na osobních a institucionálních úrovních jsme byly donuceni změnit přístupy ke všemu, co bylo do dané doby považováno za standardně fungující.

Ze dne na den jsme se nemohli setkávat, vy jste nemohli plnohodnotně pracovat na svých věcech a veškerá komunikace se na čas přesunula do vzdáleného prostoru online platform. Jako studentky a studenti diplomového ročníku jste byly vystaveny tak silným omezením, které si nikdo do daného okamžiku nedovedl představit. Všichni jsme se s danou situací vypořádávali, jak jen to šlo. Ze strany všech pedagožek a pedagogů i celé školy byla věnována obrovská snaha postarat se o Vás a zajistit Vám alternativní podmínky a podporu pro zdárné dokončení a průběh obhajob Vašich diplomových prací.

S uvolněním proti pandemickým opatření, které přišlo koncem června roku 2020, jsme umožnili plnohodnotně využívat zázemí školy během letních měsíců července, srpna a září, ve kterých jste doháněli veškeré práce a povinnosti související s dokončením Vašich diplomek. V druhé polovině září jste úspěšně Vaše práce obhájili a realizovali jsme společně výstavu diplomantek a diplomantů AVU 2020. Na výstavu byly velmi pozitivní ohlasy. Plánované promoce jsme však z náhle znovu zavedených pandemických opatření nemohli uskutečnit. Mrzelo nás to všechny.

Rád bych Vám s opožděním poděkoval, jak jste vše zvládli, byli jste skvělí a velice si toho ceníme. Děkuji Vám za spolupráci a děkuji Vám za Vaše nasazení a pracovitost.

Do této chvíle jsem mluvil a vztahoval se k minulosti, k času, který nám již uplynul. Žijeme však intenzivně současností a ze zkušeností posledního

roku plánujeme a promýšlíme nejbližší i vzdálenou budoucnost. Život na planetě se mění s takovou intenzitou, až nám s toho jde hlava kolem. Celosvětová pandemická situace není vyřešená a stále trvá. Účastníme se éry, která je určována požadavkem po nové citlivosti. Znovu a znovu promýšlíme významy věcí, které doposud byly jasné. Na společenské, politické i osobní úrovni se vyjevuje neskutečná vztahová křehkost. Jsme enormně vystaveni požadavkům uvědomění si důsledků našeho konání při všem, co děláme, čeho se účastníme.

Starostlivost o sebe a o své blízké, starostlivost o přírodu a místa, ve kterých žijeme a pracujeme, starostlivost o vše, co konzumujeme, starostlivost o vše, co vytváříme a vyrábíme, starostlivost o vztahy, které vytváříme a kterých se účastníme, to vše se stává tématem dneška, to vše bude velkou intenzitou budoucnosti.

Akademie výtvarných umění v Praze je prostředím, kde toto silně rezonuje. Poslední roky se účastníme debat a děláme změny, kterými zmiňovanou starostlivost intenzivně řešíme. Realizovali jsme složitý a nákladný projekt pro snížení energetické náročnosti našich budov. Etické a ekologické požadavky jsou stále silněji začleňovány do výuky a celkového chodu školy. Na škole je aktivní Ekobuňka sdružující studentky a studenty, pedagožky i pedagogy i zaměstnankyně a zaměstnance školy. Do starostlivosti o zaměstnankyně a zaměstnance vstoupila Odborová organizace AVU, ustanovila se Antidiskriminační platforma, která bude nabízet důvěryhodnou ochranu při komunikaci a řešení nepatřičného chování v rámci instituce a založili jsme Klub absolventek a absolventů Alumni. Škola se stále intenzivněji otevírá mezinárodní působnosti a upevňování si svého postavení v evropském regionu. A celkově se zintenzivňuje debata po smyslu uměleckého vzdělávání ve vztahu k výlučnosti našeho postavení.

Toto je realita současné AVU a zmiňuji to jako rektor i proto, že mé osmileté působení v čele Akademie pomalu končí. Na podzim tohoto roku budou volby nové rektorky či nového rektora AVU. Bude to velká událost

pro školu a vše, o čem k Vám mluvím, bude intenzivně diskutováno s novými kandidátkami a kandidáty na tuto pozici. Přeji si, aby nová rektorka či nový rektor měli odhodlání a dostatek síly školu dál rozvíjet ve všem, co se nám podařilo společně dosáhnout, a aby měli dostatek prostoru a podpory realizovat další vylepšování studijního, akademického i pracovního prostředí naší Almy Mater.

Vnímejte můj stručný výčet událostí AVU i jako vstřícnou odpověď na možnou otázku „Tak co nového na AVU?“ pro Vás milé absolventky a absolventi, kteří jste již nějaký čas mimo školu, i pro Vaše nejbližší, kteří se zajímali o školu, ve které jste studovali.

Přeji si, abyste nám zachovali přízeň a zajímali se o AVU i nadále.

Dovolte mi, abych na závěr svého proslovu poděkoval za neskutečné zvládání věcí týkajících se výuky všem studentkám a studentům Akademie výtvarných umění v Praze, za spolupráci na celkovém chodu školy v uplynulém roce svým nejbližším kolegyním a kolegům ve vedení školy, kolegyním pedagožkám a pedagogům za starostlivé a obětavé vedení výuky na všech úrovních, panu kvestorovi a jeho oddělení za starostlivost a hospodárné vedení chodu školy, kolegyním ze studijního i zahraničního oddělení za pracovní nasazení, technickému oddělení, PR oddělení, grantovému oddělení, oddělení operačního programu AVUEDU+, dílnám a všem zaměstnankyním a zaměstnancům zajišťující podpůrný a neméně důležitý chod školy.

Děkuji všem za společně odpracovaný rok a přeji všem i Vám přítomným pevné zdraví a dostatek síly do osobního i profesního života.

Děkuji za pozornost a přeji krásné prožití dnešního slavnostního dne.

Tomáš Vaněk

23.9.2021
ABS 10/20/21

vážený absolventi,
vážená kolegyně, vážení kolegové,
vážení rodiče, milí přítomní,

s opožděním téměř tří měsíců oproti zaběhnuté tradici školy jsme se dnes slavnostně sešli především proto, abychom se potkali, pozdravili se a vy, milé absolventky a milí absolventi Akademie výtvarných umění v Praze, jste převzali do vlastních rukou své diplomy.

Naše dnešní slavnostní setkání je svým způsobem výjimečné z několika důvodů.

Prvním důvodem je samotná událost, že se opět setkáváme po dvouleté odmlce v tomto nádherném a oduševnělém prostoru Anežského kláštera.

Dalším důvodem je fakt, že je to v pořadí druhá promoce, kterou pořádáme během jednoho roku, což nemá v historii AVU obdoby. Připomínám jen, že v letošním červnu jsme předávali s téměř ročním zpožděním diplomy absolventům a absolventkám, kteří ukončili svá studia v akademickém roce 2019-2020.

Všichni víme, že veškeré posuny v harmonogramu a celkovém chodu naší školy byly vynuceny opatřeními v souvislosti se zamezováním šíření viru SARS CoV-2.

Poslední důvod pro vnímání vyslovené výjimečnosti je osobní. Dnešek je pro mě jako rektora poslední promoci, při které mám tu čest k Vám promluvit z dané pozice. Mé osmileté působení v čele akademie pomalu končí. Na přelomu listopadu a prosince tohoto roku zvolí akademický senát AVU nového rektora či rektorku, kterému, nebo které předám oficiálně úřad 1. února 2022. Příštím úspěšným absolventům a absolventkám bude předávat diplomy a promlouvat k akademické obci tedy nový rektor či rektorka.

Milé absolventky, milí absolventi,

dnešní slavnostní den, zasloužená pozornost a sláva patří Vám a proto si dovoluji promluvit právě a především k Vám.

Uplynulé dva roky nás všechny silně ovlivňovala celosvětová pandemická situace spojená se šířením viru SARS-Cov2. Na osobních a institucionálních úrovních jsme byli donuceni změnit přístupy ke všemu, co bylo do dané doby považováno za standardně fungující.

Ze dne na den jsme se nemohli setkávat, vy jste nemohli plnohodnotně pracovat na svých věcech a veškerá komunikace se na čas přesunula do vzdáleného prostoru online platforem. Jako studentky a studenti diplomového ročníku jste byli vystaveni tak silným omezením, které si jen málokdo do daného okamžiku dovedl představit. Všichni jsme se s danou situací vypořádávali, jak jen to šlo. Ze strany všech pedagožek a pedagogů i celé školy byla věnována obrovská snaha postarat se o Vás a zajistit Vám alternativní podmínky a podporu pro zdárné dokončení a průběh obhajob Vašich diplomových prací.

S uvolněním proti-pandemických opatření, které přišlo na přelomu měsíců dubna a května tohoto roku, jsme okamžitě umožnili plnohodnotně využívat zázemí školy, a to i následně během letních měsíců července, srpna a září, ve kterých jste doháněli veškeré práce a povinnosti související s dokončením Vašich diplomek. Před dvěma týdny jste úspěšně Vaše práce obhájili a 14. září jsme otevřeli dlouho připravovanou výstavu diplomantek a diplomantů AVU 2021. Výstava je k vidění až do této neděle, každý den od 14 do 20 hodin.

Rád bych Vám tímto poděkoval, jak jste vše zvládli, byli jste skvělí a velice si toho ceníme. Děkuji Vám za spolupráci a děkuji Vám za Vaše nasazení a pracovitost.

V souvislosti se zmíněnou výstavou bych Vás všechny zde přítomné co nejsrdečněji pozval na dnešní komentovanou prohlídku, která začíná

v 17 hodin, kdy Vás osobně provedu po škole a řekneme Vám s pomocí zúčastněných autorů a autorek vše k pozadí výstavy i vybraným pracím. Poprosím tímto ty z Vás, milí absolventi a milé absolventky, kteří se dnešní komentované prohlídky osobně zúčastníte, potkejme se v daný čas u vstupní instalace osvícených kopií antických soch.

Do této chvíle jsem mluvil a vztahoval se především k minulosti, k času, který nám již uplynul. Žijeme však intenzivně současností a ze zkušenosti posledních roků plánujeme a promýšlíme nejbližší i vzdálenou budoucnost. Život na planetě se mění s takovou intenzitou, až nám z toho jde hlava kolem. Celosvětová pandemická situace není vyřešená a stále trvá. S jejími dopady na sociální, politické a ekonomické sféry života na planetě nedovedeme globálně ani lokálně bezpečně pracovat. **Aktuální politická situace ve střední Asii, konkrétně v Afganistánu, je natolik kritická, že její dopady pro Evropu i zbytek světa opět nikdo nedokáže dohlédnout.**

České univerzity řeší možnou pomoc studentům a studentkám i pedagogům a pedagožkám perzekuovaných politickou mocí v Bělorusku. **Řešíme dopady klimatických změn, nové pohledy na genderové, etnické a sociální otázky rovnosti i důsledky koloniálních politik vybraných velmocí z minulosti.** Přesto, že se nám daná témata můžou zdát vzdálená, nenechme se mýlit. V různých přepovídáních o nich slyšíme denně a budou nám dále předkládána v probíhající volební kampani politických stran a uskupení blížících se voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky.

Účastníme se složité éry, která je určována požadavkem po nové citlivosti. Znovu a znovu promýšlíme významy věcí, které doposud byly jasné. Na společenské, politické i osobní úrovni se vyjevuje neskutečná vztahová křehkost. Jsme enormně vystaveni požadavkům uvědomění si důsledků našeho konání při všem, co děláme, čeho se účastníme.

Starostlivost o sebe a o své blízké, starostlivost o přírodu a o místa, ve kterých žijeme a pracujeme, starostlivost o vše, co konzumujeme, starostlivost o vše, co vytváříme a vyrábíme, starostlivost o vztahy, které

vytváříme a kterých se účastníme, to vše se stává tématem dneška, to vše bude velkou intenzitou budoucnosti.

Akademie výtvarných umění v Praze je prostředím, kde toto silně rezonuje. Poslední roky se účastníme debat a děláme změny, kterými zmiňovanou starostlivost intenzivně řešíme. Realizovali jsme složitý a nákladný projekt pro snížení energetické náročnosti našich budov. Etické a ekologické požadavky jsou stále silněji začleňovány do výuky a celkového chodu školy. Na škole je aktivní Ekobuňka sdružující studentky a studenty, pedagožky i pedagogy i zaměstnankyně a zaměstnance školy. Do starostlivosti o zaměstnankyně a zaměstnance vstoupila Odborová organizace AVU, ustanovila se Antidiskriminační platforma, která bude nabízet důvěryhodnou ochranu při komunikaci a řešení nepatřičného chování v rámci instituce, a založili jsme Klub absolventek a absolventů Alumni. Škola se stále intenzivněji otevírá mezinárodní působnosti a upevňování si svého postavení v evropském regionu. A celkově se zintenzivňuje debata po smysluplnosti uměleckého vzdělávání ve vztahu k výlučnosti našeho postavení.

Toto je realita současné AVU a zmiňuji to jako rektor právě proto, že mé působení v čele Akademie pomalu končí. Jak jsem zmínil v úvodu, na podzim tohoto roku budou volby nového rektora či nové rektorky AVU. Bude to velká událost pro školu a vše, o čem k Vám mluvím, bude intenzivně diskutováno s novými kandidátkami a kandidáty na tuto pozici. Přeji si, aby nová rektorka či nový rektor měli odhodlání a dostatek síly školu dále rozvíjet ve všem, co se nám podařilo společně dosáhnout, a aby měli dostatek prostoru a podpory realizovat další vylepšování studijního, akademického i pracovního prostředí naší Almy Mater.

Vnímejte můj stručný výčet událostí AVU i jako vstřícnou odpověď pro Vás, milé absolventky a absolventi, na možnou otázku „jaká je AVU, kterou právě opouštím?“

Přeji si také ze své zkušenosti, abyste nepřestávali vnímat umění jako pomůcku ke zkoumání světa, abyste dál předkládali důkazy z Vašich zkoumání ve formách prezentací skrze obrazy, objekty, postoje a gesta.

Dovolte mi využít této příležitosti a požádat Vás o konkrétní spolupráci v souvislosti s výstavou Vašich prací, která, jak jsem zmínil, končí v neděli 26. září. **Prosím věnujte potřebný čas a energii na de-instalaci Vašich věcí a prezentací ve stanoveném termínu. My všichni Vám s tím pomůžeme.**

Jde nám o to, abychom zvládli připravit ateliéry i celou školu pro zahájení nového akademického roku, které proběhne slavnostní imatrikulací prvních ročníků již příští týden v pátek 1. října a v návaznosti se v sobotu 2. října odehraje v prostorách školy Den Alumni, den věnovaný všem absolventům a absolventkám AVU s bohatým programem i občerstvením.

Jako nejčerstvější absolventky a absolventy Vás na tuto událost co nejsrdečněji zvou. Zvu také Vaše známé a příbuzné i všechny přítomné.

Zachovejte AVU přízeň a zajímejte se o ni i nadále.

Dovolte mi, abych na závěr svého proslovu poděkoval za neskutečné zvládání věcí týkajících se výuky všem studentkám a studentům Akademie výtvarných umění v Praze, za spolupráci na celkovém chodu školy v uplynulém roce svým nejbližším kolegyním a kolegům ve vedení školy, kolegyním pedagožkám a pedagogům za starostlivé a obětavé vedení výuky na všech úrovních, panu kvestorovi a jeho oddělení za starostlivost a hospodárné vedení chodu školy, kolegyním ze studijního i zahraničního oddělení za pracovní nasazení, technickému oddělení, PR oddělení, grantovému oddělení, oddělení operačního programu AVUEDU+, dílnám a všem zaměstnankyním a zaměstnancům zajišťujících podpůrný a neméně důležitý chod školy.

POZVAT NA FOCENÍ S PŘÍJEMNOSTI

Děkuji všem za společně odpracovaný rok a přeji všem i Vám přítomným pevné zdraví a dostatek síly do osobního i profesního života.

Děkuji za pozornost a přeji krásné prožití dnešního slavnostního dne.

Jana Bernartová

Vážené kolegyně a absolventky, vážení kolegové a absolventi, vážení přátelé,

Je mojí rolí v zastoupení rektorky Marii Topolčanské k Vám dnes promluvit. Myslím na to, co je nejdůležitější, co má v této chvíli zaznít... Poslední dva roky byly mimořádné. Doposud se vyrovnáváme s kovidovými nástrahami (a proto tu i dnes stojím já), máme tu nové závažné situace, které se snažíme v nejlepším vědomí a svědomí zvládat. Je to ta chvíle, kdy chci říct, že jste skvělí. Jsem pyšná na to, jak jsme důstojně zvládli nástrahy učení během pandemie, že jsme zpět v provozu školy, posílení o nové formy online a hybridní výuky, že se tak rychle vrací chuť se vidat, diskutovat, realizovat, posouvat a vylepšovat. Ve stejný moment děkuji, jakým společným úsilím pečujeme o naše nové ukrajinské studentky a studenty.

Nyní se obracím k Vám absolventkám a absolventům. Děkuji za Vaši koncentrovanou práci, za její prezentaci na diplomantské výstavě. Je skvělé znovu vidat VĚCI. Musím pak o jednotlivých tématech a vztazích přemýšlet. Ráda myslím na umění. Myslím i na to, jak těžké je být umělcem, architektem a restaurátorem. Myslím na Vás a fandím Vám. Zkušenosti z pandemie a války nás šokovaly a třeba i paralyzovaly, vyčerpaly však novou energii a nové formy spolupráce a možnosti uplatnění. Přeji Vám, abyste si tento základ, ve který se přetavily zkušenosti z doposud na světě nezažitých situací, v sobě ponechali a aby Vám sloužil jako něco, o co se můžete teď i v budoucnu opřít. **Jako škola se zapojujeme a vedeme přímý dialog s Ministerstvem kultury o zakotvení statutu umělce tak, aby absolventi a absolventky měli v našem státě důstojné životní podmínky pro svou tvorbu.** Přeji Vám ze srdce, abyste po vystoupení ze své Alma Mater našli uplatnění tam, kde si ho přejete.

Myslím na Vladimíra Škrepla a Dalibora Šmutného. Chci na tomto místě poděkovat dvěma dlouholetým vedoucím ateliérů – docentu Vladimírovi Škreplovi (MAL2) a profesoru Daliboru Šmutnému (GRA1), kteří svou misi na AVU s letošním akademickým rokem ze svého rozhodnutí končí. **Děkuji jménem celého vedení za Vaši práci, péči, profesionalitu a přínos škole a přeji Vám vše dobré.**

V poslední větě bych chtěla říct, pojďme se společně vidět 30. září v Den Alumni. Srdečně Vás zveme na setkání absolventů, absolventek a všech přátel AVU.

Děkuji

ROZHOVOR S JANEM KŘIČKEM

Marek Meduna

Jana Křička jsem poprvé spatřil v říjnu roku 1999. Nevěděl jsem, že v té době učil na Akademii již dvacátým devátým rokem. My, nastupující studenti prvního ročníku Akademie, jsme poněkud vystrašeně seděli v posluchárně číslo šest a nevěřicně poslouchali jeho výklad o vztahu těla a ducha a o prospěšnosti fyzické kondice pro tvorbu umění. Naše představy o studiu na AVU nemohly být odlišnější. O devatenáct let později jsem potkal Jana Křička v tramvaji. Jeli jsme se ženou a naší dcerou, tehdy ještě miminkem, na procházku do Letenských sadů. Do tramvaje přistoupil Jan Křiček a pravil: „Jméno?“ Odpověděli jsme: „Květa.“ Jan souhlasně přikývl a pravil: „V pořádku.“ O dalších sedm let sedím v Janově letenském bytě, abych nahrál následující rozhovor. Stěny bytu jsou pokryty obrazy krajín, zátiší i figurálních kompozic, které ukazují, jak moc se změnila estetika doby nejen na AVU, ale i v českém umění.

Jak a kdy ses dostal na Akademii výtvarných umění?

Začátek, lépe start, byl trochu zvláštní. Na podzim, v roce 1970, mě oslovila moje starší kamarádka, působící na katedře tělesné výchovy a kultury pohybu AMU, zdali bych nechtěl za ni učit jeden rok jako záskok. Upřesňuji na AMU, nikoliv na AVU. Vytřeštil jsem oči a řekl jsem: „Co se děje?“ „Jsem těhotná, spěchá to, musíš se rychle rozhodnout.“ A tak jsem se rozhodl, že to zkusím. Představila mne poté jako „záskok“ na katedře. Nastoupil jsem 1. října. Katedra tehdy zajišťovala sportovní aktivity pro tři fakulty AMU, pro UMPRUM a pro Akademii. Od tohoto data jsem se poprvé dostal do kontaktu s prostředím Akademie. Začínal jsem bez zkušeností, víceméně jako elév ve dvojici, lépe řečeno pod dohledem, s odborným asistentem Františkem Drdáckým. Zprvu v sobotu na bazénu AXA, v týdnu v Tyršově domu, od tří čtvrtě na sedm ráno plaváním pro 1. ročník. Opakuji, od 6.45 a všichni ten čas respektovali. Všichni. Než jsme zahájili, pochopitelně nástupem v řadě, mohli studenti vidět exrektora Jiřího Kotalíka staršího, jak v předstihu naší lekce ukrájí stylem prsa své „bazény“. Když viděl, že jsme seřazeni, po schůdkách vylezl zvolna z vody, pokývl hlavou směrem k nám a vzájemně jsme se pozdravili. To trvalo minimálně krásných čtyři, možná šest let. Byl to můj první přímý kontakt se studenty, protože tělocvik jako takový vedl již jmenovaný kolega. On byl velký příznivec plavání, vedl plavecký oddíl Slavia umělecké školy, jehož jádro tvořili Michael Rittstein, Václav Bláha, Petr Pavlík, pak tam byli ještě dva umprumáci, režisér z FAMU a houslista z HAMU. V lize VŠ si vedli velmi dobře, z velké části zásluhou Franty, který je hecoval, neúnavně jim telefonoval a osobně jim posílal korespondáky. Takže Tyršák byl vlastně počátečním pojítkem mezi mnou a Akademii. Kontakt se studenty zesilovaly dva

povinné kurzy, oba desetidenní, lyžařský a vodácký. A opět účastnili se jich všichni, jen výjimečně někdo ne. Socialistické školství bylo nakloněno sportovním aktivitám. Bylo období studené války, a v rámci preferované brannosti, respektive nezbytné zdatnosti, nebyli z tělocviku vyjmuti ani studenti uměleckých škol, podobně tomu bylo i s vojenskou službou. Po náhlé smrti kolegy Františka, ještě se zmíním, jsem zaujal z čistého nebe pozici vedoucího tělocvikáře na Akademii. Možná, že tyto dvě odlišné situace byly důvodem mého jmenování, po nástupu rektora Miloše Axmana, členem Umělecké rady a součástí Akademie. Setrval jsem tam po celé jeho funkční období. Pan rektor byl z Brna, na škole se objevoval sporadicky, jednou za čtrnáct dní, možná méně, nevím, mimo výuku jsem většinu pracovního času trávil na AMU. Ale vrátím se ještě k Frantovi. S odstupem let a s přibývajícimi zkušenostmi mi byl příkladem, čeho se ve výuce vyvarovat. Kolega Franta byl tělocvikář tělem i duší, bohužel trochu cholerik a navíc měl nemocné srdce, což si nepřipouštěl. Chtěl ze studentů Akademie udělat „sportovce brance“, a občas to řešil velmi radikálně, verbálně i fyzicky. Třeba jednou při tělocviku, když se mu nelíbil přístup studentů, ze zlosti pěstmi prorazil švédskou bednu. Pro dokreslení, on byl Moravák, měl rád lidové písně a tanec. Hrál také na housle, které občas vozil i na hory. Hrál tak, jak uměl, umím to posoudit, ale hrál rád. Jednou během závěrečného večírku lyžařského kursu také hrál, zpíval, dupal a tančil. A někdo ze studentů opakovaně vykřikoval, hraješ falešně, možná pod vlivem alkoholu, byl poslední večer. Franta přestal, zvedl housle, mrštil s nimi o zem a před zraky studentů je rozšlapal. No, a jednou se mu v tělocvičně udělalo špatně. Slabost se snažil rozehnat činkami, a tak následně dostal infarkt a zemřel. Po jeho smrti bylo stanoveno, že tělocvik na Akademii bude zajišťovat Křiček. Tečka. Přestal jsem být asistentem

a stal jsem se ve svých třiceti čtyřech letech i vedoucím.

Jak byli tehdejší rektori voleni do funkce? Byli vybírání z vyšších míst?

Do situace jsem neviděl. A myslím, že nejen já. Návrh vycházel od vedení školy, od profesorů Akademie, ale konečné rozhodnutí, vidím to zpětně, podléhalo schválení nejvyšších stranických orgánů. Když mluvíme o rektorech, tak jako prvního rektora jsem zažil profesora Františka Jiroudka, možná i proto mám rád jeho obrazy. On měl chalupu někde na Kokořínsku a zdejší krajinu často maloval. Také inicioval pro Akademii koupi zchátralého zámku Kokořín, který byl posléze, z prostředků státu, deset let rekonstruován pro ateliérové potřeby školy. Když rekonstrukce konečně skončila a do prostor zámku se od dalšího akademického roku měly přesunout dva ateliéry, přišla listopadová revoluce. Investice spadla pod stůl a zámek se později vrátil majiteli. Podrobnosti nevím, snad pouze nábytek si škola odvezla, opravdu nevím. Ani nebyla doba po tom více pátrat. Já vím, že trochu přeskakují, ale ještě se vrátím k Jiroudkovi. Potkal jsem ho jen několikrát, avšak vždy byl v šedém, hezky stříženém obleku, měl malinké břicho, nebyl ale tlustý. Dodnes vidím, jak jde volným krokem přizemím školy. Chodby a stěny se leskly naprostou čistotou, žádné rámy, žádný materiál, nádoby s odpadky, prostě nic, jen lesk. Stále ho vidím. Po něm nastoupil soudruh

rektor Axman, tehdy byli samozřejmě všichni rektori partajníky. Během minulého režimu ještě pamatuji rektora Jana Hánu. Dnes jej mnozí odsuzují, protože si zadal s minulým režimem, ale kdo ne. Sochaři byli většinou angažováni na ty Gottwaldy, rudoarmějce, bratrství, ale řemeslně to byl dobrý sochař. Rektor Hána již tak přísný režim na Akademii utužil ještě více. Byl to ale elegán, prototyp profesora. Byl štíhlý, pohledný, měl respekt a uměl se vyjadřovat. Když procházel školou, dveře se rychle zavíraly, „i myši se klidily“.

I mne opakovaně na AMU oslovili, abych uvažoval o členství ve Straně. Odvolal jsem se tehdy na své rodiče s tím, můj táta vstoupil do KSČ v roce 1942, a máma, ovlivněna svým mužem, v roce 1946, že pro Stranu a společnost odvedli dost. Na katedře AMU jsme byli, kolem roku 1975, tři nestraníci z osmi. Někteří z nás (celkem pět) fungovali jako vedoucí pro příslušnou školu či fakultu. Já, jako nejmladší, jsem převzal Akademii. Přiznám se, že kdyby existovala možnost porovnat mé první roky učitelství a třeba ty z posledního období, byl by to velký kontrast. V té době jsem, pod vlivem svého „absolutoria“ Lidové školy umění, skoro deseti let, a učitelování na AMU spíše inklinoval k muzice a vztah k Akademii a výtvarnému umění jsem budoval postupně. Ale člověk se učí celý život a zejména učitelství je o získávání zkušeností a o schopnosti se z nich poučit. Jak říkal kamarád gynekolog na penzi, Když jsem se ho ptal: „Josefe, máš ještě praxi?“ „Už jen

jednou dvakrát týdně“, a smutně dodal: „Tak to je, mladí už mne nepouštějí“. A uzavřel to: „Čím jsem starší, tím víc tomu rozumím.“ To se mi moc líbilo, s tím se ztotožňuji. A to Josef odrodil více než tři a půl tisíce dětí. Učitelem se nestaneš tím, že „stojíš za katedrou“, tím se staneš, pokud jsi dostatečně vnímavý, nejdříve za deset, patnáct možná i více let. Zvláště ve specifickém prostředí uměleckých škol v roli tělocvikáře. Dnes se termín učitel zaměňuje za termín pedagog. To je chyba, neboť role pedagoga je o něčem jiném.

Ještě jsem se chtěl zeptat, jak byla před rokem 1989 Akademie organizovaná a vnitřně členěná. Jakou pravomoc měl rektor, byl nějakým orgánem vyvažován, jakou měl míru autonomie?

Už jsem se zmínil, v prvních letech svého působení jsem měl od Akademie značný odstup. Do prostředí a problematiky jsem pronikal, dá-li se to tak říci, postupně. Akademie byla historicky vždy konzervativní. Profesor měl svůj ateliér, kde tvořil. Tu a tam šel obhlédnout své studenty, aby zkontroloval jejich práci, což se dosti lišilo. Někteří se tam objevovali jednou týdně, jiní dvakrát třikrát týdně, někteří jednou za tři týdny. Ale vedoucí ateliéru, neboli profesor, byl modla, ikona, respektovaná autorita, podle které se řídil chod ateliéru. Mám to zprostředkovaně, od studentů. Přestupy mezi ateliéry byly zcela výjimečnou záležitostí. Stejně tak tomu bylo i při hodnocení práce studentů. Většina tehdejších profesorů a docentů chtěla, aby se

studenti drželi šablony, kterou nastavili. Nejprve pilovali zátiší a figuru. Teprve ve čtvrtém, pátém a v posledním ročníku se v ateliérech praktikoval o trochu volnější přístup. Michael Rittstein mně říkal, že jeho učitel Arnošt Paderlík byl v tomto směru dost benevolentní. Což bylo, oproti dnešku, výrazně odlišné. Vzpomínám si na loňské setkání s kamarádem, který studoval u Jiroudka a vzpomínal na něj: „Jiroudek?“ povzdechl: „Chtěl, abych maloval jako on, nic se mu nelíbilo.“ Až jednou jsem před klauzurami odjel domů do Jeseníků a namaloval tam tři krajiny. A profesor byl konečně spokojen. Profesori, když se jim něco na obraze nelíbilo, vzali štětec a vstupovali do malby studenta přímo. Viděl jsem to opakovaně, na takzvané přípravce v Poněšicích. Musím ale uznat, že to mělo svou „váhu“. I tak se někdy buduje autorita. Cituji Komenského: „Učitel nemá cestu jen ukazovat, ale i sám po ní kráčet.“

A z hlediska praktického provozu? Co pamatuji, na škole panoval pevný řád a disciplína. Nikdo si nedovolil ve škole pauzírovat. V osm hodin ráno stál u vратnice asistent „přípravky“ pro první ročník a hlídal včasnou docházku studentů. Do dvanácti hodin probíhaly ateliery, tvořilo se. Pak oběd a od půl druhé do čtyř byly dějiny umění a teorie. Tělocvik byl až večer. Škola se zamykala v pět. Stěžejní byla pochopitelně práce v ateliéru. Jak to bylo s teorií, nevím, ale u Kotalíka to jistě zadarmo nebylo. A třikrát týdně bylo večerní kreslení. Dbalo se na plastickou anatomii, kterou učil legendární profesor

Rudolf Linc, celých čtyřicet devět let. Když se s ním škola loučila, v rámci promoci v Anežském klášteře, obdržel za zásluhy Medaili AVU. Po promoci jsem mu přišel poděkovat, ostatně byl i mým učitelem anatomie na FTVS. Podíval se na mne, oči měl tehdy vlhké, on tvrdák a asketa, a řekl: „Chtěl jsem to dotáhnout na padesát let.“ Já jsem chtěl také podobnou medaili za „zásluhy“. Den po promoci mi Kotalík, tehdejší rektor, řekl: „Až budeš ze školy odcházet ty, dostaneš ji taky.“ Nakonec to po dvou třech letech, už nevím přesně, dopadlo jinak, dosti neslavně. Prostě Akademie má svou historii a já jsem vděčný, že jsem načas mohl být její součástí.

A jak byla škola strukturována?

Vrcholem pyramidy Akademie byla Umělecká rada a po revoluci mnohočlenný Senát. Samostatným oddělením byla pozdější Katedra teorie a dějin umění. Pak, myslím, byly samostatně katedry malby, sochařství a grafiky, pak už jednotlivé ateliéry. O Moderní galerii jsem věděl málo, byla pro mne „daleko“. Počet ateliérů? Sedm, osm? Musel bych to vyhrabat ve své knihovně a v paměti. Každopádně, na Akademii bylo tehdy výrazně méně studentů, stejně tak celkově zaměstnanců. Početně malý rektorát spravovala kvestorka Barešová, dále byl na škole řidič, měli jsme i vlastní autobus, fotograf, jedna osoba na studijním, dvojice zámečníků a truhlářů a vrátnice. Určitě jsem na někoho zapomněl.

Letos v červnu během návštěvy klauzur jsem zabrousil na studijní, kde jsem si přes otevřené dveře všiml, že tam mají něco nového. Seděla tam nějaká úřednice, představil jsem se jí. Ona: „Podle jména Vás znám.“ Procházím prostorem, kde jsem kdysi v rohu měl svůj stolek a trávil spoustu času. Všiml jsem si, že je tam vybudované falešné patro, tak se ptám: „Kolik vás tu je?“ „Sedm,“ zněla odpověď. Sedm!

Co se tehdy řešilo na Uměleckých radách?

Většinou se diskutovaly provozní problémy školy. Příliš se neřešilo koncepční směřování Akademie, bylo dané. Mně bylo pětatřicet a neuměl jsem mluvit. Když se dotázali, co tělesná výchova, tak jsem dvěma větami odpověděl a tím můj výstup skončil. Později jsem se z potřeby začal zabývat teorií pedagogiky. A tak jsem jednou na umělecké radě naznačil, že by ve škole nemuselo jít jen o práci v ateliéru, ale o celkovou vzdělanost a kultivaci studenta. Rektor Hána souhlasně pokýval hlavou a asi po týdnu mne písemně osvobodil z Umělecké rady. Rozhodoval dosti striktně.

Pak přišla revoluce v roce 1989, jak na Akademii proběhla?

Shodou okolností jsem byl 17. listopadu v Pardubickém divadle u pana ředitele Dohnala.

Třetina hereckého souboru byla mými kamarády, které jsem poznal na DAMU. Tam jsme se dozvěděli, že se v Praze něco děje. Všichni jsme zprávu přijali skepticky. Teprve další den jsme zjistili, že je to vážné. Podobně to probíhalo na Akademii. Na rozdíl od DAMU se první dny nedělo téměř nic, rozběhlo se to až dny následující. Centrum dění byl posluchárna takzvaná „šestka“. Diskutovalo se oboustranně, zprvu píše opatrně, padaly návrhy o klidu i zvratu, co a jak, jak se situace bude vyvíjet dál, jak se zachovat. Škola byla otevřená od rána do večera, poté nonstop, neodcházelo se, nocovalo se. Na šestce se nonstop diskutovalo zhruba čtrnáct dní, emoce a nálada stoupaly, ale postupně začala aktivita odeznívat. Žádné vlastní řešení, ale spíše spoluúčast na studentských a veřejných akcích. Bylo však jasné, že vedení školy, hlavně rektor musí skončit. Kdo jej nahradí? To bylo za revoluce nejžhavější téma, protože, jak se vyvíjela situace, měli u toho být samotní studenti! Kandidáti se však nehrnuli, zůstali nakonec pouze dva. Jedním byl prima sochař, docent Akademie a jeden z mála nestraníků v učitelského sboru. Na jeho jméno si však teď nemohu vzpomenout, snad se mi později vybaví.

Předpokládám, že Vojtěch Míča byl příliš mladý?

Ano, ale Míča se v tehdejších událostech coby student velmi angažoval. Míča je jedním z mála studentů Akademie, který neprošel mýma rukama, protože po nástupu Knížáka do funkce rektora byl tělocvik zprvu pouze dobrovolně. Už jsem si vzpomněl: Stanislav Hanzík. Znal jsem ho tehdy spíše méně, ale byl jsem jednoznačně pro něj! A pak se najednou objevilo jméno Knížák. Měl jsem v Moderní galerii kolegu Mirka Černého, který byl asistentem u profesora Čepeláka. Ptám se: „Kdo je Knížák?“ Vzal nějaký katalog a otevřel na stránce, kde stálo koště zapichnuté v mříži pouličního kanálu, buď v Amsterodamské nebo v Bruselské ulici. „To je Knížák.“ Ptám se podruhé „Co to je?“ „No, to je umění pana Knížáka.“ Přiznám se rovnou, byl jsem doslova šokován. Pak ale věci nabraly rychlý spád. Studenti s nadšením a jednomyslně zvolili Knížáka. Zvenčí se nikdo neangažoval. Milan Knížák se dostavil do šestky s velkou podporou studentů. Jeho prioritním krokem bylo vyměnit učitelský sbor, „otevřít“ Akademii, vybudovat z ní školu univerzitního typu a zúročit své zkušenosti z amerických univerzit. Rozšířil rejstřík ateliérů. Z původního počtu sedmi nebo osmi se počet rozrostl na dvanáct, čtrnáct. Když jsem viděl Knížáka poprvé, připadal mi jako klaun, šašek, zejména díky své vizáži a oblečením. Jako by se dostavil z cirkusu. Mám ho vylíčit?

Určitě.

Jahodově červené pumpky, americké tričko s potiskem, na hrudi uvázaný šátek přepnutý

sponou, velké náušnice a náramky. Ale zároveň dodávám, rétoricky byl vybaven velmi dobře a působil velice sebevědomě. V té šestce mluvil a mluvil a nikým se nenechal zastavit. Postupem času, jak stoupal na společenském žebříčku, změnil postupně i své oblečení. Převlékl jahodové pumpky za precizní oblek a začal fungovat jako skutečný rektor. K jeho kladům. Od chvíle, kdy se stal rektorem, byl častým hostem v médiích, o Akademii tehdy věděla snad celá republika. Maličká škola u Stromovky, o které věděli jen nemnozí, se stala sledovanou institucí. Když jsem přijel na akademické lyžařské závody, tak všichni úsměvně, „to je ten od toho s těmi náušnicemi“. Knížák se ihned po svém zvolení zbavil všech „nomenklaturních“ kádřů. Přizval do školy přední české výtvarníky a nabídl jim vedení ateliérů plus docenturu bez habilitace, ať už to byl Kolíbal, Dlouhý, Malich, Nepraš, Demartini, Sopko a tak dále, nezapomněl pochopitelně ani na sebe.

Jak s Milanem Knížákem probíhalo vyjednávání o pozici tělocviku v rámci studia na Akademii? Knížák, možná po vzoru amerických univerzit, založil školu na dobrovolnosti a zrušil klasifikaci. Klasifikace se omezila na stanovisko ano, nebo ne. Do školy nemusel nikdo, kdo nechtěl. Během revolučního kvasu, možná celý rok, však byla škola plná od rána do večera, v ateliérech se pilně pracovalo, myslím, že zejména proto, že na školu přišli dobří učitelé. Dobrovolnost se ale Knížákovi vymstila. Jak opadala euforie revoluce, nadšení ubývalo, a slábla i účast. Když studenti zjistili, že účast je dobrovolná, tak se škola značně vyprázdnila. Takže postupem času Knížák, který nerad přiznává své chyby, zjistil, že udělal chybu, tak ve svém druhém funkčním období klasifikaci znovu zavedl. Ale teď k tělocviku a dobrovolnosti. Tělocvičny a bazén fungovaly, platil se pronájem, ale nikdo tam nechodil. Do tělocvičny chodili tři, do bazénu dva. Jedním z nich byl Hlavina, který dnes vede ateliér po Zeithammlovi. Protože šlo o vyhazování peněz, tak jsem si vyžádal, asi po roce, audienci u Knížáka. Vstoupil jsem do jeho pracovny. On se na mne dlouze zadíval a vybafl: „Co chcete?“. „Před revolucí byl tělocvik povinný čtyři roky.“ „Nesmysl.“ „Znal jsem všechny studenty až do jejich absolutoria.“ Opakoval: „Co chcete?“ „Chtěl bych studenty poznat alespoň v prvním ročníku.“ Zase: „Nesmysl“, což byl jeho oblíbený termín. Tak jsem mu vylíčil, že platíme bazén a tělocvičny a téměř nikdo do nich nechodí. Zamyslel se a řekl: „Na amerických univerzitách tělocvik funguje, to ano. Tak co chcete?“ „Chtěl bych, aby první ročník měl povinný tělocvik.“ Neopověděl, chvíli přemýšlel a poté zavolał svou sekretářku. „Paní Budíková,

pište. Od příštího školního roku bude povinný tělocvik, a to pro první dva roky studia.“ Užasle jsem na něj zíral. A pokračoval: „Za rok přijďte, když se to osvědčí, tak budeme pokračovat.“ Za rok jsem přišel a on mi přidal ještě semestr, nápomocná mi byla i vedoucí studijního paní Budská. Takže ke mně chodili studenti dva a půl roku, celkem 5 semestrů! V tělocviku došlo ke změnám na většině pražských vysokých škol v neprospěch sportu. Všude byla účast dobrovolná, s čestnou výjimkou Vysoké školy chemicko-technologické. Já jsem měl paradoxně na Akademii téměř nejlepší podmínky z celé Prahy. Musím říci, že Knížák ke mně přistupoval velmi kolegiálně. Od momentu, kdy jsem viděl to zapíchnuté koště v kanálu, až do chvíle, kdy jsem sledoval, jak se škole věnuje a jak dobře ji řídí, změnil jsem na něj názor. Byl velmi pracovitý, na škole byl každý den, dbal na dochvilnost svou i jiných, byl sebevědomý, ale otevřený. Pro ilustraci: je pedagogické plénum, od 10.00. V 10.10 přišel sochař Jan Hendrych. Knížák přerušil svoji řeč a nahlas pravil: „Pane kolego, kde jste byl? Měl jste tady být v deset a je 10.11.“ Následovalo hrobové ticho. Přestože pedagogové byli jeho kamarádi a známí, byl na ně z hlediska školy velmi přísný.

Jak se měnil vztah mezi následujícími rektory a výukou tělocviku na Akademii? Měnil se vůbec? Z mé perspektivy se měnil hlavně se slabostí nebo silou rektorů. V předrevoluční období jsem měl s rektory kontakt prakticky nulový, byl jsem více na AMU. O Knížákovi jsem mluvil, bylo to fajn, překvapivě nejlepší moje období. Vedle povinných pěti semestrů tělocviku jsem dostal prostor, který se proměnil ve sladký bonbón. Jeden den školního roku byl totiž věnován pohybu pod názvem Rektorský sportovní den. S návrhem přišel sám Knížák, zavolał mne a řekl: „Na univerzitě mají rektorský sportovní den. Uděláme si vlastní?“ Nadšeně jsem souhlasil. A těch *Rektorských dnů* bylo celkem patnáct. Nejlepší byl ten první, povinná účast pro celou akademickou obec, tedy i pro učitele! Knížák přijel na stadion Sparty, kde jsme hráli fotbal, v růžové rektorské Tatře 603. Vedle lyžařského a vodáckého kurzu, dle výběru studenta, jsem za Sopka zavedl kurz pěší turistiky v Krkonoších. Za prvního období Kotalíka to bylo stejné jako za Knížáka. Kotalík rád lyžoval a chtěl jet se mnou na kurz, ještě za Knížáka, potřeboval tak jeho souhlas. Šel jsem za Knížákem, který jeho účast odsouhlasil s podmínkou, že Kotalík povede večer semináře. Za Kotalíka jsem týden před Vánocemi organizoval „AVU do Hvězdy“. Od školy jsme, přes architektonicky zajímavá místa Prahy 7 a 6, došli k letohrádku Hvězda. Pak nastoupil Sopko. Jiří Sopko je dobrý malíř, ale bohužel nebyl dobrý rektor. Ostatně, když mluví o sobě, říká, že není

umělec, ale jen malíř. To se promítalo i do výkonu jeho rektorování. Pro srovnání. Před revolucí rektori chodili v obleku, podobně Knížák i Kotalík. Sopko coby rektor oblékal sako výjimečně, nosil tričko, krátké kalhoty a většinu času trávil v místnosti sekretariátu. Neuměl to. Bohužel. Sám rozhodoval zřídka. Své kompetence a odpovědnost přenášel na jiné. Chtěl jsem nejen medaili Akademie, ale i docenturu, měl jsem doktorát i vědeckou hodnost. Když jsem Sopka oslovil se žádostí, nepodpořil mne. Podobně tak i Kotalík, přestože mně to ve svém druhém období slíbil. A byl jsem k tomu blízko. O schválení návrhu projektu jsem požádal Knížáka, nezavrhl to, jen proškrtal a opatřil poznámkami ve smyslu: „Moc vědecké, rozepsat, upravit.“ Nakonec jsem se přece jen v roce 2006 objevil na vyhlášce Umělecké rady, spolu se dvěma dalšími kandidáty. Ale z habilitace nakonec sešlo. Důvodem prý bylo, že nemám umělecké vzdělání. Vyškrtli i malíře Honzu Štose, který roky vedl večerní kreslení v Moderní galerii. Poté vyhrál volbu rektora Vaněk, který má maturitu z truhlářského učiliště a na škole působil pátým rokem, možná méně. Vzpomínám na prezentaci kandidátů na rektora v aule, Kotalík versus Vaněk. Na jazyku jsem měl otázku směrem k Vaňkovi: „Kde bereš tu odvahu kandidovat.“ Nestihl jsem to, čas na dotazy rychle vypršel.

To je zvláštní, protože docent je pedagogický titul. Ano. Na to jsem se odvolával, na Akademii jsem měl nejvyšší pedagogickou kvalifikaci. Dnes většina habilitujících na AVU prolisťuje před komisí svou tvorbu a několika větami ji okomentuje. O pedagogice nemluví vůbec. Podobně se děje též u profesorských přednášek. Byl jsem tam opakovaně. Chtěl jsem u habilitace uspět, navíc jsem měl srovnání z Univerzity Karlovy. Musím říci, zamítnutí mne mrzelo. Ale abych se vrátil k tělocviku, mluví o tělocviku jako Tyrš, nikoliv o tělesné výchově. Ta má jiné rozměry, tam jde o pedagogiku, teorii výchovy! Ještě za Sopka to fungovalo víceméně beze změny. Byl jsem u studentů autoritou. Uvedu příklad. Jdeme se Sopkem po chodbě, studenti zdraví pouze mne, nikoliv rektora. V té době byl studijním prorektorem Kokolia, kterého si pamatuji ještě jako studenta. Jednou mne zastavil s otázkou: „My ti všichni závidíme.“ „Co se děje?“ On: „Jak to děláš, že k tobě ti studenti chodí?“ „Důslednost.“ Pro doplnění kontextu, pamatuji jeden lyžařský kurz na Mísečkách. Na ranním nástupu se mi zdálo, že někdo chybí. Poslal jsem studenty napřed a vrátil se na pokoje. V jednom z nich, pod příkrývkou, byli dva studenti. Jeden se jmenoval Jakub Matuška. Oznámil jsem jim: „V 11 hodin jezdí autobus do Prahy, až

se odpoledne vrátíme, tak už zde nebudete. Po návratu zajděte za panem rektorem a řekněte mu, že jsem vás poslal zpátky.“ To byl humbuk. Všichni na škole věděli, že Kříček poslal někoho z kurzu domů. Sopko: „Cos blbnul?“ Na moji otázku, co na vyloučení považuje za chybné, neodpověděl. Pak nastoupil opět Jiří T. Kotalík a asi za rok mi sdělil, že na návrh Kokolii se tělocvik krátí. Nejprve na dva roky, a za půl roku již pouze na jeden. K debatě o této změně mne nepřizvali.

Jaký měl průběh konec výuky tělocviku na Akademii? To už byl rektorem Tomáš Vaněk. Po roce svého fungování, někdy v lednu 2016, si mě zavolał do své rektorovny, a víš jak dnes vypadá. Vaněk mi doslova řekl: „Tělocvik je těžko zdůvodnitelný a nepřiměřený luxus.“ Tu formulaci si pomatuji dodnes a často jsem ji před lidmi opakoval. Likvidaci odůvodnil finanční náročností. Jenže zrušení tělocviku předcházela dvoumilionová krádež na studijním oddělení, za což Vaněk jako rektor nesl odpovědnost! Ale dokázal to ututlat a zamést pod koberec. Likvidaci tělocviku zdůvodnil tím, že беру patnáct tisíc, že platí tělocvičny a bazén a přes finance situaci vyhrotil na pedagogickém plénu, v senátu a na kolegiu. A především před studenty svého ateliéru, kteří to pak roznegli po celé škole. Slovy „tělocvik je luxus“ to skončilo. Řekl jsem ještě, že za měsíc jedu na lyžařský kurz, kde jsem už zaplatil zálohu. Vaněk odvětil: “Kurz musíš zrušit.“ Na rozdíl od svých předchůdců se rozhodování nebál.

Tělocvik skončil v průběhu akademického roku? Ano i ne. Ve vědomí školy ano, prakticky ne. Souběžně jsem fungoval i na Fakultě tělesné výchovy a sportu UK a tam jsem poté zašel za děkanem kolegou, aby mi poradil. Děkan řekl: „Pokud studenti mají předmět zapsaný v indexu, tak tělocvik nemůže zrušit, protože pokud nebudou mít tvůj podpis v indexu, nepostoupí do dalšího ročníku.“ Tak jsem šel opět za Vaňkem, zalapal po dechu. Došlo mu, že přestřelil a doplnil: „Tak doděláš ještě letní semestr.“ Ten proběhl ve stejných kolejích, studenti o konci tělocviku sice něco věděli, ale na účasti se to neprojevilo. Poslední den výuky, ve čtvrtek večer do Sokolu v Bubenci přišlo 45 lidí! Když lekce skončila, všichni si stoupli do řady a 15 vteřin tleskali. No, a v létě mi skončila smlouva. Knížák ihned po svém nástupu zavedl pouze termínované smlouvy. Nejdřív mi prodlužovali smlouvu o tři roky, pak o čtyři a pak o pět. Kotalík se mne ve svém posledním období ptal: „O kolik to chceš prodloužit, na neurčito?“ Odpověděl jsem: „Ty jsi rektor.“ A tak mi smlouvu opět prodloužil o čtyři roky. Jenže Vaněk mi smlouvu bezdůvodně zkrátil pouze na rok. S předstihem už zřejmě počítal, že

tělocvik zruší. Skončil jsem k 31. červenci 2016. Asi po dvou dnech jsem ještě do školy zašel, chtěl jsem si přetáhnout svá data z počítače. Na chodbě jsem potkal Vaňka reagujícího otázkou: „Co tady děláš?“

Proběhlo s tebou nějaké oficiální rozloučení?

Rektor ve škole rozhoduje o všem, má značnou kompetenci. Může prakticky cokoli, ale musí být v obraze. Vaněk sám nebyl, radili mu, příkladem je právě tělocvik. Okopíroval tělocvik Umprumky. Tam tělocvik zrušili již dříve, lépe, zavedli dobrovolnost ve spojení se sousední Filozofickou fakultou UK. Kdo chtěl sportovat, mohl si zajet do Sportovního centra UK v Hostivaři. Přes celou Prahu. A tak to zavedl Vaněk i na Akademii. Vlk se nažral, ale koza zůstala celá. Za celou dobu fungování, po dva roky, se ve Sportovním centru objevili všehovšudy čtyři studenti Akademie. To vím od kolegyně, učila tělocvik na fildě.

A to rozloučení?

Když jsem dokončil poslední semestr, tak mi Vaňkova sekretářka, stále paní Budíková, dala vědět, že při promocích v Anežském klášteře mi chtějí oficiálně poděkovat, společně s Zeithammlem, Lindovským a dalšími. Účast jsem odmítl. Zeithamml tam byl a za zásluhy dostal kytku!

Během svého dlouhého působení na Akademii jsi mohl vidět, jak se průběžně mění jakýsi hypotetický průměrný či typický student. Lze nějak popsat tu proměnu?

Když pojmu vztah učitel žák na začátku, v osmdesátých letech, tak to byla autorita a průhlednost vztahu. Co se řeklo, platilo, žádné pochybnosti. Existoval respekt autority. Michael Rittstein mně ještě asi deset let po škole vykal. Před revolucí se škola zavřela v pět a večer bylo kreslení a tělocvik. Po škole se chodilo do hospod, holdovalo se alkoholu. Tady na rohu Veletržní. Naproti dnešní Bille byla hospoda U veletrhu, ale studenti jí říkali jinak. Čepovali tam pivo Pražan za korunu dvacet. Studenti navíc pili levné jablečné víno za 12 korun. Proč pili, to nevím, možná že si mysleli, že ke kumštu pití patří, a také co s časem. Škola už byla zavřená a museli čekat do večera na kreslení. Ale pozor, do školy chodit museli, jednak byla kontrola, jednak museli makat, prokázat, že na Akademii patří. Na zahradě se od jara do podzimu a od podzimu do zimy tesalo do dřeva a do kamene. O místo se prali. Klauzury, postupky? Nevěděl jsi, kam dříve skočit, kam s očima! Tolik obrazů, tolik soch a plastik. Do revoluce nedocházelo k větším výkyvům či změnám ve výuce. A přestupy? To by se mohlo chápat jako urážka profesora. Po revoluci se Akademie změnila směrem ke svobodě a volné tvorbě. Až na výjimky: Knížák, Róna, myslím, i Lindovský. Dnes

tvorba odvisí od vůle studenta. Platón napsal, že demokracie je založena na neomezené svobodě, každý si může svůj život určovat a nastavit podle svého. Myslím, že to je nebezpečné pojetí, tato svoboda snižuje autority. V politice, ve společnosti, v institucích, ve škole, v rodině i osobním vztahu. Tato forma demokracie, spíše chápání svobody se začala promítat v přístupu k tvorbě, úrovni vzdělání a v tom, co znamená vzdělanost. Dnes třeba napočítáme 38 vysokých uměleckých škol, 135 středních. Nerozumím tomu množství. Ale ještě ke vzdělávání. Když mne vyhodil Vaněk, tak jsem skoro čtyři roky, tři měsíce byl covid, učil na obchodní akademii předmět Základy přírodních věd. Jsem také učitel geografie, chodil jsem na Albertov. Nikdo ze žáků neměl o předmět zájem, ačkoliv jsem se snažil. Autorita nula. Proč? Nebyl to maturitní předmět. Podobné to bylo v posledních letech na Akademii, co jsem řekl, už tak úplně neplatilo. Někteří řečené zpochybňovali. Oproti dřívějšímu jsem je musel přesvědčovat a časem jsem se dostával do sporů. Ukočiroval jsem to, ale rok od roku to bylo těžší. Třeba v Mísečkách na lyžařském kurzu mi student řekl: „Nebudu vstávat v půl osmé, protože vstávám v deset.“ Nakonec ale nastavený režim akce spolu s ostatními přijal. Disciplinovaně vstávali, myli se ve sněhu, nastupovali včas! Na týden se svobodně „proměnili“. Nakonec říkali: „To bychom potřebovali celý rok.“ Vytrval jsem, snažil jsem se o důslednost. V tělocviku jsem nabízel nové aktivity, například box, badminton. Zájem byl vždy chvilkový, pak rychle mizel. Studenti si mohli vybrat ze sedmi osmi aktivit, což byla z pozice jednoho učitele na malé škole neskutečná nabídka. A všimni si výuky dějin umění. Dříve vše bylo na Kotalíkovi starším, Rataj mu podával diapozitivy. A v jakém počtu funguje současná katedra dějin umění, studijní a rektorát.

Škola je stále výchovně vzdělávací instituce, proto se tak jmenuje, *schole* řecky, která musí na žáka vyvíjet tlak. Je jako krabice, která tě vede ke vzdělanosti, ze všech stran. Aristoteles řekl: „Základem vzdělanosti je výchova.“ Ale výchova, dříve dominanta školy, je v současné době tabu. Učitelé se jí bojí. Žák je prakticky nedotknutelný a naučí se toho využívat. Já z hlediska vzdělávání tento přístup nepřijímám. Proto bych už dnes, i kdybych byl mladý, učit nemohl. Studenti by mě nepřijali a já bych nepřijal je. Poslední můj učitelský pokus skončil na soukromé obchodní akademii Danae v září 2022 po třech týdnech a po oboustranné dohodě.

To zní trochu pochmurně. Pojďme zkusit skončit trochu pozitivněji. Díky Akademii ses dostal do dlouhodobého kontaktu s výtvarným umění, čím tě obohatilo?

Odpovím otevřeně. Pohyb jako takový mám stále. Ale současný sport už nikoliv, sleduji ho, ale zpovzdálí. Nastal radikální odklon od jeho antického základu a novodobého anglického sportu. Do sportu vstoupili milionáři a další lidé, kteří ke sportu nemají žádný vztah. Točí se v něm velké peníze, objevují se nové nesmyslné sporty a navíc ono „fanouškovství“. Feminizace sportu stoupá, rizika zdraví jakbysmet. A co dnes olympijské hry? Mrazí mne! O prospěšnosti sportu směrem ke zdraví se hovoří, výsledek vidíme – obezita populace. Dlouhodobě inklinuji více k umění. Možná, že základem byly „mé housle“. Včera jsem zaregistroval, že obraz Gustava Klimta prodali za dvě stě třicet pět milionů dolarů, to chápu. Jedná se o hodnotu, nikam se nevytratí, zůstává. Po mě hodnoty nezůstanou, protože jsou nehmatatelné, nekonkrétní. Navíc platí „sejde z očí, sejde z mysli“. Ale po tobě, malíři. zůstanou obrazy. Jestli se někomu budou, nebo nebudou líbit, je otázka jiná. Je to hmatatelné. O tom, jak hráli třeba Pištěk, Štěpánek, Höger, nebo později kamarád Boris Rösner, jsou již záznamy. Kdyby neexistovaly, tak bys je pravděpodobně ani neznal. Ve výtvarném umění je to jiné, díky němu čteme historii. A Akademie? Ačkoliv není moje alma mater, tak jsem ji v tom duchu donedávna cítil, a nikoliv proto, že jsem v ní strávil dvě třetiny života. Ovlivnila, formovala mne, lépe, vychovala. Vždyť prostředí, vedle genů, rodiny a školy je ten nejsilnější formativní činitel. Teorie

platí pořád, praxe dnes pokulhává. Pohybovat se úspěšně v uměleckém prostředí řadu let, v atypické pozici učitele, který je přesvědčen o prospěšnosti sportu, nebylo snadné. Umělecké prostředí mne dostalo na rozcestí jako kdysi Miroslava Tyrše, byl Tyrš Sokol a Tyrš teoretik a estetik umění. Opakuji, mám rád pohyb, který prospívá duchu a uvažování. Ale ignoruji dnešní mediální a davové šílenství okolo hokeje a třeba fotbalu. Nemávám vlnkou jakékoliv barvy. Pohyb, barvy a prostor uvažování nacházím jinde. Chodím často na výstavy, a když mne ještě někdo pozve, tak i na vernisáže. Ale jak už jsem se zmínil, tak už to chodí.

VÝSTAVY BAR NOD

Hedvika Ocásková
Lucie Pouchová

Anotace ročního výstavního programu

Nadcházející série výstavního bloku v prostoru „VIDEO NOD“ sestává z prezentace vybraných studentů a studentek ateliéru Malba 4, který na Akademii výtvarných umění v Praze společně vedou Petr Dub a Marek Meduna. Dosavadní ateliérové prezentace spojuje snaha o prověřování formátu výstavy, jakož i snaha nasvícení o různých témat či uměleckých forem. Cyklus výstav představuje výrazné studující a kontinuálně navazuje na dosavadní ateliérové prezentace stavějící především na principu objevování společně sdíleného, testování experimentálních výstavních formátů a učení se ze vzájemné odlišnosti.

Petr Dub

HEDVIKA OCÁSKOVÁ
MLADÉ, MDLÉ, KRÁSNÉ,
ZÁDUMČIVÉ
23.10.–17.11.2024
OPENING:
23.10.2024, 18 HODIN
BAR NOD
PO–NE, 16–01
DLOUHÁ 33, PRAHA 1

Hedvika Ocásková
Mladé, mdlé, krásné, záдумčivé

Na serveru Goodreads je možné nálezt okolo pěti tisíc komentářů a více než dvacet tisíc hodnocení knihy Jenny Hval Paradise Rot. Jeden z nich začíná slovy: „Pokud milujete tělesné tekutiny, je tato kniha určena přesně pro vás!“ Anebo: „Jasně si pamatuji okamžik, kdy jsme jako děti pod vedením paní učitelky nabrali venku sníh a v učebně ho vložili pod mikroskop. Najednou se ukázalo, že sníh, který si většina z nás spojuje s prázdnotou, čistotou, tichem a krásou, se hemží drobným a čilým životem. Bylo to šokující, pro někoho odpudivé připomenutí, že se sníh nejí, ale i že život je pěkně drsný.“ Neboli: „Lepkavost a sekrece existence pění na stránkách Paradise Rot do jakéhosi bezútěšného bildungsrománu, v němž hlavní hrdinka opouští rodné město, aby studovala současné umění v místní metropoli.“ Text ožívá prostřednictvím drobnokresby smyslových popisů, melancholického ztrácení se, odmítnutí ambic vůči nárokům na velkolepost i mykologického slovníku. Dílo je zaplaveno tělesnými tekutinami a kalem rozkladu. Vytváří znepokojivě vlhkou a výstřední atmosféru kvasící identity uprostřed hniloby zpomalujícího ekonomického růstu. Michaela Peštová v recenzi na album Jenny Hval Classic Objects zmiňuje, že úvahy jako kdyby ve světě jejího alba neměly význam, pokud si je nelze osahat. Autorčina schopnost soustředěné obrazotvornosti při práci s jazykem možná nejlépe vyniká ve skladbě Cemetery of Splendour. Náhdera se kondenzuje na velkých listech bílého papíru a pomalu s tiskařskými barvami odkapává dolů k zemi.

Před mnoha lety psal Václav Magid o východiscích nonspektakulárního umění Anatolije Osmolovského, navazujícího na ideologii, která je spjatá s postavou Guye Deborda a především s jeho dílem Společnost spektaklu. Každá kritika využívající mechanismy reprezentace, které jsou v dané společnosti nástroji útlaku, je prý nutně vnitřně nesoudržná, protože potvrzuje legitimitu těchto mechanismů. Neboli problémem prý je, že se kritika ve společnosti vždy znovu a znovu rozpouští. Za slovy prosívá touha, aby kritika nebyla absorbována, aby zůstala trvale platnou. Jak by to ale bylo možné? Většina přísad má svůj reaktivní potenciál, který se po jistém čase vyčerpá, aby mohl nastat nový rovnovážný stav. Nebo je přísadou nereaktivní vzácný plyn, a tudíž by byl její/jeho kritický potenciál roven nule. Na problém společnosti spektaklu se není nutné dívat jen prizmatem Guye Deborda, ale i třeba pomocí myšlenek Adolfa Pormanna a jím formulovaného principu reprezentace. Osmolovskij ale věren ruské imperiálně-vojenské tradici navrhuje umělcům asymetrickou odpověď. Dnes by ji jistě doplnil

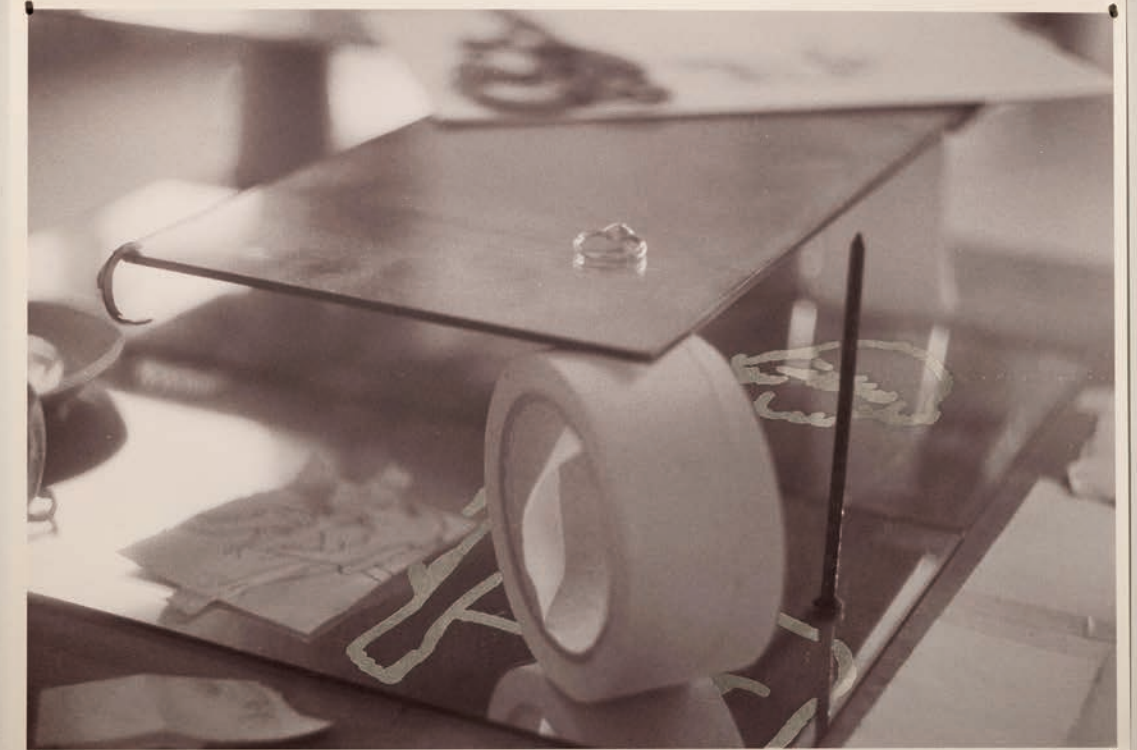
minimálně o slovo hybridní. Umění má signalizovat svou neviditelnost a nedostatečnost, tak aby mohl ideální divák-aktivista odkrýt konstrukci skrytou za vnější neutralitou hegemonické každodennosti, za každým zdánlivě nevinným stolem i jeho vratkými a nepočítanými nohami.

Stav vnějšího světa proniká do kreseb Jitky Svobodové náznaky poškození, skrz praskliny a smysl pro patologii detailu. Věci, které Svobodová zachycuje kresbou, nejsou reálné, jsou zobrazené ve svém bytostném určení – charakteristika materiálu či povrchu je vybledlá až průsvitná. Díla vytvářejí svůj vlastní prostor, nejsou nijak ukotvena v čase, nenesou žádný symbolický význam a nevztahují se k ničemu kromě svého základního charakteru, jako je hladkost, jemnost nebo subtilnost. Vymezuji okolní prázdno a podmiňují věcnost prázdna. Některé z jejích kreseb jsou takzvaným nepravým zobrazením – s převráceným podáním stínů, světla, hran i významů. Oči nejsou oči, ale prázdne dutiny. Talíře a hrnky lze opsat soustřednými plochými kruhy jemně načechraného času.

Motivy děl Viji Celmins jsou zdánlivě nahodilé. Jako by se jakákoli fotografie mohla stát podkladem obrazu a jejich výběr tak nebyl důležitý. Samozřejmě tomu tak není, ale většina jejích děl vzbuzuje dojem, že obraz byl náhodně vybrán z nekonečného množství možných alternativ. V roce 2000 začala Celmins produkovat strašidelně křehké obrazy pavučin. Některé z nich jsou zpodobeny v negativu, kdy umělkyně věnovala obzvláštní pozornost jejich pečlivě vypracovanému povrchu a zářivosti jednotlivých vláken. Většina zpodobených motivů: měsíční krátery, povrch zčeřené hladiny, mechanický balet hvězd a galaxií, porcelánové skořápky a sítě jemných významů, často sdílí jednu vlastnost. Zobrazené nemá mnoho referenčních bodů: žádný horizont, jen mělkou hloubku šrafury. Úběžník sociálního angažmá je ukrytý. Je velmi obtížné umístit tyto obrazy do přiléhavého kontextu. Místo, čas nebo název jsou neznámé. Místo informací byl předán opar nad nejasným horizontem a dotyk chladného vzduchu.

Jenny Hval, Anatolij Osmolovskij, Jitka Svobodová i Vija Celmins: ti všichni jsou také Hedvikou Ocáskovou. Jsou mladí i mdlé, krásní i záдумčivé jako jedno z nejlépe střežených tajemství českého současného umění.

Marek Meduna

LUCIE POUCHOVÁ
ČEKÁNÍ, ŠTĚKÁNÍ, MŇOUKÁNÍ
27.11.2024–5.1.2025
OPENING:
26.11.2024, 18 HODIN
BAR NOD
PO–NE, 16–01
DLOUHÁ 33
PRAHA 1

Lucie Pouchová
Čekání, štěkání, mňoukání

Lucie Pouchová pracuje na plný úvazek v Armádě spásy, tedy její profesní život lze spojit s pomáhajícími profesemi. Lidé, zaměstnanci, kteří pomáhají osobám bez přístřeší, lidem závislým na návykových látkách, sexuálním pracovním, nebo ti, kteří podporují pacienty v onkologických centrech či rezidenty pozdního věku v domovech pro seniory, jsou školeni v odstupu od navazování příliš přátelských vazeb, protože ty by pak měly zničující dopad na spolupráci. Jsou tak vedeni k držení profesních hranic. Empatie je institucionalizována. Její výkon je systematizován a je pojmán analyticky, případně algoritmicky. Tento druh odstupu by snad šlo charakterizovat jako sebezáchovný mechanismus.

Člověka, kam až sahají doklady a náznaky, doprovázejí na jeho temné cestě světem a dějinami početní domestikanti, tedy zdomácnělá zvířata. Počátek tohoto spojení není příliš jasný. Je mnoho teorií, která k němu došla, ale všechny jsou jen obtížně průkazné. Jednou z indicií je popsání stavu některých indiánských vesnic v Amazonii, které do chvíle příchodu pionýrů civilizace byli ve styku jen s okolními kmeny či ani s těmi ne. I v nich lidé žili pospolu se zvířaty, většinou původně divokými. Živočichům byla na jednu stranu podávána potrava a na stranu druhou jim byl obvykle omezen pohyb, například tím, že jim indiáni způsobili mnohočetné zlomeniny končetin nebo křídel. Empatie a péče se v nerozlišitelném amalgámu mísila s brutalitou. Vztah pána a raba se u domácích mazlíčků projevuje spíše cukrem, kdežto ve velkochovech prakticky jen prostřednictvím důrazných bičů průmyslového pekla. V tomto ohledu je zajímavý kontrast dvou nejoblíbenějších zvířat: psa a kočky. Zatímco pes je chápán jako věrný průvodce člověka, tak u kočky vůbec není jisté, kdo je podmaněn kým.

Větší obrazy Lucie Pouchové zachycují většinou ženy, většinou starší, obvykle s jejich kočkami. Osobně se s dotyčnými potkala, blíže poznala jejich zázemí. V Luciině přípravné práci k obrazům se mísí empatie se „sociologickým“ přístupem. Číst s metodou. Výsledkem jsou obrazy, které kompozičně odkazují k nepřítomnému, nezachycenému, fotografickému aparátu. Aktéři maleb pózuji se svými mazlíčky, hledí směrem vpřed k objektivu. Kočky si dílem dělají, co chtějí, a dílem jsou nuceny natočit svou hlavu tím správným směrem. Samotná malba jakoby nedbá ani o jeden z obou přístupů, osvobozuje se od nich směrem k umělecké autonomii. Obrazy jsou tak spíše výjevy, které syntetizují abstrakci a různorodé možnosti malby s detaily, které odkazují ke konkrétní zkušenosti a sociálnímu zázemí

portrétovaných. Ovšem zachycené ženy, případně muži, jsou přítomné pouze v náznaku. Markantní je nepřítomnost či výrazné potlačení očí. Chybí tak onen prostor za očima. Canettiovská hra očí je spíše tušena, živé bytosti jsou proměněny v unikavou, křehkou substanci, jejíž zrak už byl kamsi dovnitř vstřebán. Ostatně i díky tomu je vnitřek, interiér, v obrazech mnohonásobně exponován.

Na rozdíl od Jana Merty, který se podobným způsobem pohybuje na hraně znaku, konkrétní a abstrakce, si Lucie Pouchová od pojmání motivu především jako znaku udržuje zdvořilý odstup. Její zájem je veden jinými motivy. Částečně vychází z vlastní zkušenosti. Snad je do jisté míry obsesí. A především je distancí od „pouhého“ výtvarného hledání výstižných znaků, nebo od balancování na hraně abstrakce, tedy tendence až k příliš směrlým zobecněním. Koneckonců umění tváří v tvář skutečnosti působí vždy nevěrohodně, ba matně. Bohužel je lidským údělem se vztahovat ke světu skrz umělé prostředky kultury: jazykem, obrazy. Má dcera dříve viděla obrázek krávy než krávu samou. Lars von Trier nikdy nebyl v Americe, a přesto se k ní v některých svých filmech vyjadřuje. Učíme se něžnosti a empatii nad úděsnými karikaturami psů a koček, jako jsou třeba francouzský buldoček nebo lysá faraonská kočka.

Každý nově vynalezený obraz, každá metafora má vysokou kognitivní hodnotu, což znamená, že další díl světa bude dříve či později kultivován a podroben. Pokud se ale pokusíme nahlédnout problém z jiné perspektivy, tak můžeme vidět jen elektrochemické reakce v našich mozcích, citit zvukové vlny šířící se prostorem, vnímat bujení a odumírání organické hmoty, které bude pokračovat ještě velmi dlouho po vyhynutí lidského druhu. Jsme součástí procesu, soustavné proměny, kterou lze jen málokdy charakterizovat prostými opozity, přestože se do jejich uklidňujícího stínu tak rádi uchylujeme. Proces vždy směřuje k rovnovážnému stavu, vyvažují se jednotlivé hodnoty, je hledán správný poměr. Podobně pracuje i Lucie Pouchová, jako by byla posledním z lidí, který svědčí o lidech, jejich zvířatech a malbě jako oboru.

Marek Meduna

